

Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet 2021-2027

Høringsversion

5. april 2022

1. Programstrategi.....	4
1.2. SWOT, behovsanalyse og begrundelse.....	10
Prioritet 1 - Fremme bæredygtigt fiskeri og genopretning og bevarelse af akvatiske biologiske ressourcer	10
Prioritet 2 - Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter og forarbejdning og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter, som bidrager til forsyningssikkerhed i Unionen.....	26
Prioritet 3 – Bane vej for en bæredygtig blå økonomi i kyst-, ø- og indlandsområder og støtte til udvikling af fiskeri- og akvakulturfæhængige lokalsamfund	35
Prioritet 4 - Styrkelse af den internationale havforvaltning og muliggøre sikre, rene og bæredygtigt forvaltede have.....	41
2. Aktionstyper (indsatser/ordninger).....	45
Prioritet 1 - Fremme af bæredygtigt fiskeri og genopretning og bevarelse af akvatiske biologiske ressourcer	45
Specifik målsætning 1: Styrkelse af økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtige fiskeriaktiviteter	45
Specifik målsætning 4 - Fremme af effektiv fiskerikontrol og -håndhævelse, herunder bekæmpelse af IUU-fiskeri, samt pålidelige data med henblik på vidensbaseret beslutningstagning	49
Specifik målsætning 6 - Bidrag til beskyttelse og genopretning af akvatisk biodiversitet og vandøkosystemer	52
Prioritet 2 - Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter og forarbejdning og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter, som bidrager til forsyningssikkerheden i Unionen.....	55
Specifik målsætning 1 - Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter, som navnlig styrker akvakulturproduktionens konkurrenceevne, og samtidigt sikre, at aktiviteterne er miljømæssigt bæredygtige på lang sigt	55
Specifik målsætning 2 - Fremme afsætningen, kvaliteten og forædlingen af fiskevarer og akvakulturprodukter samt forarbejdningen heraf	57
Teknisk bistand	59
Indsatser	59
De vigtigste målgrupper	60
Outputindikatorer og midler pr. interventionstype	60
Indikatorer og opdeling af midler pr. interventionstype.....	61
Outputindikatorer.....	61
Resultatindikatorer	61
Vejledende opdeling af de programmerede EU-midler pr. interventionstype	62
3. Samlet finansiel bevilling pr. fond og national medfinansiering	63
4. Grundforudsætninger.....	64

5. Programmyndigheder.....	73
6. Partnerskab.....	74
7. Kommunikation og synlighed	77
Formål.....	77
Målgrupper	77
Kanaler.....	78

1. Programstrategi

Indledning

Den danske fiskerisektor er moderne og effektiv, og der er generelt en god balance mellem fangstkapacitet og fangstmængde. I 2020 landede danske fiskere ca. 734.000 tons fisk til en værdi af ca. 3,1 mia. kr. Danmark har også en voksende akvakultursektor og en stærk forarbejdningssektor for fiskeri- og akvakulturprodukter.

Dele af den danske fiskerisektor er i disse år udfordret af vigende fiskerimuligheder. Handelsaftalen mellem EU og Storbritannien indebærer, at danske fiskeres andel af den samlede fangstmængde, der deles mellem EU og Storbritannien reduceres permanent for visse bestande. Reducerede kvoter, dårlig miljøtilstand i havene omkring Danmark og klimaforandringer bidrager til, at situationen for dansk fiskeri ikke er så gunstig, som i starten af sidste programperiode. Den danske fiskerisektor har desuden mærket konsekvenserne af den globale økonomiske krise, der ledsagede Covid-19 epidemien.

Havområdeanalyserne for Nordsøen og Østersøen viser, at udfordringerne for dansk fiskeri afhænger af de forskellige farvandes særlige karakteristika. I Østersøen er særligt det kystnære fiskeri udfordret af tilbagegang i fiskebestandene af torsk og sild, miljøproblemer som forurening og eutrofiering, problemer med sæler og skarver samt en aldrende arbejdsstyrke. I Nordsøen er der særligt udfordringer med voksende konkurrence omkring udnyttelse af havarealerne (bl.a. fra offshore energiproduktion), behov for klimatilpasning og udfordringerne relateret til brexit.

Regeringen ønsker, at Danmark skal være førende på den grønne omstilling, og dansk fiskeri og akvakultur har en vigtig rolle i at bidrage med udvikling og anvendelse af grønne teknologier, der kan understøtte den danske regerings klimamålsætning om 70 pct. reduktion af CO₂-udledning i 2030. Det blå klimapartnerskab, der blev nedsat af regeringen, har i 2020 givet sine anbefalinger, herunder om et udviklings- og demonstrationsprogram til maritime klimaløsninger og forsøgsordninger med nye drivmidler. Det blå klimapartnerskabs anbefalinger har indgået i forberedelsen af det danske Hav-, fiskeri- og akvakulturprogram 2021-2027 (EHFAF-program).

En ny rapport fra DTU og Århus Universitet om potentialer for anvendelse af havets biologiske ressourcer understreger, at Danmark har et stort potentiale for at lade blå biomasse dække en større del af behovet for sunde fødevarer, substituere importerede produkter med højere CO₂ aftryk og lavere grad af bæredygtighed, understøtte den cirkulære bioøkonomi og samtidig bidrage til et forbedret havmiljø og klima gennem regenerative produktionsformer for skaldyr og tang (DTU/AU, 2021).

Formål og SWOT-analyse

Det overordnede formål med EHFAF-programmet er at bidrage til at opnå målsætningerne i EU's fælles fiskeripolitik og EU's havpolitik. EHFAF-programmet skal også bidrage til at opnå målsætningerne i en række væsentlige EU-strategier, herunder særligt EU's grønne pagt, EU's biodiversitetsstrategi, EU's jord til bord-strategi og EU's prioritet om digital omstilling. Det er et gennemgående træk for de erhvervsrettede indsatser i programmet, at de bidrager til EU's målsætning om at ruste europæiske erhverv og arbejdspladser mod fremtidige økonomiske kriser gennem styrkelse af erhvervets konkurrenceevne. Programmets fokus er i vidt omfang i overensstemmelse med prioriteterne i Kommissionens strategi om bæredygtig blå økonomi i EU (2021).

Programstrategien for EHFAF-programmet er udarbejdet på baggrund af regeringens nationale mål og prioriteter fastlagt i den politiske *Aftale om Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet 2021-2023*, som blev indgået mellem alle Folketingets partier 18. marts 2021.

Aftaleparterne er enige om en strategi bestående af fire hovedområder: 1) Grøn omstilling, 2) bæredygtig fiskeriforvaltning baseret på biologisk rådgivning, 3) udvikling på land i kystnære områder og herunder kystfiskeri og 4) fremme af afsætning.

Med dette strategiske fokus skal programmet bidrage til 1) at dansk fiskeri og akvakultur indgår i den grønne omstilling med fremme af miljømæssig bæredygtighed og af klimamålsætningerne, 2) at natur, miljø, vækst og beskæftigelse i både land og by fortsat opretholdes og udvikles og 3) at fiskerierhvervet rustes til at stå imod fremtidens udfordringer.

Programmets forventede indvirkning og resultater fordelt på de fire hovedfokusområder fremgår af nedenstående tabel:

Fokusområde	Forventet indvirkning og resultater
Grøn omstilling	Reduceret klima- og miljøpåvirkning fra fiskeri- og akvakulturerhvervene samt styrket konkurrenceevne gennem udvikling af kommercielle løsninger med potentiale for markedsintroduktion og udbredelse.
Bæredygtig fiskeriforvaltning og maritim viden	Styrket vidensgrundlag om fiskeribestande og havmiljø samt forbedrede akvatiske økosystemer og biodiversitet. Bidrag til gennemførelse af landingsforpligtelsen ved fortsat udvikling af selektive redskaber. Øget grad af digitalisering af fiskerikontrollen.
Udvikling af kystnære områder samt kystfiskeri	Forbedrede økonomiske vilkår og konkurrenceevne i det kystnære fiskeri og tilhørende lokalsamfund. Forbedring af logistik, fangsthåndtering og infrastruktur.
Afsætningsfremme	Styrket konkurrenceevne i fiskeri- og akvakulturerhvervene bl.a. gennem fremme af afsætning af nye fiskeriressourcer og fiskerier med en bæredygtig profil. Fremme afsætningen af bæredygtige fiskeriprodukter

Programstrategien er fagligt forankret i SWOT- og behovsanalysen (afsnit 1A). Analysen er udarbejdet af Fiskeristyrelsen på baggrund af universiteternes situationsbeskrivelse af den danske fiskeri-, akvakultur- og fiskeindustri sektor samt interessentbidrag fra partnerskabet, herunder bemærkninger og bidrag fra Miljøministeriet og Erhvervsministeriet samt Indenrigs- og Boligministeriet for så vidt angår lokal udvikling.

Analysen identificerede de væsentligste behov for indsatser, som kan bidrage til udvikling af den danske fiskeri- og akvakultursektor samt den danske havforvaltning med henblik på øget miljømæssig bæredygtighed, robusthed i erhvervet samt reduceret klimapåvirkning. Via denne faglige rammesætning danner analysen grundlag for formuleringen af de forskellige indsatser og prioriteter i EHFAF-programmet.

SWOT-analysen har identificeret et stort behov for mere viden, data og information på mange områder, f.eks. vedrørende forvaltning, fiskeriet, miljøforbedring og klimaaftryk. Klima og bæredygtighed er et gennemgående tema i SWOT-analysen, både i forhold til erhverv, udvikling, miljøforbedring og naturbeskyttelse. Brexit er nævnt under størstedelen af fokusområderne i analysen, da der var stor usikkerhed om, hvad det ville komme til at betyde for fiskerisektoren som helhed og i særdeleshed for fiskerierhvervet.

De umiddelbare udfordringer for dansk fiskeri som følge af brexit, håndteres separat af brexittilpasningsreserven, for at hjælpe de dele af erhvervet samt lokalområder, der blev hårdest ramt af brexit. Dette bliver gjort via forskellige tiltag, herunder strukturel tilpasning gennem støtte til ophugning af fartøjer.

Under det nuværende EHFF-program, er der truffet politisk beslutning om at gennemføre en ophugningsordning rettet mod fiskeri i Østersøen for at kunne afhjælpe nogle af udfordringerne i dette område. Beslutningen kommer på baggrund af kvotereduktionen og den dårlige biologiske tilstand, særligt for sild og torsk. Det forventes, at strukturtilpasningen vil have en positiv effekt på balancen mellem fangstkapacitet og fangstmuligheder i Østersøen.

Da de umiddelbare problemstillinger i forhold til brexit og Østersøen håndteres i andet regi, er der ikke i EHFAF-programmet medtaget direkte indsatser målrettet disse. De generelle fokus områder for programmet, vil imidlertid bidrage til en langsigtet tilpasning. Konsekvenserne af reducerede fiskerimuligheder som følge af brexit og i Østersøen, følges tæt, så det i løbet af programperioden kan evalueres, hvorvidt indsatserne har den ønskede effekt.

Den direkte støtte til strukturtilpasning gennem støtte til permanent reduktion af fiskerikapacitet (ophugning) ligger således uden for programmet, som har fokus på at støtte innovative løsninger, der vil ruste erhvervet fremadrettet med et bæredygtigt fokus. Eksempelvis via støtte til udviklingen af grøn omstilling, investeringer, der vil styrke det bæredygtige kystfiskeri eller vidensprojekter, der bidrager til bedre bestandsvurderinger, bedre monitorering af marine arter eller udviklingen af det skånsomme og selektive fiskeri.

Der er på mange områder identificeret de samme styrker, svagheder, muligheder og trusler som ved EHFF-programmet for perioden 2014-2020. Ikke god økologisk tilstand i en del vandløb og søer, manglende viden til brug for økosystemforvaltning, negativ påvirkning af økosystemer, behov for udvikling af dataindsamling, stor viden om dansk fiskeri og høj fødevarerikkerhed, er alle eksempler på punkter, der går igen fra SWOT-analysen der blev udarbejdet forud for programperioden 2014-2020.

For så vidt angår dataindsamling, er der nye krav til indsamling af data i forhold til beskyttede dyrearter, jf. EU-lovgivningen og internationale aftaler.

SWOT-analysen har dog også adresseret nye opmærksomhedspunkter eller givet større vægt til allerede kendte punkter. Der peges blandt andet på potentialet inden for forbedret energieffektivitet og reduceret klimapåvirkning i såvel fiskeri- som akvakulturerhvervet. Brexit udgør selvfølgelig en meget mærkbar trussel for de mest berørte segmenter, mens klimaforandringerne påvirkning af fiskebestande og arter både kan være en trussel for eksisterende fiskeri og en mulighed for et nyt og tilpasset fiskeri i fremtiden.

Med udgangspunkt i SWOT-analysen identificerede den politiske aftale principper for programmets strategi. Principper for strategien er grøn omstilling, maksimering af effekten af tilskudsmidler og forenkling. Disse principper er tværgående for programmets prioriteter og er i overensstemmelse med EU-prioriteterne for EHFAF såvel som med de horisontale politiske prioriteter for den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

Behov og målsætninger

På baggrund af SWOT-analysen er der som nævnt blevet identificeret en række behov for indsatser. Ikke alle identificerede behov kan adresseres inden for EHFAF-programmets økonomiske ramme. Der er foretaget en række prioriteringer på baggrund af både nationale og internationale politiske mål og prioriteter og på baggrund af en vurdering af, hvor indsatserne vil have den største virkning. Som beskrevet, er der i øjeblikket en række initiativer, udenfor EHFAF-regi, der håndterer følgevirkninger af situationen efter brexit samt Østersø-området. Med EHFAF-programmet vil der blive lagt vægt på at skabe et holdbart levegrundlag for

fiskere, herunder med særligt fokus på kystfiskeri, f.eks. ved støtte til en grøn omstilling og investeringer, der kan øge rentabilitet, samt innovation, bæredygtighed og infrastruktur i mindre havne. Med programmet understøttes der også forskning i klimaskånsomme fiskemetoder og selektive og skånsomme redskaber. Det danske EHFAF-program fokuseres på EHFAF-forordningens prioritet 1 og 2. Prioritet 3 gennemføres uden for programmet som en national FLAG-ordning. Indsatser, der potentielt kunne støttes under prioritet 4, adresseres under prioritet 1. Beslutningen om at gennemføre FLAG-ordningen som en national ordning er en del af den nationale politiske aftale fra den 18. marts 2021.

EHFAF prioritet 1 – specifik målsætning 1: Styrkelse af økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtige fiskeriaktiviteter

SWOT- og behovsanalysen har vist, at der er behov for at understøtte en grøn omstilling af fiskeriet. I fiskerierhvervet kan en klimaomstilling, hvor diesel og olie erstattes med nul- og lavemissionsløsninger som el- og hybridmotorer, nedbringe udslippet af drivhusgasser markant. I dag findes der ikke fiskerfartøjer i Danmark på grønt brændstof, og der er behov for at udvikle og tilpasse løsninger til kommerciel anvendelse. Målsætningen med indsatsen er at udvikle og afprøve klima- og miljøforbedrende løsninger, som har potentiale til at blive bredt implementeret og kommercialiseret i fiskerierhvervet.

Der er også behov for at understøtte kystfiskeriet gennem målrettet investeringsstøtte, der skal styrke økonomien i kystfiskeriet, herunder det skånsomme kystfiskeri. Målsætningen med indsatsen er at styrke kystfiskernes udviklingsmuligheder og værdikæde gennem forbedring af infrastruktur og faciliteter i mindre havne samt miljø- og klimaforbedringer på kystfiskerfartøjer. Understøttelsen af kystfiskeriet skal desuden være med til at sikre en bedre økonomi og fastholdelse af arbejdspladser i de små kystsamfund, og derved styrke modstandskraften i kystsamfund og blandt kystfiskere over for fremtidige økonomiske kriser.

Analysen har også vist, at der fortsat er et stort behov for at styrke vidensgrundlag og biologisk rådgivning om økosystemer, beskyttede områder, fiskeriets påvirkning af bestande, mv.

Målsætningen med indsatsen er at fremme den bæredygtige forvaltning af fiskebestandene og havet gennem forsknings- og erhvervsprojekter om f.eks. monitoring af marine arter, benyttelse af selektive/skånsomme/bæredygtige fiskeredskaber og metoder, økosystemsammenhænge og økosystembaseret fiskeriforvaltning, betydningen af klimaforandringer for havmiljøet og fiskebestande, mv. Forslag til nye beskyttede områder (MPA) ventes at bringe Danmark tæt på det nationale 30 %-mål. Fokus for EHFAF-støtte er derfor at sikre god forvaltning og biologisk dataindsamling gennem kortlægning af havbundshabitater i nyligt udpegede MPA'er.

Indsatserne under prioritet 1, specifik målsætning 1 understøtter den nationale klimamålsætning om at reducere CO₂-udledningerne med 70 pct. frem mod 2030 og bidrager til målsætningerne i EU's grønne pagt, EU's biodiversitetsstrategi og Energieffektivitetsdirektivet.

EHFAF prioritet 1 – specifik målsætning 4: Fremme af effektiv fiskerikontrol og -håndhævelse, herunder bekæmpelse af IUU-fiskeri, samt pålidelige data med henblik på vidensbaseret beslutningstagning

SWOT- og behovsanalysen har vist, at der særligt er behov for at fastholde en effektiv fiskerikontrol, øge digitaliseringen af kontrollen, udvikle nye former for kontrol. Der er endvidere behov for at sikre rekruttering og fortsat udvikling og gennemførelse af en fiskerikontrolløruddannelse af høj kvalitet. Der er tillige behov for udvikling af dataindsamling, som understøttelse af en effektiv fiskeriforvaltning, både nationalt, transnationalt og i samarbejde med erhvervet, da der mangler viden og dokumentation inden for områder såsom effekt af faunainsatser, miljømonitoring, effekt af lukkede områder, økosystembaseret forvaltning, havstrategiindsatser og bestandstørrelser. Målsætningen med indsatsen er at sikre 1) at den danske

fiskerikontrol lever op til de gældende regler og forpligtelser og 2) at dataindsamling bidrager til opfyldelse af kravene i EU's dataindsamlingsforordning.

Indsatserne under prioritet 1, specifik målsætning 4 bidrager tillige til gennemførelse digital omstilling, bl.a. gennem styrket digitalisering af processer i fiskerikontrollen.

EHFAF prioritet 1 – specifik målsætning 6: Bidrag til beskyttelse og genopretning af akvatisk biodiversitet og vandøkosystemer

SWOT- og behovsanalysen har vist, at der særligt er behov for at styrke beskyttelse og genopretning af økosystemer og akvatisk biodiversitet samt behov for at sikre bedre viden og koordineret indsats vedrørende marint plastikaffald. Målsætningen med indsatserne er 1) at forbedre de fysiske forhold i vandløb, 2) gennem udsætning af åleyngel at støtte åleforvaltningsplanen, 3) at implementere miljøbeskyttelsestiltag såsom data om og kortlægning af marine habitater og 4) at bekæmpe og forebygge plastikforurening i de danske havområder.

Indsatserne under prioritet 1, specifik målsætning 6 bidrager til målene i EU's biodiversitetsstrategi gennem fremme af god økologisk tilstand i danske vandløb og til regeringens mål om at sikre mere natur og rent vand i vandløb, vådområder, søer, fjorde og havet. Vandløbsrestaurering bidrager endvidere til gennemførelse af vandrammedirektivet. Indsatsen vedr. marint affald bidrager til målene i EU's plaststrategi, til arbejdet i HELCOM mod marint affald og til initiativerne i Danmarks nationale plasthandlingsplan.

EHFAF prioritet 2 – specifik målsætning 1: Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter, som navnlig styrker akvakulturproduktionens konkurrenceevne, og samtidigt sikre, at aktiviteterne er miljømæssigt bæredygtige på lang sigt

SWOT- og behovsanalysen har vist, at der på akvakulturområdet er behov for fortsat udvikling og innovation af klima- og miljøforbedrende løsninger, der kan styrke en ressourceeffektiv akvakulturproduktion med henblik på at fastholde og udvikle dansk akvakulturs førerposition inden for ressourceeffektiv produktion. Der er tillige behov for at udvikle produktionen af lavtrofiske arter såsom muslinger og tang. Målsætningen med indsatsen er 1) at udvikle og afprøve klima- og miljøforbedrende løsninger, som har potentiale til at blive bredt implementeret og kommercialiseret i akvakulturerhvervet, 2) at sikre flere investeringer i klimaløsninger og renseteknologi i landbaseret akvakultur og 3) at støtte udviklingen inden for lavtrofisk akvakultur og herunder tangproduktion.

Indsatserne under prioritet 2, specifik målsætning 1 understøtter målsætningerne i den kommende nationale flerårige akvakulturstrategi. Indsatserne bidrager også til opfyldelsen af målene i EU's jord til bord-strategi og EU's biodiversitetsstrategi. Endvidere vil udvikling af automatisering og procesoptimering i akvakultur kunne bidrage til en digital omstilling i erhvervet.

EHFAF prioritet 2 – specifik målsætning 2: Fremme afsætningen, kvaliteten og forædlingen af fiskevarer og akvakulturprodukter samt forarbejdningen heraf

SWOT- og behovsanalysen har vist, at der særligt er behov for at øge akvakulturerhvervets konkurrenceevne ved at fremme sunde, klima- og miljøvenlige fødevarer af høj kvalitet, ved udvikling af nye markedsmuligheder for nye arter og produkter og ved at styrke distributionskæderne fra især mindre fiskerihavne. Målsætningen fremmes gennem støtte til producentorganisationernes (PO'er) arbejde med at udarbejde og gennemføre produktions- og afsætningsplaner.

Indsatsen under prioritet 2, specifik målsætning 2 bidager til målsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi, EU's grønne pagt og EU's jord til bord-strategi. Endvidere vil indsatsen kunne bidrage til digital omstilling.

Sammenhæng med øvrige strategier og prioriteter

Indsatserne under EHFAF vil tilstræbe synergi med forsknings- og innovationsinstrumenter under Horizon-missionen *Hav og Vand*, særligt med henblik på at understøtte intelligent specialisering inden for bæredygtig blå økonomi som en vej til at fremme innovative investeringer og styrke konkurrenceevnen i Det Blå Danmark.

EHFAF-programmet kan drage fordel af synergier og komplementaritet med indsatsen i de danske erhvervsklynger, herunder særligt erhvervsklyngerne *fødevarer og bioressourcer* og *maritime erhverv og logistik* (som er danske områder for intelligent specialisering 2020-2023). I sidstnævnte arbejdes der bl.a. på projekter vedr. fartøjsforbedring og alternative drivmidler, hvilket potentielt kan tilpasses fiskerierhvervet med støtte fra EHFAF. Den danske klyngeindsats implementeres af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i samarbejde med Uddannelses- og Forskningsministeriet og finansieres bl.a. af midler fra EU's Regionalfond.

Aktiviteter under programmet vil kunne understøtte og skabe synergier med forskning og udvikling under EU's "Oceans, seas and water mission". Indsatserne vil blandt andet bidrage til bæredygtig blå økonomi gennem støtte til innovation og udvikling samt støtte til bevarelse og restaurering af akvatiske økosystemer.

Endelig vil bæredygtig turisme blive indirekte understøttet gennem restaurering af vandløb og udvikling af kystfiskeriet.

1.2. SWOT, behovsanalyse og begrundelse

Prioritet 1 - Fremme bæredygtigt fiskeri og genopretning og bevarelse af akvatiske biologiske ressourcer

SWOT-analyse

Styrker

Fiskeri generelt:

1. Differentieret fiskeri med en bred vifte af arter og områder.
2. God kapacitet til specialisering, konvertering, tilpasning og effektivisering af fiskeriet.
3. En stærk organisationsstruktur i fiskeribranchen.
4. God balance mellem kapacitet og fiskerimuligheder generelt.
5. Det overordnede reguleringssystem baseret på ejendomsrettigheder bidrager til en økonomisk effektiv sektor. Der er en indikation af overkapacitet, som dog ikke har nogen indvirkning på fiskeriindsatsen. Ud af 2118 fiskerfartøjer, der er registreret i den danske flåde, er 690 fartøjer inaktive og uden registrerede fangster (Flåderapport2020). Ikke-kommercielle skibe bruges til sociale og rekreative formål. Samlet set er den danske fiskerflåde reduceret med 691 skibe fra 2010 til 2020, svarende til 24 procent (Fiskeristyrelsen). Samtidig sikrer omsættelighed af kvoteandele og årskvoter, at fiskeflåden tilpasses ved, at fiskerne kan købe hinanden ud, såfremt der ikke er tilstrækkeligt biologisk grundlag for den eksisterende fiskeflåde. Den nuværende regulering sikrer således en løbende strukturtilpasning i erhvervet (situationsbeskrivelsen s. 36).
6. Dansk fisk har et godt internationalt ry med stor eksport til udenlandske markeder.
7. God geografisk placering i forhold til traditionelt rige fiskeressourcer. I Nordsøområdet var bestandene i 2019 for rødspætter, kulmule og makrel historisk høje (situationsbeskrivelsen s. 16).
8. Stærk værdikæde og høj kvalitet af landinger og slutprodukter. Positivt driftsresultat og værditilvækst for de fleste kommercielle fartøjer. For perioden 2010-2017 ses den største løbende stigning i værditilvæksten for især de mellemstore fartøjer, mens værditilvæksten for de store fartøjer over 40 m har været stagnerende. Sammenlagt var bruttoværditilvæksten for aktive fartøjer i 2017 på 2,2 mia. kr., svarende til 2,1 mio. kr. per fuldtidsansat på disse fartøjer. (situationsbeskrivelsen s. 24)
9. Stærk vilje til at certificere. Flere fiskerier er MSC-certificerede og har dermed bedre markedsadgang.

Kystfiskeri:

10. Mange mindre landingssteder sikrer lokal forsyning.
11. Differentieret forvaltning med kvoter og regulering, der fremmer skånsomt kystfiskeri.

Mellemstore og pelagiske fartøjer:

12. God kapacitet til specialisering, konvertering, tilpasning og effektivisering af fiskeriet.
13. Velfungerende infrastruktur i større havne medvirker til en værdiforøgelse af landingerne.
14. Full-service til rådighed i større fiskerihavne.

Dataindsamling og fiskerikontrol:

15. Generelt god biologisk og forvaltningsmæssig forståelse af bæredygtigt fiskeri.
16. Stor viden om danske fiskerier (fangster, bestande, havdage o.l.) og økonomi med veletablerede forsknings- og rådgivningsmiljøer, stærke samarbejdsrelationer mellem fiskere, forskere og myndigheder.
17. Tradition for, at myndighederne deler nødvendige og relevante informationer tværsektorielt i Danmark.
18. Hovedaktørerne inden for fiskeri- og havforskning (naturvidenskab og socioøkonomi) har høj international anerkendelse.
19. Stor ekspertise hos hovedaktørerne der er involveret i gennemførelsen af EU's dataindsamlingsprogram.
20. Har siden 2002 vist tilstrækkelig kapacitet til at forvalte større dataindsamlingsprogrammer.
21. Kontrolmyndighedens personale har god basisuddannelse og faglig basisviden.
22. Hele kontrolkæden er samlet i én styrelse (Fiskeristyrelsen), som varetager alle processer fra planlægning til afgørelse. Har desuden god adgang til og anvendelse af data til kontrol.

Natur, biodiversitet og miljø:

23. Generelt god biologisk og forvaltningsmæssig forståelse af bæredygtigt fiskeri.
24. Forvaltningsplaner hjælper med at reducere de negative virkninger på fiskebestandene, og gennemprøvede tiltag til at mindske uønskede effekter på beskyttede habitater og arter.
25. Udstyrskrav hjælper med at reducere uønskede og utilsigtede bifangster.
26. Stor viden om effekten af anvendelse af skånsomme og selektive fiskeredskaber.
27. Vandløbsrestaurering har givet gode resultater i form af fremgang for blandt andet den danske ørredbestand, og bedre muligheder for vandring og gydning for de fisk der yngler i de danske vandløb.

Svagheder

Fiskeri generelt:

1. Mangelfuld viden om hvorfor visse bestande ikke genvinder sin størrelse.
2. Problemer med rekruttering og generationsfornyelse, herunder vanskelige finansieringsbetingelser for nyetablerede fiskere.
3. For langsom omstilling ift. at reducere omfanget af uønskede bifangster og afsøge nye muligheder for afsætning af undermålsfisk.

Kystfiskeri:

4. Manglende anvendelse af sælsikre redskaber nedsætter fangstens værdi.
5. Utilstrækkelig anvendelse af udstyr til at håndtere og sikre kvaliteten af den fisk, der fanges på mindre fartøjer.
6. Dårlige arbejds- og sikkerhedsforhold på små fiskerfartøjer. Arbejds- og sikkerhedsforhold på danske fiskerfartøjer er generelt blevet forbedret markant over en årrække. Der er dog stadig udfordringer. Små fartøjer har ikke i samme grad som større fartøjer plads til at installere mekaniske hjælpemidler for at mindske arbejdsbelastning. Små fiskerfartøjer betjenes ofte af én enkelt fisker, hvorfor faren i tilfælde af ulykke er større end på fartøjer med større besætning.
7. Utilstrækkelig infrastruktur til effektiv håndtering af fisk i de mindre fiskerihavne (levering til fiskeauktioner).

Dataindsamling og fiskerikontrol:

8. For dataindsamlinger er der mangel på sammenhæng mellem dataleverandør og databrunder, samt mangel på harmonisering af dataindsamling i henhold til forskellige forordninger (kontrolforordning, dataindsamlingsforordning)
9. Kvantitative EU-kontrolmål kan føre til uhensigtsmæssig prioritering af kontrolindsatsen.
10. Omkostningstung og ikke tidssvarende havforskningsskibskapacitet.
11. Utilstrækkeligt regionalt samarbejde inden for dataindsamling.
12. Behovet for regional konsensus mindsker muligheden for øget samarbejde mellem to eller flere parter.
13. Fiskeriregisterets teknologiske platform og struktur er forældet og dyrt at vedligeholde, da mange tilpasninger til nye krav og lovgivning gennem årene har øget registerets kompleksitet.
14. Det er en generel EU-udfordring at kontrollere og håndhæve landingsforpligtelsen effektivt.
15. Manglende efterlevelse af regler om motorkraft.

Natur, biodiversitet og miljø:

16. Dokumentation af fiskeriets udøvelse ikke tilstrækkelig i forhold til forvaltningskravene i fiskeri- og miljødirektiverne samt utilstrækkelig kontrolmuligheder i forhold til kontrol af landingsforpligtelsen.
17. Mangelfuld viden, data og kortlægning i forbindelse med økosystemforvaltning fx i relation til EU-direktiverne (MSFD, HD, BD og WFD).
18. Manglende viden om den præcise lokalisering af fiskeriaftrykket på havbunden i størstedelen af fiskeriet eller viden om forskellige arter og områder.
19. Manglende strategisk og koordineret indsats i forhold til plastik i havet som findes som 1) fiskeredskaber 2) plast i havet 3) mikroplast.
20. Begrænset miljømonitoring om lokale forhold i indre farvande og fiskerimonitering i kystnære områder.
21. Manglende dokumentation for effekten af lukkede områder og sæsoner på fiskebestande.
22. Negativ påvirkning af økosystemer, habitater, sårbare fisk, havpattedyr og havfugle er ofte dårligt kvantificerede.
23. Sårbare habitater og arter ikke tilstrækkeligt beskyttet og flere marine dyr (fugle, havpattedyr og fiskearter) er rødlistede.
24. Manglende metoder til at gennemføre økosystembaseret forvaltning, fx adressering af fald i rekruttering som følge af ændringer i økosystemet for torsk i Østersøen.
25. Ikke altid tilstrækkelig dokumentation af effekt på lokalt /projekt niveau af fauna-indsatser.
26. Mangelfuld viden om hvorfor visse bestande ikke genvinder sin størrelse.

Klima:

27. Manglende national plan om hvordan klimaforandringernes påvirkning af havmiljøet minimeres og tilpasning til disse ændringer.

Muligheder

Fiskeri generelt:

1. Fortsat efterspørgsel efter fiskeprodukter og fisk som en bæredygtig forsyning af sunde kvalitetsfødevarer med lavt klimaaftryk.

2. Fiskerihavne kan bidrage til at bevare og udvikle lokalsamfund og -økonomi fx gennem klyngeudvikling og havnesamarbejder omkring afhentning af fisk.
3. Bedre viden om virkningen af brugen af fiskeredskaber med lav påvirkning og selektivitet kan forbedre den bæredygtige anvendelse af marine ressourcer.
4. Fortsat udvikling af bæredygtigt fiskeri og fiskeredskaber med lav indvirkning kan forbedre den bæredygtige anvendelse af marine ressourcer.
5. Økosystembaseret fiskeriforvaltning kan bidrage til sunde marine økosystemer og bæredygtig fødevarerproduktion. MSY-ledelse kan bidrage til fiskeriets bæredygtighed og øge de socioøkonomiske udbytter og fangstniveauer på lang sigt.

Kystfiskeri:

6. Kvoteudnyttelsen er mindre end 100%. Der kan være plads til øgede fangster inden for MSY og rentable forbedringer af kvaliteten.
7. Forbedret viden om økosystemsammenhænge og udvikling af mere selektivt fiskeri kan øge rentabiliteten i segmentet for mindre kystfiskeri.
8. Stigende efterspørgsel efter lokal, bæredygtig mad af høj kvalitet.

Mellemstore og pelagiske fartøjer:

9. En styrkelse af energieffektiviteten kan mindske klimapåvirkning og omkostninger samt forberede erhvervet til fremtidige klima certificeringsordninger (bæredygtighed, alternative drivmidler, miljø og klima). Desuden kan reduceret brændstofforbrug forbedre de enkelte fiskeres økonomi.
10. Udvikling af nye anvendelsesmuligheder til uønskede fangster, nye arter og tidligere ikke-udnyttede arter, herunder invasive arter og arter, der drager fordel af et ændret klima, kan øge rentabiliteten i sektoren.
11. Større viden om effekten af anvendelse af skånsomme og selektive fiskeredskaber.

Dataindsamling og fiskerikontrol:

12. Økosystembaseret forvaltning af fiskeriet kan bidrage til sunde marine økosystemer og bæredygtig fødevarerproduktion. MSY-forvaltning kan bidrage til bæredygtighed i fiskeriet og forøge det samfundsøkonomiske udbytte og fangstmængder på sigt.
13. Villighed til at øge den regionale koordinering mellem lande inden for forskning og forvaltning, herunder på økosystem- og miljøområdet.
14. Villighed til udvikling af tværnationale aftaler om udvikling og implementering af dataindsamlingsprogrammer, der kan understøtte og bidrage til viden relevant for MSFD.
15. Mulighed for at forbedre dataindsamlingssamarbejdet med fiskerierhvervet.
16. Mulighed for yderligere udvikling af samlede nationale dataindsamlings- og overvågningsprogrammer til understøttelse af forvaltning af fiskeri- og miljødirektiver.
17. Udvikling af nye kontrolformer hvor fiskerne får større ansvar og mulighed for at dokumentere deres fiskeri mod større frihedsgrader og mindre fysisk kontrol.
18. Mulighed for styrket dialog med erhvervet om kontrolresultater og effektdokumentation.

Natur, biodiversitet og miljø:

19. Forbedring af de fysiske forhold i vandløb kan øge biodiversiteten og forbedre levevilkår for flora og fauna.

20. Udvikling af flerarts- og flerårsforvaltningsplaner, der både tager hensyn til erhvervets prioriteringer og økologisk bæredygtighed, kan bidrage til en forbedret natur- og miljøindsats, samt sikre at udvikle fiskeriaktiviteter i en mere skånsom og bæredygtig retning.
21. Egentlig naturgenopretning, f.eks. etablering af oprindelige stenrev, udplantning af ålegræs, samt etablering af flere biogene rev i fjorde og langs kysten, kan forbedre havmiljøet.
22. Beskyttede havområder, herunder Natura 2000-områder, kan yde positive bidrag til beskyttelsen af marine levesteder og truede arter.
23. Tilvejebringelse af yderligere viden om havmiljøet og mulige forvaltningstiltag under havstrategiens indsatsprogram og Natura 2000-planerne kan bidrage til at forbedre miljøtilstanden i havet.
24. Vurdering af virkningen af marine beskyttede områder (MPA) kan hjælpe med at styrke den økosystembaserede forvaltning af de marine miljøer.
25. Fremme af styrkede regionale og tværnationale netværk kan sikre samarbejde om grænseoverskridende udfordringer, såsom den forringende økologiske status for havmiljøet i Østersøen.
26. En omfattende handlingsplan der dækker både de miljømæssige og socioøkonomiske udfordringer i Østersøen.

Klima:

27. En styrkelse af energieffektiviteten kan mindske klimapåvirkning og omkostninger samt forberede erhvervet til fremtidige klima certificeringsordninger (bæredygtighed, alternative drivmidler, miljø og klima).
28. Ændringer i klimaet kan føre til vandring af fiskebestande. Dette kan medføre, at nye invasive arter kommer til Danmark og kommer til at konkurrere med de eksisterende fiskebestande.

Trusler

Fiskeri generelt:

1. Voksende konkurrence omkring udnyttelse af havarealerne (vindmølleparker, offshore foretagender, olieledninger o.l.).
2. Konflikter i forhold til forskellige direktiver omkring miljø, natur og fiskeri kan på kort og mellemlangt sigt indebære begrænsninger i fiskerimuligheder fx i forhold til fredede arter, fiskepladser og redskabsanvendelse.
3. Manglende stabilitet i fangstmuligheder (skiftende naturforhold, klimaændringer, fiskeridødelighed).
4. Lav produktivitet i en del bestande, herunder torskebestandene omkring Danmark og store udsving i kvoter fra år til år for visse bestande.
5. Østersøens tilstand med et belastet økosystem, der har en negativ betydning for flere fiskebestande.
6. Langsomme behandlinger af forslag til tekniske ændringer, fx ved selektive redskaber.
7. MSC certificering mistes, hvor det ikke er fiskeripåvirkning, der er skyld i bestandens tilstand.
8. Nedgang i indtjening som følge af uforudsete sundhedskriser.
9. Vanskeligt at rekruttere arbejdskraft samt generationsskifteudfordringer.
10. Øget kompleksitet i EU og national fiskeriregulering kan medføre forhindringer for et rentabelt fiskeri.

Kystfiskeri:

11. Høje årlige fluktuationer i kvoterne skaber usikkerhed i erhvervet.

12. Nedsatte kvoter for nogle arter, f.eks. torsk og sild i Østersøen, udfordrer rentabiliteten og balancen i visse flådesegmenter. Især nogle af de mindre skibe der befinder sig i Østersøområdet har traditionelt været meget afhængige af disse bestande.
13. Fiskerimulighederne påvirkes negativt som følge af stigende bestande af sæler og skarv, som er beskyttede i henhold til miljødirektiverne. Sæler har negativ effekt på udviklingen af for eksempel torsk i Østersøen og skarv på ål og ørred i kystnære farvande og vandløb.
14. Omstilling til udvidet brug af visse typer selektive redskaber (især net) kan have en negativ indvirkning på havpattedyr som marsvin.
15. Faldende landinger udfordrer infrastrukturen og logistikken i små havne og landingssteder i visse regioner, især omkring Østersøen.

Mellemstore og pelagiske fartøjer:

16. Konsekvenserne af brexit.

Dataindsamling og fiskerikontrol:

17. At der ikke sker en koordinering imellem dataindsamlingsforordningen og kontrolforordningen.
18. Komplexiteten af fremtidige EU-regler og national forvaltning kræver større kontrolkapacitet. Stigende krav (f.eks. regionaliserede forvaltningsplaner) for overholdelse af den fælles fiskeripolitik fører til øgede krav til udførelse af kontrol og håndhævelse og dokumentation heraf.
19. Manglende adgang og muligheder for at udnytte nye kontrolforanstaltninger og -systemer.

Natur, biodiversitet og miljø:

20. Ikke god økologisk tilstand i en del af de danske vandløb og søer, kystnære farvande og åbne havområder. Især Østersøen er underlagt forskellige trykfaktorer, herunder forhøjet næringsstofindhold i vandet.

Klima:

21. Klimaændringer.

Behovsanalyse

Udpegning af behov på grundlag af SWOT-analysen og under hensyntagen til de elementer, der er anført i artikel 8, stk. 5, i EHFAF-forordningen

På baggrund af ovenstående SWOT-analyse kan nogle fælles temaer og behov identificeres. De enkelte elementer i SWOT-analysen – styrker, svagheder, muligheder og trusler – er grupperet omkring nogle tværgående emner, hvilket afspejles i overskrifterne nedenfor:

1. Fiskeri generelt
2. Kystfiskeri
3. Mellemstore og pelagiske fartøjer
4. Dataindsamling og fiskerikontrol
5. Natur, biodiversitet og miljø
6. Klima

I de følgende afsnit præsenteres de identificerede behov inden for hver af disse kategorier efterfulgt af en uddybning. For de enkelte behov er der i parentes angivet hvilke styrker (S), svagheder (W), muligheder (O) og trusler (T), det er relateret til.

Fiskeri generelt:

For fiskeri generelt er følgende behov identificeret ud fra SWOT:

1. Bedre viden om effekten af brugen af skånsomme og selektive fiskeredskaber (W4; W18; O3).
2. Udvikling af en sektorplan for forvaltningen af Østersøen, herunder støtteinitiativer, der kan hjælpe med at udvikle sektorens økonomiske bæredygtighed (W5; W20; W21; O2; O4; T4).
3. Sikre generationsfornyelse i fiskerisektoren (W2; T8).
4. Fortsat udvikling af skånsomme og selektive fiskeredskaber, hvilket reducerer både påvirkningen på havbunden og uønskede fangster (S9; W4; O4).
5. Fremme af miljømæssigt bæredygtigt fiskeri, som giver mulighed for at sælge fødevarer af høj kvalitet, som er efterspurgt. Det bæredygtige fiskeri minimerer fiskeriets indvirkning på det naturlige havmiljø og fødevarer af høj kvalitet med lav miljøpåvirkning kan bidrage til at forbedre sektorens økonomiske bæredygtighed (O1; O4; O5, S9).
6. Udvikling af fiskeri efter nye eller uudnyttede arter, herunder invasive arter, samt arter, der drager fordel af et skiftende klima (S1; S2; O28).
7. Sammenhænge i den økosystembaseret forvaltning, der kan føre til mere forudsigelige fiskeriaktiviteter, da kvoter varierer fra år til år (W3; O12; T11).
8. Indsatser der afbøder konsekvenserne af klimaforandringer og økosystemforandringer (O7; O10; T4; T5)
9. Adressering af ubalancer mellem fangstkapacitet og fiskerimuligheder, der er opstået på baggrund af ekstraordinære omstændigheder, herunder brexit (T5; T16).

Fiskeriet i britiske farvande er vigtigt for især store fartøjer, der særligt fisker efter makrel og industrifisk i form af blåhvilling, hestemakrel og i visse år havgalt. Brexit og Østersøens økologiske status er sandsynligvis de to største trusler mod det danske fiskeri i de kommende år. Som tidligere beskrevet vil de umiddelbare udfordringer relateret til brexit blive adresseret under brexittilpasningsreserven, herunder gennem støtte til permanent reduktion af fiskerikapaciteten. En sundhedskrise som Covid-19 er også en del af det generelle trusselbillede, herunder usikkerhed om varighed og fremtidig gentagelse, og der er behov for et sikkerhedsnet for at opretholde levegrundlaget under en sådan midlertidig krise. Der er generelt en stor konkurrence om adgang til havenes ressourcer fra bl.a. fiskerierhvervet og offshore energierhverv. Der er mange hensyn, der skal balanceres, heriblandt fiskerierhvervets mulighed for på bæredygtig vis at udnytte tilstedeværende bestande uden at det på sigt påvirker bestandenes størrelse såvel som havmiljøet negativt.

Kystfiskeri:

For kystfiskeri er følgende behov identificeret baseret på SWOT:

1. Støtte til investeringer i omstillingen til anvendelse af skånsomme og selektive fiskeredskaber og -metoder til kystfiskeri (W5; O8; T12).
2. Fortsat udvikling af infrastruktur, herunder havnesamarbejde og bevarelse af lokalsamfund (O2; O8; W8; W9).
3. Opmærksomhed omkring det mulige behov for at tilpasse flådekapaciteten i visse flådesegmenter, især blandt kystfiskere, til de faldende fiskerimuligheder i Østersøen (W5; T4; T10; T11).

I de mindre landingssteder og havne er der mangelfuld infrastruktur til effektiv håndtering af fisk, og der er problemer med at rekruttere arbejdskraft på grund af vanskelige finansieringsforhold og dårlige arbejdsforhold på mindre fartøjer. Der er desuden en generationsskifteudfordring. Der er mangelfuld anvendelse af materiel til håndtering og sikring af kvaliteten af de fangede fisk på mindre fartøjer og mangelfuld anvendelse af selektive redskaber. Der er lav produktivitet i en del bestande, herunder

torskebestandene omkring Danmark og store udsving i kvoter fra år til år for visse bestande, men der mangler viden om, hvorfor visse bestande ikke genvinder sin størrelse og dermed dokumentation for effekten af lukkede områder og sæsoner på fiskebestande. Fiskerimulighederne påvirkes desuden negativt som følge af en stigende bestand af sæler og skarv. Sæler har fx negativ effekt på udviklingen af for eksempel torsk i Østersøen og skarv på ål og ørred i kystnære farvande og vandløb.

Der er mulighed for, at forbedret viden om økosystemsammenhænge og udvikling af mere selektive fiskerier kan øge udnyttelsesmulighederne, og idet kvoteudnyttelsen er under 100% kan der være mulighed for øgede fangster og rentable forbedringer af kvaliteten visse steder. Omstilling til at fiske efter nye arter, er også en mulighed for at understøtte rentabiliteten i kystfiskeriet. Der er en stigende efterspørgsel efter fiskeprodukter, hvilket giver en god mulighed for, at fiskeriet fortsat kan sikre en bæredygtig forsyning af kvalitetsfødevarer med lavt klimaaftryk. Fortsat aktivitet i fiskerihavne kan også bidrage til at bevare og udvikle lokalsamfund og økonomi f.eks. gennem klyngeudvikling og havnesamarbejder omkring afhentning af fisk.

Mellemstore og pelagiske fartøjer:

For de mellemstore og pelagiske fartøjer er følgende behov identificeret baseret på SWOT:

1. Udvikling af selektivt udstyr, som kan forhindre uønskede bifangster (W4; O11).
2. Udvikling af anvendelsesmuligheder for uønskede fangster (W4; O10).
3. Opmærksomhed på det mulige behov for at reducere kapaciteten i bestemte flådesegmenter til skiftende fiskerimuligheder som en konsekvens af brexit (S12; T13).

Der er udfordringer med rekruttering af arbejdskraft og generationsskifte. Der mangler omstilling til selektive redskaber med henblik på at reducere uønskede bifangster ift. landingsforpligtelsen, og løsninger til hvordan man udnytter de uønskede bifangster. Der er lav produktivitet i en del bestande, herunder torskebestandene omkring Danmark, og store udsving i kvoter fra år til år for visse bestande, men der mangler viden om, hvorfor visse bestande ikke genvinder sin størrelse og dermed dokumentation for effekten af lukkede områder og sæsoner på fiskebestande.

Der er dog muligheder for fortsat udvikling af selektive og bæredygtige fiskerier og fiskeredskaber samt mulighed for, at styrkelse af energieffekten kan være med til at mindske klimapåvirkninger og forberede erhvervet til fremtidige klimacertificeringer. Der er en stigende efterspørgsel efter fiskeprodukter, hvilket giver en god mulighed for, at fiskeriet fortsat kan sikre en bæredygtig forsyning af kvalitetsfødevarer med lavt klimaaftryk. Der er også mulighed for udvikling af nye anvendelsesmuligheder for uønskede fangster og ikke tidligere udnyttede arter. Videreudvikling af flerarts- og flerårige forvaltningsplaner, der både tager hensyn til erhvervets prioriteringer og til økologisk bæredygtighed, vil kunne fremmes gennem videnskabelige analyser.

Dataindsamling og fiskerikontrol

Til dataindsamling og fiskerikontrol er følgende behov identificeret baseret på SWOT:

1. Indsamling af viden, information og data i forbindelse med fiskeriforvaltning, klimadagsorden, miljøforbedring og bevarelse af naturen samt fiskeri (S15; S17).
2. Øget samarbejde mellem fisker-forsker-myndighed inden for forvaltning, kontrol og videnindsamling (S18; O16).
3. Harmonisering, standardisering og samarbejde om dataindsamling (S20 W10; W13; O14).
4. Digitalisering af kontrolsystemer til håndtering af nye kontrolkrav (O18; T15).
5. Udvikling af bedre it-systemer (S22; W15; T15).
6. Styrket kontrol med fritidsfiskeri, herunder bedre mobilitet på land til kontrolpersonel (køretøjer) (T15).

7. Udvikling af nye former for kontrol, herunder større droner og flyovervågning samt elektronisk overvågning af fangster (W16; W17; O17; T15).
8. Digitaliseret rapportering af fangster og elektronisk sporingssystem for mindre skibe (O18; T15).
9. Fortsættelse af god grunduddannelse og grundlæggende faglig viden (S21).
10. Gennemførelse af kontrol med et øget antal bestande, der er underlagt specifikke kontrol- og inspektionsprogrammer (SCIP-program), forhøjer den samlede kompleksitet og omfang af fiskerikontrol (W16; S22; T15).

Der er behov for udvikling af dataindsamling, både nationalt, transnationalt og i samarbejde med erhvervet, da der mangler viden og dokumentation inden for områder såsom effekt af faunaindsatser, miljømonitoring, effekt af lukkede områder, økosystembaseret forvaltning, havstrategiindsatser og bestandstørrelser. Der er ligeledes mangelfuld miljømonitoring i indre farvande og fiskerimonitering i kystnære områder.

Der er behov for at udvikle dataindsamlingsamarbejde med fiskerierhvervet og udvikle omfattende nationale dataindsamlings- og overvågningsprogrammer til støtte for forvaltningen af fiskeri- og miljødirektiver.

Fiskerikontrol er en del af en vidensbaseret fiskeriforvaltning, og kompleksiteten af fremtidige EU-regler og national forvaltning vil kræve mere kontrolkapacitet. Kontrolkapacitet er også en udfordring med hensyn til evnen til at udnytte nye kontrolforanstaltninger og -systemer. Der er behov for fortsat rekruttering og en uddannelse af fiskerikontrollører af høj kvalitet.

Der er og vil være udfordringer i fiskerisektoren i forhold til landingsforpligtelsen, hvor alle fisk, der er under minimumstørrelsen for kvotearter, skal landes og tælles med i kvoten. Desuden er der i forhold til landingsforpligtelsen væsentlige udfordringer med spørgsmålet om 'choke species', hvor fiskeriet skal ophøre, når den første kvote er fisket, og fiskeriet efter denne art forventes at 'kvæle' fiskeri efter andre arter.

Derudover er der behov for at udvikle nye former for kontrol (droner, elektronisk overvågning osv.) for at sikre bedre dokumentation af fiskeriet, herunder niveauer for udsmid og håndhævelse af landingsforpligtelsen. Dette vil også bidrage til en større grad af datadrevet fiskerikontrol.

Natur, biodiversitet og miljø:

For natur, biodiversitet og miljø er følgende behov identificeret baseret på SWOT:

1. Forskning og innovation til gennemførelse af EU's fælles fiskeripolitik (S18; S 19; S 26; W 17; W 26; W 28; W20; O4; O7; O11; O20).
2. Beskyttelse og genopretning af økosystemer og akvatisk biodiversitet (W18; W24; W25; O19).
3. Forbedret viden og koordineret indsats vedrørende marint plastikaffald (W21).
4. Beskyttelse af beskyttede arter i ikke-favorabel tilstand under habitatsdirektivet, herunder marsvin.
- 5.

Der er ikke en god økologisk tilstand i en del vandløb, søer og farvande, herunder særligt Østersøen, og der sker en negativ påvirkning af økosystemer, habitater og beskyttede områder. Der er også mangelfuld fiskerimonitering i kystnære områder. Der mangler viden om data og kortlægning til brug for økosystemforvaltning, fx i relation til EU-direktiverne, herunder manglende viden om den præcise lokalisering af fiskeriets påvirkning af havbunden i størstedelen af fiskeriet eller viden om forskellige arter og områder samt havstrategiindsatser og marine habitater i Natura 2000-udpegninger. Derudover er dokumentation af fiskeriets miljøpåvirkning ikke tilstrækkelig, og der er utilstrækkelige kontrolmuligheder i forhold til landingsforpligtelsen.

Der er mulighed for, at genopretning og beskyttelse af akvatisk natur kan øge biodiversiteten og skabe nye habitater og egentlig naturgenopretning. Marine beskyttede områder, herunder Natura 2000-områder, kan også bidrage positivt til beskyttelse af marine habitater og truede arter. Tilvejebringelse af yderligere viden om havmiljøet og mulige forvaltningstiltag under havstrategiens indsatsprogram og Natura 2000-planerne kan bidrage til at forbedre miljøtilstanden i havet, herunder ift. vurdering af effekten af marine beskyttede områder (MPA).

Mens fiskeripresset generelt er faldet som et resultat af MSY-forvaltning, viser ICES' skøn over de vigtigste bestande for dansk fiskeri, at mindre end halvdelen har en 'god' status, både med hensyn til fisketryk og gydebestandsbiomasse. For Østersøområdet er der et klart fald i torskens forekomst i den østlige del af Østersøen og sildens forekomst i den vestlige del af Østersøen. Gydebestanden af torsk i 2019 er beregnet til at være tæt på et historisk minimum. I Nordsøområdet har en af nøglebestandene for dansk fiskeri, torsk, en dårlig status for gydebiomasse, hvilket er under minimumskravet til bæredygtig bestandstørrelse (Blim). For den industrielle art tobis er væksten af den enkelte fisk faldet, hvilket har resulteret i en mindre bestand og lavere fiskeriudbytter. Sammenlignet med økosystemforvaltning, hvor der skal tages højde for interaktioner mellem fiskebestande, fiskeri, havpattedyr, fugle og økosystemer, har der fx i de senere år været en stigning i antallet af havpattedyr, især marsvin i Nordsøen og de indre danske farvande og sæler i Østersøen. Kystområder, søer og vandløb har også oplevet en stigning i antallet af skarv. Betydningen af havpattedyr og fugle i udviklingen af fiskebestande er faktorer, der skal tages i betragtning i økosystembaseret forvaltning (situationsbeskrivelsen s. 14 og s. 35).

Der er mulighed for at udvikle mere selektivt fiskeri for at forbedre udnyttelsesmulighederne, og brugen af mere økosystembaseret fiskeriforvaltning kan bidrage til sunde marine økosystemer og bæredygtig fødevarerproduktion. MSY-forvaltning kan bidrage til fiskeriets bæredygtighed og øge de socioøkonomiske udbytter og fangstniveauer på længere sigt.

Klima:

For klimaet er følgende behov blevet identificeret baseret på SWOT:

1. Støtte omstillingen til et mere klimavenligt fiskerierhverv og indsamle viden om fiskeriets klimaaftryk for at fokusere / optimere omstillingen (O27).
2. Udviklingen af fiskeri efter nye eller uudnyttede arter, herunder invasive arter, samt arter, der drager fordel af et skiftende klima (O28; T17).
3. Styrke fiskeindustriens energieffektivitet (O27; T17).
4. Innovation inden for klimavenligt fiskeri, herunder certificering, kvalitet og merværdi (S9; O27).

Der er et stort fokus på klimaforandringer med henblik på bl.a. usikkerheden omkring klimaforandringernes og stigende vandstandes betydning for fiskeriet, og der er en manglende stabilitet i fangstmuligheder på grund af bl.a. skiftende naturforhold og klimaforandringer. Der mangler en national plan for, hvordan klimaforandringernes påvirkning af havmiljøet minimeres og tilpasning til disse ændringer.

I forhold til fx fiskeriet, så kan en styrkelse af energieffektiviteten mindske klimapåvirkning og omkostninger samt forberede erhvervet til fremtidige klimacertificeringsordninger ift. bæredygtighed, miljø og klima. Fiskeriet kan også fortsat sikre en bæredygtig forsyning af sunde kvalitetsfødevarer med lavt klimaaftryk, herunder udvikling af nye anvendelsesmuligheder for uønskede fangster og nye arter.

Begrundelse

De behov under prioritet 1 som SWOT-analysen identificerer, vil blive adresseret gennem programmet, men med hensyntagen til den samlede finansielle ramme. Derfor er der truffet nogle valg vedrørende fokusering

af indsatser, hvor det vurderes, at midlerne vil have størst effekt og understøtte formålet med fonden bedst muligt.

Som fremhævet i programstrategien er adressering af følgende behov er blevet prioriteret i det danske program:

1. Sætte skub i den grønne omstilling af fiskeri, herunder særligt fokus på reducere af sektorens klima- og miljøpåvirkning
2. Styrke den bæredygtige fiskeriforvaltning, herunder sikre et stærkere vidensgrundlag om fiskeribestande og havmiljø samt forbedrede akvatiske økosystemer og biodiversitet
3. Styrke de økonomiske vilkår og konkurrenceevnen i det kystnære fiskeri (under 17 m) og tilhørende lokalsamfund.

Som udtryk for denne fokusering af indsatsen vil der være en række udfordringer og behov, som er identificeret i SWOT- og behovsanalysen, men som ikke er medtaget i programmet. Det drejer sig om understøttelse af generationsskifte, strukturtilpasning af fiskerflåden gennem støtte til ophugning samt tiltag i relation til sundhedskriser (fravalg uddybes sidst i dette afsnit).

Eksterne rammebetingelser, som vedrører certificeringsregler, fiskeriregulering, kvotetildelinger eller klimaforandringer er eksempler på vilkår, som ikke som sådan kan påvirkes direkte gennem EHFAF. Til gengæld vil der i programstrategien være fokus på indirekte støtte for at afbøde de negative konsekvenser af rammebetingelserne, sådan at programmet kan understøtte eksempelvis omlægning til andre fiskerier, fordi rammebetingelser såsom klima eller miljøtilstand ændrer vilkårene for fiskerens oprindelige fiskeri. Ligeledes vil behov, der enten direkte eller indirekte er håndteret på anden vis nationalt, ikke blive adresseret i programmet.

De umiddelbare udfordringer for dansk fiskeri som følge af brexit håndteres separat af brexittilpasningsreserven, for at hjælpe de dele af erhvervet samt lokalområder, der blev hårdest ramt af brexit. Brexittilpasningsreserven vil bl.a. understøtte en ophugningsordning. Ubalance i Østersøen som følge af de reducerede fiskerimuligheder bliver adresseret af støtte til strukturtilpasning (ophugning) under EHFF-programmet i 2022.

På længere sigt vil konsekvenserne af brexit søges afbødet som en del af EHFAF programmets generelle fokus om blandt andet fremme af nye fiskerier og grøn omstilling.

Foruden nærværende SWOT-analyse, har IFRO og DTU Aqua bidraget med en situationsanalyse af den danske fiskeri-, akvakultur- og fiskeindustri sektor (Situationsbeskrivelse af den danske fiskeri-, akvakultur og fiskeindustri sektor: Den Europæiske Hav- og Fiskerifond 2021-2027" (IFRO Udredning 2019 / 26)). Situationsbeskrivelsen udgør en væsentlig del af det faglige grundlag for valget af indsatser under EHFAF-programmet. Mange af konklusionerne fra begge analyser stemmer overens med konklusionerne fra Kommissionens rapport om havområdeanalyse i forhold til fiskeriets situation i Østersøen og Nordsøen. I rapporten om havområdeanalyse konkluderes det bl.a., at trods de fremskridt, der er gjort gennem implementeringen af landingsforpligtelsen, er der stadig en række udfordringer med udsmid af fisk. Ulovligt udsmid af fisk kan have betydning for fastsættelsen af fiskerimuligheder, og der er derfor stadig behov for at understøtte implementering af landingsforpligtelsen. Der er ligeledes behov for fortsat at monitorere Natura 2000 områderne og i det hele taget have fokus på opretholdelsen af vores økosystemer, bl.a. gennem naturdirektiverne og havrammestrategidirektivet. På den baggrund bør medlemsstaternes dataindsamling og videnskabelige analyse styrkes for at give den nødvendige viden om økosystemerne og fiskeriets påvirkning heraf, for at sikre en mere optimal og bæredygtig udnyttelse af ressourcerne samt beskyttelse af sårbare områder. Dette indebærer også fokus på indsamling af marint affald. At have et bæredygtigt og balanceret fiskeri i bæredygtigt forvaltede økosystemer er det, der giver betingelserne for at kunne

opretholde et levedygtigt og økonomisk bæredygtigt fiskeri, som de der beskæftiger sig inden for denne sektor kan opretholde en ordentlig levestandard på baggrund af.

Miljøsituationen i Østersøen håndteres desuden via gennemførelsen af havstrategirammedirektiv II, Natura 2000-netværket og opdateringen af handlingsplanen for Østersøen under HELCOM. Blandt andet gennem initiativer vedrørende beskyttelse af sten- og boblerev.

Ovennævnte pointer fra havområdeanalysen er i overensstemmelse med den danske analyse i forbindelse med programforberedelserne. Emnerne udfoldes yderligere i de følgende afsnit.

Overordnet kan dansk fiskeri opdeles i to geografisk særskilte havområder; Østersøen og Nordsøen, med hver deres særlige karakteristika og udfordringer. Fiskeriet i Nordsøen er overordnet set ganske velfungerende, mens fiskeriet i Østersøen har nogle helt andre udfordringer pga. de økologiske tilstande, hvor en del af erhvervsfiskeriet er i tilbagegang og dele af denne sektor under omstilling mod andre erhverv, herunder turisme, bierhvervsfiskeri, fiskeriturisme og lyst- og fritidsfiskeri.

Identificerede indsatsområder under prioritet 1:

Bæredygtig omstilling af fiskerisektoren:

Klima:

Fiskeriet spiller en rolle i forhold til klimaudfordringerne, og de meget nærværende klimaudfordringer som medlemslandene skal løfte vil også berøre fiskerisektoren. Klima kan overordnet opdeles i to emneområder: Dels den del som vedrører udledning af drivhusgasser, hvor fiskerierhvervet påvirker klimaet negativt i højere eller mindre grad; og dels klimaforandringernes påvirkning af fordelingen af fiskepopulationer, fiskeriet og økosystemerne, som har en betydning for eksisterende fiskerimuligheder herunder introduktionen af invasive og nye arter. For begge områder gælder det, at vi mangler viden om klimaforandringernes påvirkning af fiskeriet, hvilken rolle fiskeriet spiller i klimaforandringerne og i hvilket omfang samt hvilke løsninger, det vil give mening at udvikle eller støtte. Tilpasning til klimaet vil forventeligt få en større betydning og fokus i de kommende år og fiskeriet vil opleve – og oplever allerede – konsekvenserne i form af ændringer i økosystemer. Der vil være negative konsekvenser heraf, men også positive konsekvenser i form af nye fiskerimuligheder og muligheden for at markedsføre fisk som en klimavenlig spise sammenlignet med kød.

Dette indsatsområde skal understøtte omstillingen til et mere klimavenligt erhverv gennem udvikling af nye løsninger, som kan reducere udledning af drivhusgasser fra fiskerierhvervet. Der er behov for, at der skabes mulighed for at afprøve forskellige grønne teknologier, der kan fungere i erhvervet. Hermed understøttes de identificerede behov i SWOT'en, der peger på behovet for at styrke fiskerierhvervets energieffektivitet, men også for at hjælpe med at leve op til eventuelle kommende klimakrav, som kan blive vilkår og rammebetingelser for fiskeriet fremadrettet.

Indsamling af viden på området vil også være et fokusområde, da man overordnet mangler viden om klimadagsordenen i relation til samspillet mellem fiskeriets klimaaftryk og klimaforandringernes påvirkning af økosystemerne og fiskeriet. Formålet vil bl.a. være at kunne pege på, hvordan man fremadrettet kan integrere den økosystembaserede fiskeriforvaltning.

Indsatsområdet vil endvidere omfatte omstilling til nye fiskerier, enten til eksisterende bæredygtige fiskerier i områder, hvor det traditionelle fiskeri er i tilbagegang, eller omlægning til hidtil ikke udnyttede eller underudnyttede arter, herunder invasive arter som gavnes af et ændret klima.

Fokus på kystfiskeri:

Dette indsatsområde skal understøtte kystfiskeriet ved dels at forbedre kystfiskernes udviklingsmuligheder, dels ved at forbedre kystfiskeriets værdikæde ved at forhøje værdien af kystfangede fisk og samlet set bidrage til et levedygtigt kystfiskeri. Der er i Danmark fokus på at sikre eksistensen af fiskeri med små fartøjer og sikre skånsomt fiskeri i fremtiden. I 2020 er der nationalt indført et statsligt mærke for skånsomt fanget fisk, der skal sikre høj kvalitet med respekt for fiskebestandene og havmiljøet og samtidigt oplyse forbrugeren om, at fisken er bæredygtigt og skånsomt fanget.

Skånsomt kystfiskeri har også været en indsats i EHFF-programmet 2014-2020. Der er i den nuværende periode udviklet nye fiskerier såsom konkfiskeri og tilskud til investeringer i fiskerihavne, hvor fokus har været de mindre havne. Kystfiskeres afsætning af fangster er fremmet gennem forbedrede logistikmuligheder, certificering mv. Fra 2016-2018 har man oplevet en let stigning i antallet af aktive kystfiskerfartøjer inden for den såkaldte kystfiskerordning, der giver fiskeren ekstra kvoter på torsk, tunge og rødspætte mod at fiske skånsomt. I 2016-2018 har der også kunnet måles en lille stigning af beskæftigelsen fra 240 til 267 samtidigt med en øget forrentning i kystfiskeriet. Der er dermed positive elementer at bygge videre på, men samtidigt bør man have in mente, at kystfiskeriet er sårbart overfor økologiske forandringer, bl.a. den dårlige torskebestand i Østersøen, som har en negativ indflydelse på kystfiskeriet i Østersøen.

Indsatsområdet vil derfor have fokus på at øge rentabiliteten i kystfiskeriet gennem fortsatte investeringer i infrastruktur på havnene for at håndtere og understøtte kvaliteten af den kystfangede fisk. Der skal også være fokus på, at der fiskes med skånsomme redskaber, så kystfiskerfartøjernes miljøprofil forbedres. Herudover skal der være fokus på lokal forarbejdning og salg, hvilket hører under unionsprioritet 2. Samlet set vil kystfiskerindsatsen bidrage til styrkelsen af økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtigt fiskeri gennem fortsat udvikling af den del af fødevareklyngen, som er tilknyttet kystfiskeriet. Herved understøttes de identificerede behov i SWOT-analysen, som peger på behov for at udvikle og bevare lokalsamfundene (kystfiskerområderne) og udvikle kystfiskeriet i form af skånsomme og bæredygtige fiskeriaktiviteter samt at særligt de mindre havne har en mangelfuld infrastruktur til effektivt at kunne håndtere den fisk, der landes.

Programmets kystfiskerindsats er bredere end definitionen af kystfiskeri af mindre omfang (SSCF). Der er ikke fra SWOT-analysen fremkommet behov for fartøjer under 12 meter, som adskiller sig væsentligt fra behov for fartøjer under 17 meter.

Tilpasning til fremtidens fiskerimuligheder:

Transformation vedrører også balancen mellem fiskerimuligheder og flådekapacitet. I øjeblikket er de fleste danske flådesegmenter i balance (situationsbeskrivelse side 5). Imidlertid er visse segmenter i øjeblikket i fare for ubalance på grund af forskellige eksterne trykfaktorer.

Hovedudfordringen vedrører tilstanden i Østersøen, hvor især kystfiskere er ramt af dårligt fiskeri, kvotefald og lukningsperioder. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har udarbejdet en handlingsplan for fremtidens bæredygtige fiskeri i Østersøen. Handlingsplanen omfatter initiativer, der har til formål at mindske de socioøkonomiske virkninger af de reducerede kvoter på visse fiskebestande i Østersøen ved at fremme skånsomt fiskeri, fremme diversificering af sektoren til nye fiskerier, støtte en strukturtilpasning så fiskerikapaciteten afspejler fiskerimulighederne og andre økonomiske aktiviteter i kystsamfund i regionen.

Derudover kan brexit, pandemier som Covid-19 og andre ekstraordinære kriser forårsage ubalancer i fiskeri-såvel som afsætningsmuligheder.

Biodiversitet, bedre havmiljø og vidensbaseret fiskeripolitik:

Under dette indsatsområde støttes behovet for marin viden gennem forsknings- og vidensprojekter som understøtter en vidensbaseret fiskeripolitik samt bidrag til øget beskyttelse af vores økosystemer, herunder monitorering af Natura 2000 områder og andre forpligtelser i henhold til flere EU-direktivets formål (Natura 2000, Vandrammedirektivet, Havstrategirammedirektivet). I nuværende periode har miljøindsatsen været orienteret omkring vandløbsrestaurering og vidensprojekter. Gennem støtte til kommunal vandløbsrestaurering er der restaureret mere end 900 km vandløb med henblik på implementering af vandrammedirektivet. Vandløbsrestaurering vurderes generelt at have en positiv effekt på en eller flere af kvalitetselementerne fisk, smådyr og planter. Der er støttet forsknings- og udviklingsprojekter med henblik på at øge viden om og reducere fiskeriets påvirkning af havmiljøet samt projekter der generer øget viden til brug for økosystemforvaltning. Uønsket bifangst og fiskeriets effekter på habitater er reduceret via udvikling og implementering af mere selektive og skånsomme fiskeredskaber. SWOT-analysen peger dog på, at der fortsat er et stort behov for at indsamle mere viden, også inden for klima, økosystemer og fiskeri, og der vil også som understøttelse af den vidensbaserede fiskeripolitik kunne støttes udviklings- og pilotprojekter til gennemførelsen af landingsforpligtelsen eller udvikling af selektive redskaber, hvilket SWOT-analysen viser, at der fortsat er behov for.

Forslag til nye beskyttede områder (MPA) ventes at bringe Danmark tæt på det nationale 30 %-mål. Fokus for EHFAF-støtte er derfor på at sikre god forvaltning og biologisk dataindsamling af eksisterende og nyudpegede beskyttede områder gennem kortlægning af havbundshabitater og basisanalyser.

Indsatser mod marint affald:

Under indsatsområdet vil der også kunne støttes indsatser, der forebygger eller reducerer mængden af marint affald og plastforurening. Eksempelvis togter der har til formål at indsamle spørgelsesnet.

Restaurering af vandløb:

Det nationale overvågningsprogram NOVANAs tilstandsvurdering og fremdrift af vandområdeplanerne viser, at der er mange vandløb, hvor de fysiske forhold er til hinder for god økologisk tilstand, og der er fortsat behov for en indsats. Evaluering af indsatsen for vandløbsrestaurering i programperioden 2014-2020 har vist, at den foreløbige indsats har givet gode resultater, men SWOT-analysen viser, at der fortsat er behov for en indsats, hvorfor tilskud til vandløbsrestaurering vil blive videreført i dette program.

Dataindsamling og fiskerikontrol:

Dataindsamling:

Dataindsamling er et centralt element i programmet med støtte til indsamling af viden, data og kortlægning i forbindelse med økosystemforvaltning, bl.a. udvikling af og fremme af innovative dataindsamlingsløsninger eller udstyr samt harmonisering af dataindsamling. I henhold til den fælles fiskeripolitiks artikel 25 skal EU medlemsstaterne indsamle data efter de regler, der er vedtaget for dataindsamling. De biologiske, miljømæssige, tekniske og socioøkonomiske data, der er nødvendige for fiskeriforvaltning skal indsamles og stilles til rådighed for slutbrugere, bl.a. organer udpeget af Kommissionen. Sådanne data skal især gøre det muligt at vurdere:

- Havets biologiske ressourcers udnyttelsestilstand,
- Fiskeriets omfang og den indvirkning, som fiskeriet har på havets biologiske ressourcer og de marine økosystemer,
- Fiskeriets, akvakulturens og forarbejdningsvirksomhedernes socioøkonomiske resultater i og uden for EU-farvande.

En kontinuerligt og koordineret dataindsamling er en forudsætning for at kunne udføre en bæredygtig fiskeriforvaltning, og der skal indsamles data som vedrører biologiske, miljømæssige, tekniske og socioøkonomiske forhold.

Fiskerikontrol:

I programperioden 2014-2020 er der gennemført mere end 72 projekter om fiskerikontrol. De fleste projekter vedrører systemudvikling af fiskeriregistret. Et eksempel er implementering af Flux-standarden inden for rammerne af medlemsstaternes gensidige dataudveksling. Langt det største projekt er bygning af et nyt fiskerikontrolskib til at udføre kontrol på havet (EU-bidraget hertil er ca. 17,5 mio. EUR).

Af de identificerede behov vil et væsentligt indsatsområde være en løbende digitalisering af styrelsens kontrolsystemer med henblik på at kunne understøtte og udvikle en differentieret og effektiv kvoteforvaltning- og kontrol samt håndtering af nye kontrolkrav. Disse omfatter bl.a. fuldt digitaliserede rapporterede fangster for mindre fartøjer, elektronisk sporingssystem og styrket kontrol af rekreativt fiskeri. Effektiv kontrol og håndhævelse af landingsforpligtelsen er en generel udfordring. I Danmark har vi øget antallet af "Last Haul"-kontroller og indført yderligere foranstaltninger, herunder et projekt om fuldt dokumenteret fiskeri i Kattegat (CCTV). I løbet af 2022/23 vil størstedelen af de fartøjer, der fisker med bundsløbende redskaber i Kattegat, blive omfattet af CCTV-projektet. Desuden har den danske pelagiske sektor besluttet, at alle deres fartøjer ved udgangen af 2022 skal udstyres med CCTV for at sikre fuldt dokumenteret fiskeri. Støtte til de identificerede behov bidrager til øget digitalisering.

De EU-fastsatte kvantitative kontrolkrav afføder også behov for finansiering af kontrolkampagner. Implementeringen af SCIP-programmet indebærer et behov for finansiering af driftsomkostninger i forbindelse med gennemførelsen af programmet.

Der vil også være behov for at understøtte udviklingen og anvendelsen af nye kontrolformer, herunder, større droner og flyovervågning hvortil der kræver tilladelse til brug af lufterum, biler samt elektronisk monitorering af fangsten. En øget anvendelse af flyovervågning og elektronisk monitorering, herunder udbredelse af kameraovervågning til flere fartøjer i flere farvandsområder vil bidrage til en mere effektiv kontrol og håndhævelse af landingsforpligtelsen. Desuden vil en tilpasning og effektivisering af Last haul kontrollen også kunne bidrage positivt hertil. Øget anvendelse af nye kontrolformer vil også bidrage til en større grad af datadrevet fiskerikontrol.

En teknologisk opdateret kontrolindsats, herunder udvikling og ibrugtagning af nye kontrolformer, er afgørende for at sikre en effektiv kontrol af bl.a. landingsforpligtelsen, NATURA 2000-områder samt varetagelsen af nye kontrolkrav, og dermed afgørende for at kunne bidrage til en bæredygtig forvaltning af fiskebestandene.

Identificerede behov for styrkelse af kontrol af motorkraft er imødekommet med udarbejdelsen af en revideret prøvetagningsplan for 2020-21, som har været med til at etablere et effektivt og velkørende dansk setup for kontrol af motorkraft. Derudover er der søsat et arbejde med at styrke den danske certificeringsmodel i samarbejde med de danske søfartsmyndigheder.

Både dataindsamling og fiskerikontrollen har været en del af programindsatsen i 2014-2020, og der er givet støtte til forberedelse af forvaltningsplaner, udvikling af nye selektive/skånsomme fiskeredskaber, vurdering af effekter af forvaltningstiltag samt til udvikling af nye forvaltningsmodeller eksempelvis til brug for økosystemforvaltning. Herudover er der gennemført dataindsamling, som lever op til kravene i dataindsamlingsprogrammet. Støtte til fiskerikontrol har blandt andet forbedret den elektroniske sporbarhed i fiskeriet, IT-understøttelse af kontrollen og finansieret et nyt, moderne fiskerikontrolskib. De nye EU-krav forventes at øge kravene til gennemførelse af fiskerikontrol og dataindsamling.

Fravalg:

Der er identificeret et behov for at understøtte generationsskifte, herunder vanskelige finansieringsforhold for nyetablerede fiskere. Dette understøttes indirekte i programmet under bl.a. indsatsen for kystfiskeri, udvikling af nye fiskerier og udvikling af et klimavenligt erhverv, som alle sammen er indsats, der skal understøtte den fortsatte bibeholdelse og udvikling af fiskerierhvervet, og som også må formodes at have en gavnlig effekt i forhold til generationsskifteproblematikken.

Generationsskifte og finansiering af nyetablerede fiskere:

Behovet for finansiering af nyetablerede fiskere understøttes af den nationale Vækstfond, der er en statslig finansieringsfond, der har til formål at styrke danske virksomheders adgang til risikovillig kapital. Fonden hjælper med finansiering af små og mellemstore virksomheder, der ikke kan optage lån direkte i banken, og fungerer enten som en lånevirksomhed eller kautionerer for virksomheder, så de kan opnå et lån i en bank. Fiskerierhvervet har også adgang til at søge om finansiering fra vækstfonden. Se også afsnit 2.1.1.1 om finansielle instrumenter.

Der har desuden i programperioden 2014-2020 været et nationalt tiltag i form af støtte til yngre fiskere via Fiskeafgiftsfonden, som forventes at fortsætte under gruppefritagelsen i den kommende programperiode. En direkte indsats til understøttelse af generationsskifte indgår derfor ikke i programmet.

Sundhedskriser og markedsforstyrrelser:

I 2020 og 2021 har hele Europa været ramt af COVID-19-krisen og konsekvenserne heraf for fiskeriet har været, at de ikke har kunnet afsætte deres fiskevarer og dermed oplevet en markant nedgang i indtjening. Vi har i Danmark udstedt en række foranstaltninger i form af nationale hjælpepakker og kompensationsordninger, som gælder for hele det danske erhvervsliv, herunder også fiskeriet. Der er endnu mange uvisheder forbundet med håndteringen af COVID-19-krisen, og hvordan man vil tackle eventuelle fremtidige sundhedskriser, der på samme måder lammer samfundet. Det er besluttet, at benytte programmet til at understøtte udviklingen af et sundt og robust erhverv og dermed også bidrage til at sektoren er bedre rustet til eventuelle fremtidige kriser og markedsforstyrrelser. Støtte til eksempelvis midlertidig oplægning af fiskerfartøjer ville desuden kunne lægge beslag på en stor del af programmidlerne. Det vurderes, at eventuelle fremtidige kriser bliver håndteret uden for programmet.

Ophugning:

EHFAF-programmet inkluderer ikke ophugning som en foranstaltning for at opnå strukturel tilpasning af fiskerisektoren. Permanent ophør vil være tilgængeligt som en foranstaltning under brexittilpasningsreserven for flådesegmenter i Nordsøen. Ligeledes adresseres en ubalance i Østersøen med en ophugningsordning under EHFF-programmet.

Prioritet 2 - Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter og forarbejdning og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter, som bidrager til forsyningssikkerhed i Unionen

SWOT-analyse

Styrker

Akvakultur generelt:

1. Nærhed til EU-markedet.
2. Høj kvalitet og fødevarerikkerhed.
3. Generelt et godt logistiksystem.
4. Stærkt veterinært system.
5. Effektivt og fremsynet veterinært beredskab med kort reaktionstid.
6. Højt kompetence- og vidensniveau.
7. Danmark råder over en stærk og betydelig akvakulturllynge.
8. Nicheprodukter (højværdi), herunder økologisk ørredrogn og saltvandsfisk på land.
9. Stor ekspertise hos hovedaktørerne, der er involveret i gennemførelsen af EU's dataindsamlingsprogram.
10. Akvakulturproduktionen er klimavenlig idet opdrætsfisk har et lavt CO₂-aftryk per kilo i sammenligning med fx okse- og svineköd (Gephart et al.; 2021).

Dambrug:

11. Produktive og ressourceeffektive teknologier til at mindske miljøpåvirkningerne fra ferskvandsdambrug og saltvandsdambrug.
12. Regulering på udledning fremfor på foderanvendelsen.
13. Førende på viden om recirkulerede anlæg, udvikling og drift af ny teknologi.
14. Implementering af modeldambrugskonceptet har faciliteret omlægning til recirkulation
15. Konkurrencedygtig produktion

Havbrug:

16. Vertikalt integreret produktion (æg til færdigt produkt).
17. Gode bio-klimatiske forhold [med minimal parasitbelastning]
18. Konkurrencedygtig produktion

Skaldyr, tang, m.m.:

19. Gode produktionsforhold i danske farvande.
20. Miljø- og klimavenlig produktion.
21. Der produceres produkter af høj kvalitet.

Forarbejdning og afsætning:

22. Geografisk placering mellem fiskebestandene i Nordatlanten og markedet i EU.
23. Placering i værdikæden som forarbejder af primære råvarer og som underleverandør af halvfabrikata til udenlandsk forarbejdning og som leverandør af fiskemel og –olie, samt foder til akvakultur.
24. Bredt produktsortiment og gode kunderelationer.
25. En voksende del af produktionen er MSC/ASC-certificeret eller økologisk.

26. Stigende efterspørgsel efter forarbejdede fiskeprodukter.
27. Danske virksomheder betragtes som pålidelige og troværdige, herunder bl.a. på grund af fokus på stærke værdikæder, høj fødevarer sikkerhed og høj leverancesikkerhed til udlandet.

Svagheder

Akvakultur generelt:

1. Miljøpåvirkning (kvælstof, fosfor, medicin og hjælpestoffer mm.) i forhold til produktionstype.
2. Lav produktdifferentiering.
3. Kun meget beskeden fokus på fiskevelfærd.
4. Et komplekst administrationsgrundlag (miljøgodkendelser og placering mm.).
5. Manglende effektive vacciner til havbrugsfisk under danske forhold.
6. Udfordringer i forhold til lokal accept.
7. Manglende uddannelsesmuligheder for personale og driftsledere til moderne anlæg
8. Mangel på relevant arbejdskraft til moderne højteknologiske anlæg og teknologiindustrien

Dambrug:

9. Mangelfuld strukturtilpasning (mange små producenter, traditionelle anlæg med opstemninger).
10. Manglende omstillingsparathed hos traditionelle produktioner til at overgå til mere moderne drift med udvidelsesmuligheder
11. Miljøpåvirkning pga. opstemninger der forhindrer vandringer og spredninger af fisk og anden fauna.
12. Manglende vilje til omstilling til emissionsbaseret produktion
13. Svært at tiltrække lånefinansiering til investeringer
14. Varierende produktkvalitet.

Havbrug:

15. Kort slagtesæson og dermed kort leveringssæson
16. Ringemulighed for at begrænse næringsstofudledningen.
17. Svingende politisk opbakning

Skaldyr, tang, m.m.:

18. Lav produktdifferentiering
19. Manglende udvikling af produktionsmetoder for tang
20. Kort leveringssæson
21. Høje produktionsomkostninger
22. Kræver store arealer og synlighed.

Forarbejdning og afsætning:

23. Lavt forbrug af fisk og skaldyr i Danmark
24. Højt løn- og omkostningsniveau
25. Fiskemel- og -olieindustrien særlig afhængig af danske landinger af industrifisk der kan variere fra år til år
26. Mange relativt små virksomheder
27. Svag distributionskæde fra mindre havne i indre farvande

Muligheder

Akvakultur generelt:

1. Stigende efterspørgsel på fisk (herunder også opdrætsfisk), skaldyr og tang.
2. Attraktive produkter, herunder nicheprodukter med efterspørgsel på økologi mm.
3. Øget anvendelse af ny teknologi, renseteknologi og nye produktionsmetoder.
4. Udvikle følgeindustri (forarbejdning, anlægsteknologi, foder, mm.).
5. Udvikling mod bedre velfærd og sundhed i produktionskæden.
6. Nye off-shore teknologier og lokaliteter
7. Videreudvikling af fuldt recirkulerede landbaserede anlæg.
8. Certificering af opdrætsfisk i forhold til klimaaftryk kan forbedre afsætningsmuligheder og give prispræmier.
9. Stort potentiale for lavtrofisk akvakultur i danske farvande.
10. Nye markeder og anvendelsesmuligheder af produktionen af tang (medicin, biomasse mm.).
11. Øget indsats på uddannelsesområdet for medarbejdere til højteknologiske anlæg

Dambrug:

12. Stort uudnyttet potentiale i omlægning af traditionel produktion til mere moderne produktion med højere rensning og produktion
13. Fjernelse af afsmag og minimering af sygdomsrisici (Geosmin)
14. Energioptimering
15. Øget teknologiekspertise
16. Videreudvikling og implementering af renseteknologi

Havbrug:

17. Udvikling af fuldt recirkulerede landbaserede anlæg

Skaldyr, tang m.m.:

18. Skaldyr og tang som virkemiddel til at reducere næringsstoffer i det marine miljø, herunder fjerne kvælstof. (Kompensationsopdræt som virkemiddel i vandområdeplaner)

Forarbejdning og afsætning:

19. Fortsat teknisk udvikling og innovation.
20. Voksende international handel og øget toldfri råvareforsyning kan løfte eksporten.
21. Stigende krav fra forbrugere og supermarkedskæder om bæredygtighed, kvalitet, fødevarer sikkerhed, klimaaftryk, sundhed, dyrevelfærd og økologiske produkter.
22. Øget produkt differentiering og forbedret kvalitet.
23. Forøgelse af efterspørgslen fra danske forbrugere.
24. Mulighed for udvikling på automatiserings- og digitaliseringsområdet i forhold til styrkelse af konkurrenceevne og udvikling af standarder for digital sporbarhed
25. Uudnyttet potentiale for brug af afskær
26. Ændring i fortolkning af lovgivning, som hindrer innovation, når dette kan ske uden at kompromittere fødevarer sikkerheden, fx i relation til brug af havvand i fødevarer produktionen.

27. Tilpasning af lovgivning, når EFSA analyser viser, at innovative forslag ikke kompromitterer fødevarerens sikkerhed, fx i relation til super chilling.

Trusler

Akvakultur generelt:

1. Yderligere restriktioner i miljølovgivningen kan have negativ indflydelse på produktionsmuligheder på både kort og langt sigt.
2. Øgede krav til dyrevelfærd.
3. Sygdomsudbrud, algeforekomst og andre påvirkninger fra naturen.
4. Færre tilgængelige muligheder for at medicinere og vandbehandle
5. Mangelfuld effekt af kommercielle vacciner.
6. Afhængighed af finansiering til forskning og udvikling til nye opdrætsarter (manglende kritisk masse).
7. Import af subsidierede produkter fra tredje lande.
8. Tilgængelighed af klimareduceret foder.
9. Brexit, herunder særligt at de reducerede fiskemuligheder kan medføre udfordringer i forarbejdningsindustrien.
10. Mangel på kompetente medarbejdere til drift af højteknologiske anlæg

Dambrug:

11. Håndtering af produktionens affaldsprodukter (slam)

Havbrug:

12. Ej plads til øget udledning af næringsstoffer
13. Usikkerhed om nye placeringstilladelser

Forarbejdning og afsætning:

14. International konkurrence samt internationale handelsbarrierer.
15. Mangel på råvarer.
16. Manglende viden om klimaaftryk af forskellige fiskeprodukter.
17. Fødevarerens sikkerhed – skærpede regler og standarder, fødevareskandaler.
18. Problemer med rekruttering af arbejdskraft.

Behovsanalyse

Udpegning af behov på grundlag af SWOT-analysen og under hensyntagen til de elementer, der er anført i artikel 8, stk. 5, i EHFAF-forordningen

På baggrund af ovenstående SWOT-analyse er følgende centrale behov blevet identificeret:

Akvakultur generelt:

1. Der er behov for en øget implementering af nuværende kendt teknologi og løbende videreudvikling af teknologiske løsninger til akvakulturproduktion i relation til ressourceeffektivitet og reduceret miljøpåvirkning. Dette kan samtidig understøtte den danske førerposition internationalt på teknologifronten. Dette giver mulighed for at differentiere sig i markedet ved at bygge videre på en eksisterende styrkeposition (S10-11, S13, S15; W1, W11, W13-14; O3, O8, O13-14; T1, T4).

2. Udvikling af produktion af nye akvakulturarter samt lavtrofiske arter såsom muslinger og tang og understøttelse af økologisk produktion og forbedringer af fisks velfærd (S19; W2, W21, W23-24; O1-2, O5, O10; T13).
3. Øget digitalisering eksempelvis i forhold til sporbarhed (W7; O21, O24).
4. Øget information til offentligheden om dansk akvakulturproduktion og værdien som klimavenlig spise (S10).

Baggrund

Der er en række udfordringer ift. at sikre en bæredygtig omstilling af akvakultursektoren. Mangelfuld strukturtilpasning og manglende omstillingsparathed i traditionelle produktioner, udfordrer omstilling til mere moderne drift med mere klima- og miljømæssigt bæredygtige produktionsformer. Der er mangel på relevant arbejdskraft til moderne højteknologiske anlæg og teknologiindustrien. Yderligere restriktioner i miljølovgivningen kan være en udfordring i forhold til eventuel negativ indflydelse på produktionsmuligheder på både kort og langt sigt. Der arbejdes med at sikre erhvervet mulighed for klare langsigtede rammer gennem planlægning og lovgivning.

Der er dog samtidigt et stort potentiale for nye markeder, certificering af opdrætsfisk i forhold til klimaaftryk og produktion af skaldyr og tang. Der er god mulighed for øget anvendelse af ny teknologi, videreudvikling af renseteknologi og videreudvikling af fuldt recirkulerede landbaserede anlæg. Ligeledes mulighed for energioptimering, udvikling af nye produktionsmetoder og for udvikling af følgeindustrien i form af forarbejdning, anlægsteknologi, foder mm.

Med henblik på at sikre en økonomisk-, social-, miljø- og klimamæssig bæredygtig omstilling af akvakultursektoren, er der behov for at fastholde den danske styrkeposition, ift. en teknologisk drevet udvikling af akvakultursektoren i retning af øget fokus på miljø- og klimamæssigt bæredygtige produktionsformer. Dette kræver, at der fortsat forskes i udviklingen af nye miljø- og klimavenlige teknologier, samt at vejen fra forskningsprojekt til praktisk anvendelige løsninger minimeres.

Udviklingen af styrkepositionen kan dels bidrage til at mindske miljøpåvirkningerne fra sektoren, dels forbedre afsætningsmuligheder og give prispræmier gennem produktdifferentiering.

Under prioritet 1 er der behov for diversificering af visse fartøjssegmenters indkomst. Indkomstdifferentieringen kan fx ske gennem opdyrkning af tangproduktion eller anden blå biomasse. Der er tidligere blevet gennemført projekter vedr. tangproduktion til nyttebrug, men der er fortsat behov for at undersøge om konceptet kan udvides til kommerciel brug. Selvom behovet er identificeret blandt målgruppen i prioritet 1 (fiskere), vil sådanne forsøgs- og demonstrationsprojekter kunne støttes via prioritet 2, da det er tale om bæredygtige akvakulturaktiviteter.

Forarbejdning og afsætning:

5. Gennemførelse af den fælles fiskeripolitiks målsætninger gennem producentorganisationers aktiviteter (S26; W24; O22-24, O26; T17).
6. Styrkelse af distributionskæden især fra de mindre fiskerihavne (W28; O22-24).
7. Fremme af sunde, klima- og miljøvenlige fødevarer af høj kvalitet, kan bidrage til højere værdiskabelse, og dermed fremme rentabiliteten i sektoren (O22-23; T17)
8. Udvikling af nye markedsmuligheder herunder for nye fiskearter, tang og restprodukter (S24-27; O21-24, O26; T15).
9. Behov for uddannelse af højt kvalificeret arbejdskraft til produktudvikling, innovation, automatisering af produktionsapparatet mv. (W25; O11, O20; T19)

Baggrund

Forarbejdningen og afsætningen af fiskeri- og akvakulturprodukter er udfordret på en række punkter. Der er generelt et lavt forbrug af fisk og skaldyr i Danmark, hvilket påvirker produktionen. Samtidig er der høje produktionsomkostninger, og produktionen kræver store arealer og synlighed. For nogle produkter er der kort leveringssæson, mangel på råvarer og generelt er der en manglende viden om klimaaftryk af de forskellige fiskeprodukter. Samtidig udgør fødevarer sikkerhed med skærpede regler en udfordring i produktionen. International konkurrence og internationale handelsbarrierer udgør også en udfordring for afsætning af produkter.

Der er dog mulighed for fortsat teknisk udvikling og innovation, særligt på automatiserings – og digitaliseringsområdet i forhold til styrkelse af konkurrenceevnen. Der er også stigende krav fra forbrugere med klimafokus og supermarkedskæder om bæredygtighed, kvalitet, lokalt producerede produkter, fødevarer sikkerhed, klimaaftryk, sundhed, dyrevelfærd og økologiske produkter, hvilket giver nye muligheder for forøgelse af efterspørgsel på og branding af produkter. Produktdifferentieringen, herunder bl.a. udvikling af nicheprodukter af høj kvalitet, kan give prispræmier. Voksende international handel og øget toldfri råvareforsyning kan ligeledes medvirke til at løfte eksporten.

Producentorganisationerne besidder en udstrakt grad af faglig og markedsmæssig ekspertise. Derfor er der behov for fortsat støtte til deres længerevarende arbejde blandt andet med at fremme afsætningen af fiskevarer gennem udarbejdelse af produktions- og afsætningsplaner.

Begrundelse

En del af de behov, som er identificeret i det foregående afsnit, vil blive håndteret gennem programmet. Indsatserne er fokuseret ud fra kriteriet om, at midlerne skal have størst effekt og understøtte formålene med fonden bedst muligt. Derfor vil der fortrinsvis blive givet støtte til udviklingsprojekter, der kan komme den brede sektor til gavn.

Som fremhævet i programstrategien er adressering af følgende behov er blevet prioriteret i det danske program:

1. Sætte skub i den bæredygtige omstilling af akvakultur, herunder særligt fokus på reducere af sektorens klima- og miljøpåvirkning
2. Styrke konkurrenceevnen i fiskeri- og akvakulturerhvervene bl.a. gennem fremme af afsætning af nye fiskeriressourcer og fiskerier med en bæredygtig profil

Som udtryk for denne fokusering af indsatsen vil der være en række udfordringer og behov, som er identificeret i SWOT- og behovsanalysen, men som ikke er medtaget i programmet. Det drejer sig om støtte til uddannelse, investeringsstøtte ud over renseteknologi og klimaløsninger samt tiltag i relation til sundhedskriser (fravalg uddybes sidst i dette afsnit).

Rammebetingelser, som eksempelvis vedrører regulering, vurderes at være uden for fondens scope for påvirkning. Sådanne observationer i SWOT'en vil derfor ikke blive adresseret.

Erfaringer fra indsatser i EHFF 2014-2020

Akvakulturindsatser

Under unionsprioritet 2 har det danske hav- og fiskeriudviklingsprogram i perioden 2014-2020 bidraget til udvikling af den danske akvakultursektor gennem støtte til vidensudvikling samt investeringsstøtte. Dette i overensstemmelse med målsætningerne i den flerårige nationale akvakulturstrategi.

Vidensprojekterne har haft til formål at støtte udvikling af ny viden, der kan bidrage til at finde løsninger på udfordringer, der er udbredt på tværs af den danske akvakultursektor. Det har været et særligt formål at sikre, at den nye viden kanaliseres ud til erhvervet, således at vidensprojekterne kommer branchen til gavn. Det vurderes, at projekterne under ordningen har bidraget til at lette koblingen mellem viden og praksis (Evalueringsrapporten, COWI side 12).

Investeringsstøtten har haft til formål at understøtte, at der kan foretages investeringer i akvakulturproduktionen, der øger en ressourceeffektiv produktion. Foruden produktionseffektiviseringer er også miljømæssige forbedringer et positivt biprodukt af støtten. Det var på tidspunktet for evalueringsrapportens udgivelse endnu vanskeligt at vurdere de konkrete effekter af de gennemførte projekter, men støtten har bidraget til forøgelse af akvakulturproduktionen.

Forarbejdnings- og afsætningsfremme

Under unionsprioritet 5 er der i perioden 2014-2020 ydet støtte til investeringer i innovative løsninger i fiskeforarbejdning, samt støtte til afsætningsfremme og forberedelse og gennemførelse af produktions- og afsætningsplaner.

Indsatserne vedrørende forarbejdning har bidraget til at øge virksomheders anvendelse af innovative løsninger, og derved styrket deres konkurrencedygtighed. Projekterne har i høj grad ført til nye processer og teknologier og i mindre grad til nye produkter. Det vurderes, at indsatserne har bidraget til øget omsætning og beskæftigelse (Evalueringsrapporten, COWI side 17).

Fsva. afsætningsfremme vurderes det, at indsatserne har bidraget til bedre markeds- og afsætningsforhold for fiskevarer og akvakulturprodukter, bl.a. gennem produktcertificering (Evalueringsrapporten side 13).

For nuværende er der tre anerkendte producentorganisationer i Danmark: Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO), Danmarks Pelagiske Producentorganisation (DPPO) og Foreningen for Skånsomt Kystfiskeri Producent Organisation (FSK-PO). Disse har alle fået støtte til produktions- og afsætningsplaner under EHFF. Da indsatserne har en langsigtet holdningsbearbejdende karakter med fiskere og forbrugere som målgruppe er det vanskeligt umiddelbart at vurdere effekten (Evalueringsrapporten side 13).

Udviklingsmuligheder

Akvakultur generelt

Foruden nærværende SWOT-analyse, har IFRO og DTU Aqua bidraget med en situationsbeskrivelse af den danske fiskeri-, akvakultur og fiskeindustri sektor. I perioden 2012-2017 er den danske akvakulturproduktion steget 22 procent efter en lang årrække med stagnation i sektoren. På globalt plan er akvakultursektoren den hurtigst voksende fødevarerproducerende sektor af animalske produkter og stigende global efterspørgsel efter fisk skaber gode vækstbetingelser i sektoren.

Den centrale barriere for bæredygtig vækst i akvakultur er udledning af kvælstof, fosfor og organisk materiale. På denne baggrund vurderes særligt overgangen til en ny regulering baseret på udledning af næringsstoffer samt udvikling af nye vandrensings- og recirkuleringsteknologier i retning af lavere klima- og

miljøpåvirkning at kunne bidrage til en positiv udvikling i den landbaserede del af erhvervet. Også skaldyrproduktionen er i vækst.

Det er regeringens synspunkt, at akvakultur, herunder fiskeopdræt, skal være bæredygtigt. Regeringen ønsker ikke flere og større havbrug i Danmark. Fremtidens fiskeopdræt skal i højere grad foregå i miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land.

Forarbejdning og afsætning

Udviklingsmulighederne for forarbejdningssektoren (både fiskeri- og akvakulturprodukter) inkluderer et stadig fokus på, at de danske produkter markedsføres og sælges på de regionale og globale markeder, som sunde, klima- og miljøvenlige fødevarer af høj kvalitet, der lever op til de fremmeste standarder for fødevarer sikkerhed (Situationsbeskrivelsen side 78).

Identificerede indsatsområder prioritet 2:

I den kommende programperiode vil følgende indsatsområder blive prioriteret:

2.1 Bæredygtig omstilling af akvakultursektoren:

Udvikling af viden og teknologier med henblik støtte udviklingen af akvakultursektoren i retning af grøn omstilling, reduceret miljøpåvirkning, energioptimering og klimavenlige produktionsformer, herunder også udvikling af nye arter og produkter.

Projekterne vil i vid udstrækning være en videreførelse af støtten til vidensprojekter under EHFF. Dog vil fokus i højere grad rettes mod udvikling og afprøvning af grønne og bæredygtige teknologier. Desuden vil der være særligt fokus på udvikling og afprøvning af nye løsninger, som har potentiale til at blive implementeret og kommercialiseret bredt af akvakulturerhvervet. Ligeledes vil forsøgs- og demonstrationsprojekter med lavtrofisk akvakultur, herunder udvikling af skaldyrsoopdræt til f.eks. muslinger og østers, samt erhvervsmæssig tangproduktion kunne støttes. Det forventes, at støtte til udvikling af økologisk akvakultur og forbedring af fiskevelfærd også vil kunne være omfattet af programmets indsatser.

En styrket indsats for at opnå mere viden om dansk akvakulturs klimaaftryk vil kunne bidrage til at fremme yderligere certificering og generelle afsætningsmuligheder.

Indsatsen inkluderer ikke investeringsstøtte til indkøb af eksisterende teknologier. Det vurderes, at de samlede afsatte midler til sektoren herved vil have størst effekt og understøtte de politiske prioriteter bedst mulig.

2.2 Forarbejdning og afsætning:

Indsatsen under denne specifikke målsætning skal bidrage til styrkelse af programmets tværgående målsætninger om bæredygtigt kystfiskeri og markedsdifferentiering i retning af sunde, klima- og miljøvenlige fødevarer af høj kvalitet. Særligt udviklingen af lokale produkter af høj kvalitet vil være i fokus. Differentieringsindsatsen skal dog forstås bredt som udviklingen af nye markeder, processer, arter og produkter. Den samlede markedsdifferentiering skal bidrage til at styrke den økonomiske bæredygtighed i erhvervet.

Med henblik på at sikre lokalt producerede råvarer af høj kvalitet og med lav klimapåvirkning, vil der under prioritet 1 være fokus på at støtte udvikling af kystfiskeriet herunder i forhold til udvikling af lokal logistik og distributionskanaler og direkte afsætning. Der vil særligt være fokus på mindre havne, som typisk har vanskeligt ved selv at forestå større investeringer. Det lokale fokus skal ses i sammenhæng med det omkringliggende samfund herunder turisme.

Det er desuden en generel prioritet at styrke producentorganisationernes rolle i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitikks målsætninger. Producentorganisationer vil derfor kunne søge støtte til forberedelse og gennemførelse af produktions- og afsætningsplaner. Foruden de allerede anerkendte producentorganisationer (DFPO, DPPO og FSK-PO), vil der også kunne gives støtte til eventuelt fremtidige producentorganisationer - fx inden for akvakultursektoren -, såfremt de opnår anerkendelse. Producentorganisationer vil blandt andet kunne gennemføre markeds- og afsætningsfremmeaktiviteter samt certificering.

Adressering af behov for at øge den sociale accept af akvakultur vil ikke være direkte omfattet af EHFAF-programmet, men vil finde sted i regi af akvakulturstrategien.

Fravalg:

Der vil være visse identificerede behov, som ikke vil blive adresseret direkte eller indirekte via programmet. Disse er bl.a.:

Uddannelse

Der afsættes ikke midler til målrettede uddannelsesaktiviteter, rekrutteringsindsatser eller oplysningskampagner vedr. arbejdsmuligheder. Eventuelle uddannelses- og rekrutteringsmæssige tiltag vil skulle ske i nationalt regi eller som en del af producentorganisationers arbejde.

Investeringsstøtte

Der ydes kun støtte til investeringer i renseteknologi og klimaløsninger i landbaserede anlæg. De danske GUDP og MUDP programmer vil kunne yde tilskud til investeringer i nye processer og produkter. Vækstfonden vil endvidere kunne yde støtte gennem finansielle instrumenter til akvakultur og forarbejdningssektoren.

Endelig ventes den nationale plan for anvendelse af midler fra EU's Genopretningsfond (REACT) også at omfatte små- og mellemstore virksomheder inden for fiskeindustrien.

Sundhedskriser og markedsforstyrrelser:

I 2020 har hele Europa været ramt af COVID-19-krisen og konsekvenserne heraf for fiskeriet har været, at de ikke har kunnet afsætte deres fiskevarer og dermed oplevet en væsentlig nedgang i indtjeningen. Vi har i Danmark udstedt en række foranstaltninger i form af nationale hjælpepakker og kompensationsordninger, som gælder for hele erhvervet, herunder også akvakultur- og forarbejdningssektoren.

Der er endnu mange uvisheder forbundet med konsekvenser af COVID-19-krisen og hvordan eventuelle fremtidige sundhedskriser vil blive tacklet. Fondens midler anvendes på grøn omstilling af erhvervet for at understøtte en langsigtet udvikling af et sundt og robust erhverv og dermed også bidrage til at sektoren er bedre rustet til eventuelle fremtidige kriser og markedsforstyrrelser.

Det vurderes derudover, at eventuelle økonomiske konsekvenser af fremtidige kriser om nødvendigt vil blive håndteret uden for programmet.

Prioritet 3 – Bane vej for en bæredygtig blå økonomi i kyst-, ø- og indlandsområder og støtte til udvikling af fiskeri- og akvakulturfæhængige lokalsamfund

SWOT-analyse

Styrker

1. God adgang til traditionelt rige fiskeområder samt fangst muligheder for både konsumfisk og industrifisk og nye fiskerier.
2. Gode muligheder lavtrofisk akvakultur i kystnære danske farvande.
3. Akvakultur af lavtrofiske arter er en miljø- og klimavenlig produktion.
4. Fiskeri og fiskerihavnenes rolle som grundlag for en stærk servicesektor samt som vækstmotorer især i udkantsområder.
5. Mærkningsordning i forbindelse med kystfiskeri.
6. Natur og maritime kulturværdier som grundlag for udvikling af stedbundne ressourcer.
7. Traditionelt stærk kystturisme og rekreativt fiskeri.
8. Kulturel og historisk identitet
9. Lokalt fællesskab og samarbejde
10. Lang kystlinje
11. God organisering omkring det kystnære fiskeri og de fleste steder faciliteter, der bakker op om det.
12. Diversificering – man er ikke låst på specifikke arter, men fisker det, der er.

Svagheder

1. Høj gennemsnitsalder i det primære fiskeri kan virke som en barriere for udvikling.
2. Langvarig sagsbehandling i forhold til nyudvikling.
3. Udfordringer i forhold til rentabilitet i lavtrofisk akvakultur.
4. Mange områder er præget af nedgang i antallet af kystnære fisk.
5. Klimaeffekter forventes at være størst på stærkt stedbundne aktører.
6. Interaktioner med beskyttede rovdyr.
7. Havmiljø herunder eutrofierings og iltvindseffekter på kystfiskeri.
8. Manglende omstillingsparathed hos fiskerne.
9. Demografien blandt fiskerne i kystområderne samt mangel på generationsskifte.
10. Modstridende interesser i lokalområder (erhverv, natur, turisme)
11. Manglende muligheder for transnationalt samarbejde
12. Etableringsomkostninger for unge fiskere

Muligheder

1. Styrke fiskerihavne som vækstcentre og udvikling af følgevirkomheder i fiskerihavne, herunder i sammenhæng med bosætning, turisme, mv.
2. Skaldyr og tang som virkemiddel til at fjerne kvælstof.
3. Stort potentiale for lavtrofisk akvakultur i danske farvande.
4. Bedre udnyttelse af områdernes styrke ved at diversificere økonomien.
5. Udvikle turisme, herunder kystturismen, oplevelsesøkonomi og det rekreative fiskeri.
6. Styrke viden og samarbejdsrelationer ved udvikling af netværk på tværs af sektorer, brancher og vidensinstitutioner kan skabe nytænkning og innovation.
7. Udnytte nye trends i madkulturen med nye produkter, afsætning mv.

8. Forbedre og forny distribution og afsætning især for mindre fiskerier og nye produkter.
9. Skabe bedre sammenhæng mellem bosætning og erhvervsudvikling som vækststrategi.
10. Bedre udnyttelse af områdernes styrke ved at diversificere økonomien.
11. Forbedre servicefaciliteter.
12. Større sammenhæng og satsning mellem energiomstilling, f.eks. vindenergi og udvikling af f.eks. havne, småøer og kystområder.
13. Mulighed for øget akvakulturproduktion bl.a. i havneområder.
14. Udvikling af outdoor aktiviteter (lystsejls, surfing, kajak mm.)
15. Cirkulær økonomi.
16. Værdiforøgelse af restprodukter.

Trusler

1. Dårligere havmiljø og forurening.
2. Klimaforandringer og stigende vandstand.
3. Modstridende interesser for udnyttelsen af havområderne.
4. Nedgang i befolkningstallet kan forringe ressourcegrundlaget for vækst og udvikling.
5. Fiskerisektorens strukturudvikling koncentrerer den økonomiske aktivitet på få store havne, hvilket påvirker erhvervsudvikling og beskæftigelse i mindre kyst- og fiskersamfund.
6. Nedgang i beskæftigelse og arbejdssteder i fiskeriområderne reducerer mulighed for vækst og udvikling.
7. Nedgang i kystturismen.
8. Brexit.
9. Tilstanden i Østersøen.
10. Sæler og skarv.
11. Kritisk masse i de enkelte havne ift. antallet af kystfiskere.

Behovsanalyse

Udpegning af behov på grundlag af SWOT-analysen og under hensyntagen til de elementer, der er anført i artikel 9, stk. 5, i EHFAF-forordningen.

Vækst og beskæftigelse

Støtte til små- og mikrovirksomheder i fiskeriområderne

Virksomheder i fiskeriområderne skal tilbydes støtte til at etablere sig eller til at udvikle eksisterende virksomhed. Der er generelt en nedgang i beskæftigelsen og arbejdssteder i fiskeriområderne. Derfor er der behov for, at der skabes nye vækstmuligheder og produkter

Behov: Der er behov for at ordningen om lokal udvikling i fiskeriområder gennem fiskeriaktionsgrupper (FLAG-ordningen) fortsat kan støtte etablering og udvikling af mikrovirksomheder og små virksomheder for at sikre udvikling og fastholdelse af arbejdspladser inden for den blå økonomi generelt.

Omstilling af primære erhverv

Der er en nedgang i de traditionelle fiskebestande, og for at sikre, at der fortsat er arbejdspladser i fiskeriområderne, skal der tænkes i nye baner. (11) Der skal udvikles nye produkter og afsætningsmuligheder

f.eks. ved omlægning til lavtrofisk akvakultur, cirkulær økonomi og udvikling af produkter fra bifangst eller invasive arter.

Behov: Understøtte omstillingen af det primære erhverv, så det sikres, at der skabes nye måder at bruge det maritime miljø på, blandt andet ved at gøre det muligt for fiskerne og andre producenter at afsætte nye slags fangst og produkter.

Diversificering af ikke-primært fiskerierhverv i den blå økonomi

Fiskerisamfundene er under pres, og siden 1980'erne er der hvert år blevet færre og færre ansatte i det primære fiskerierhverv. Dette har vist, at kystsamfundene i højere grad har brug for en mere diversificeret økonomi.

Behov: Der er behov for, at FLAG kan støtte diversificering af ikke-primært fiskerierhverv i den blå økonomi. Herunder at støtte en omstilling af virksomheder i fiskerisamfund til at varetage nye (økonomiske) aktiviteter, samt støtte en omstilling af havne.

Innovation der fremmer grønne løsninger og produkter

Der skal sættes på større udnyttelse af den blå bioøkonomi, f.eks. gennem lavtrofisk akvakultur, udnyttelsen af invasive arter, søstjerne og strandkrabber, tang, skaldyr og alger til at skabe nye produkter, der understøtter miljø- og klimavenlig produktion. Der skal også skabes mulighed for at anvende og/eller øge værdien af evt. restprodukter.

Behov: Der er behov for, at FLAG kan støtte innovative tiltag inden for både blå økonomi, blå bioøkonomi og cirkulær økonomi, herunder til produktion, udvikling, afprøvning, afsætning, samarbejde, servicefaciliteter og andet, der kan fremme grønne løsninger og produkter.

Udvikling af nye afsætnings-, markedsinitiativer og samarbejder

Et af de store områder, hvor der er potentiale for at udvikle det økonomiske grundlag i fiskeriområderne, er at skabe nye produkter og sikre bedre udnyttelse af de ressourcer, der er.

Allerede i dag eksisterer der gode faciliteter, organisation og samarbejde på tværs af lokalsamfundene, som kan bruges i forbindelse med at afdække nye muligheder.

Behov: Støtte til erhverv til udvikling af nye afsætnings-, markedsinitiativer og samarbejder, der kan fremme brugen af cirkulær økonomi og nye maritime produkter. Det kan være både inden for den blå økonomi og den blå bioøkonomi.

Maritime servicefaciliteter

Den strukturelle udvikling i fiskerisektoren har medført, at der er sket en koncentration af den økonomiske aktivitet på få store havne, hvilket påvirker erhvervsudviklingen og beskæftigelsen i de mindre kyst- og fiskerisamfund. Dette ses som en trussel for udviklingen.

På grund af den lange kystlinje i Danmark, er der gode muligheder for at etablere maritime servicefaciliteter, også i de mindre havne. Denne mulighed vil styrke havnene som vækstcentre og udvikle følgevirkninger i de lokale fiskerisamfund.

Behov: Der er behov for, at der under FLAG ordningen kan støttes etablering af servicefaciliteter på og omkring havnene, både på land og i vand.

Samarbejde og netværk

Fællesskab og samarbejde

I de lokale fiskeriområder er der et godt lokalt fællesskab og samarbejde, hvor der opstår mange netværk. Ved at mødes i disse netværk kan virksomheder lære af hinanden og finde samarbejdspartnere. Hvis man udnytter disse samarbejder, kan de være med til at understøtte virksomheder med at udvikle sig og sikre væksten i lokalsamfundet

Behov: Der er behov for, at der under FLAG-ordningen kan støttes kompetenceopbygning via netværk og erhvervssamarbejde, med fokus på initiativer der styrker den blå økonomi.

Internationalt samarbejde, herunder Havmiljø og genopretning heraf

Det er generelt en trussel, at havmiljøet bliver dårligere og der sker forurening af havene. Sæler og skarver er beskyttede rovdyr som skaber problemer for fiskeriet mange steder, ligesom der er kommet mange invasive arter i farvandet omkring Danmark. Disse problematikker kan ikke løses nationalt i Danmark, der er brug for at man samarbejder på tværs af landegrænserne.

Behov: Der er behov for, at der under FLAG - ordningen kan støttes netværksdannelse og vidensudveksling f.eks. gennem internationalt samarbejde om håndteringen af problematikker, der har et bredere, internationalt sigte.

Bosætning og beskæftigelse

Styrket bosætning og beskæftigelse i fiskeriområderne

Der findes en række uudnyttede potentialer for at udvikle maritime produkter, der kan imødegå affolkning og nedgang i arbejdspladser i fiskeriet. Der er muligheder for satsning på energiomstilling, vindenergi og udvikling af havne, småøer og kystområder.

Kystturismen, oplevelsesøkonomien og det rekreative fiskeri er også potentialer, der kan udnyttes. For at tiltrække nye og yngre beboere skal der skabes et attraktivt miljø. Det kunne være i form af udnyttelse af stedbundne potentialer, innovative erhvervsmuligheder, nye turismetiltag mv.

Behov: Den lokale udvikling i fiskeriområderne skal generelt fremmes. FLAG-midler kan understøtte denne udvikling ved at give støtte til aktører eller aktiviteter, der medvirker til at øge beskæftigelsen og antallet af arbejdspladser i fiskeriområderne, hvilket har indvirkning på bosætningen.

Lokal turisme

Der er et potentiale i at udvikle turismen i de lokale fiskerisamfund. Områderne har en høj grad af natur og kultur som kan udnyttes til at tiltrække flere turister. Den blå bioøkonomi kan ligeledes anvendes til at fremme turismen. De levende organismer kan bruges som "trækplaster" i forbindelse med satsning på oplevelsesøkonomi, f.eks. lystfiskeri.

Behov: Der er behov for at kunne støtte udvikling af turisme i fiskeriområderne, herunder kystturisme, outdoor-aktiviteter, gastronomisk turisme samt fiske- og akvaturisme ved hjælp af FLAG-midlerne.

Kulturarven i bygningsmassen på landingspladserne

I de små havne og fiskerisamfundene er der brug for, at havnene og samfundene kan bevare deres særlige tilknytning til det maritime miljø samtidig med, at der skabes nyt liv. Dette kan ske ved at bevare de kulturelle bygninger der er på og ved havnene, samtidigt med at man giver plads til at nye aktiviteter i de gamle bygninger.

Behov: FLAG-midlerne skal kunne støtte bevarelsen af kulturarven i bygningsmassen på havne og landingspladserne, og være med til at give dem nyt liv.

Begrundelse

De behov under prioritet 3, som SWOT-analysen peger på, vil blive løftet gennem den nationale FLAG ordning og ordninger, der komplementerer den nationale FLAG som f.eks. indsatserne i EHFAF-programmet for kystfiskeri.

Beslutningen om at gennemføre FLAG-ordningen som en national ordning er en del af den politiske aftale om Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogrammet 2021-2023 af 18. marts 2021. Årsagen til, at FLAG-ordningen videreføres som national ordning i aftaleperioden 2021-2023 er et ønske om at udnytte mulighederne for at etablere aktionsgrupper for både fiskeri og landbrug samtidigt, således at de begrænsede ressourcer udnyttes bedst muligt. Hertil er udgifter til IT udvikling også et hensyn. Da Landbrugsordningerne først træder i kraft fra 2023 vurderes det mest hensigtsmæssigt foreløbigt at etablere FLAG som en national ordning.

Den nationale FLAG-ordning forlænger de eksisterende aktionsgruppers virke i 2022, og fortsætter dermed med de gældende udviklingsstrategier. Dette betyder, at i 2022 dækkes behovene som i den forrige programperiode.

I 2022 udpeges samtidig nye aktionsgrupper inden for fiskeri og akvakulturområdet med udgangspunkt i de regler for lokaludviklingsstrategier, der fremgår af forordning 2021/1060 om Fælles bestemmelser. På denne måde sikres, at de nye aktionsgrupper kan indgå direkte i EHFAF-programmet, hvis kommende danske politiske aftaler på fiskeriområdet munder ud i et ønske om, at FLAG skal finansieres gennem EHFAF i perioden 2024-2027.

Det sikres, at SWOT'ens behov indgår i de nye udviklingsstrategier, der udvikles til de nye aktionsgrupper, som starter op i 2023.

SWOT-analysen er udarbejdet på grundlag af de input fra lokale interessenter i Danmark. Arbejdet med at indsamle materiale begyndte i foråret 2019 af Fiskeristyrelsen og er senere blevet behandlet på møder af lokale aktionsgrupper og Erhvervsstyrelsen. Den følgende behovsvurdering tager udgangspunkt i de punkter, som interessenterne har budt ind med, og situationsbeskrivelsen som Fiskeristyrelsen har fået udarbejdet.

Situationsbeskrivelsen og SWOT-analysen peger på, at FLAG-indsatsen skal understøtte videreudviklingen af den blå økonomi, herunder den blå bioøkonomi, og den fortsatte omstilling, samt at FLAG-indsatsen fortsat skal være med til at supplere indsatsen i landdistrikterne og yderområderne og understøtte en bæredygtig udvikling i fiskeriområder for hele befolkningen.

Der er mange udfordringer for det danske fiskeri, og der er derfor brug for støtte til både at sikre det primære erhverv, men samtidig at give muligheden for at omlægge til andre erhverv i, og i den forbindelse med den blå økonomi generelt.

Den overordnet målsætning for FLAG er at bidrage til beskæftigelsen i områderne og samtidigt at fastholde og tiltrække bosætningen i fiskeriområderne. FLAG-midlerne i Danmark vil ikke blive brugt til indsatser til social inklusion og integration, da der er andre danske ordninger, der dækker disse udfordringer.

Identificerede indsatsområder som vil blive gennemført uden for programmet med en National FLAG-ordning:

Vækst og beskæftigelse:

- Støtte til etablerede små- og mikrovirksomheder og etablering af virksomheder i fiskeriområderne.
- Understøtte omstillingen af det primære erhverv, så det sikres, at der skabes nye måder at bruge det maritime miljø på, blandt andet ved at gøre det muligt for fiskerne og andre producenter at afsætte nye slags fangst og produkter.
- Støtte en omstilling af virksomheder i fiskerisamfund til at varetage nye (økonomiske) aktiviteter, samt støtte en omstilling af de havne, hvor der som erstatning for fiskeriaktiviteter er brug for nye tiltag.
- Diversificering af ikke-primært fiskerierhverv gennem innovative tiltag inden for både blå økonomi, blå bioøkonomi og cirkulær økonomi, herunder til produktion, udvikling, afprøvning, afsætning, samarbejde, servicefaciliteter og andet, der kan fremme grønne løsninger og produkter.

Samarbejde og netværk:

- Erhvervssamarbejde og netværk med fokus på den blå økonomi f.eks. gennem udvikling af nye produkter og metoder.
- Netværksdannelse og vidensudveksling f.eks. gennem internationalt samarbejde om håndteringen af problematikker, der har et bredere, internationalt sigte, da det ikke alene kan løses nationalt f.eks. inden for klima og miljø.

Bosætning og beskæftigelse:

- Der er behov for etablering af servicefaciliteter på og omkring havnene, både på land og i vand, der støtter op om udnyttelsen af den bæredygtig blå bioøkonomi, såsom dyrkning af f.eks. muslinger og tang, men også rettet mod den blå økonomi generelt.
- Støtte til udvikling af lokalturisme i fiskeriområderne, herunder kystturisme, outdoor-aktiviteter, gastronomisk turisme samt fiske- og akvaturisme ved hjælp af FLAG-midlerne. FLAG-midlerne skal kunne støtte bevarelsen af kulturarven i bygningsmassen på havne og landingspladserne, og være med til at give dem nyt liv.

Prioritet 4 - Styrkelse af den internationale havforvaltning og muliggøre sikre, rene og bæredygtigt forvaltede have

SWOT-analyse

Styrker

1. Udbygget internationalt samarbejde om fiskeriforvaltning, er positivt for havforvaltningen.
2. Der eksisterer lange dataserier for Nordsøen og Østersøen, der kan anvendes i kortlægning.
3. Stor ekspertise hos hovedaktørerne der er involveret i gennemførelsen af EU's dataindsamlingsprogram.
4. Der eksisterer i vidt omfang samarbejder om maritim overvågning tværsektorielt i Danmark, men også med internationale agenturer på området.
5. Stor forvaltningsmæssig forståelse af bæredygtigt fiskeri.
6. Stor tradition for, at myndighederne deler nødvendige og relevante informationer tværsektorielt i Danmark.
7. Offentligt tilgængelige data på fiskeriområdet (ICES) og dele af miljøområdet.
8. Velkoordineret kystvagtsfunktion.

Svagheder

1. Mangelfuld viden, data og kortlægning i forbindelse med økosystemforvaltning, havstrategiindsatser og marine habitater i Natura 2000-udpegninger og herunder hvordan det implementeres på internationalt niveau.
2. Manglende strategisk og koordineret indsats i forhold til plastic i havet som findes som 1) fiskeredskaber 2) plast i havet 3) mikroplast.
3. Mangelfuld miljømonitoring i indre farvande og fiskerimonitering i kystnære områder.
4. Mangelfuld viden om fiskesygdomme og -sundhed i relation til miljøpåvirkninger.
5. Manglende viden om havmiljøet i forhold til havpattedyr, fugle og bundpåvirkning.
6. For dataindsamlinger er der mangel på sammenhæng mellem dataleverandør og databruger, samt mangel på harmonisering af dataindsamling i henhold til forskellige forordninger.
7. Mangelfuld viden om hvordan fiskebestandene vil blive påvirket af klimaforandringer, herunder havets temperaturændringer og skifte i fødekæder.
8. Mangelfuld viden om hvordan økosystembaseret fiskeri bedst implementeres på internationalt niveau.

Muligheder

1. Internationalt samarbejde om havforvaltning generelt (ud over fiskeriområdet) kan styrkes.
2. Udpegnung af internationale marine beskyttede områder (MPA).
3. Udvikling af tværnationale aftaler om udvikling og implementering af dataindsamlingsprogrammer, der kan understøtte og bidrage til viden relevant for MSFD.
4. Marine beskyttede områder, herunder Natura 2000-områder kan bidrage positivt til beskyttelse af marine habitater og truede arter.
5. Tilvejebringelse af yderligere viden om havmiljøet og mulige forvaltningstiltag under havstrategiens indsatsprogram og Natura 2000-planerne kan bidrage til at forbedre miljøtilstanden i havet.
6. Vurdering af effekten af marine beskyttede områder (MPA).
7. Etablering af en national digital havplan, der sætter de overordnede rammer for udviklingen af havarealerne.

8. Udvikle dataindsamlings samarbejdet med interessenter.
9. Udvikle dataindsamlings samarbejdet med fokus på fiskesundhed og sygdomme.
10. Udvikling af samlede nationale dataindsamlings- og overvågningsprogrammer til understøttelse af forvaltning af fiskeri- og miljødirektiver.

Trusler

1. IUU (Illegal, ureguleret, urapporteret) fiskeri og manglende indsats for at tackle problemet i internationale farvande.
2. Usikkerhed om konsekvenserne af brexit.
3. Komplexitet i kommende EU-regler og national forvaltning kræver mere kontrolkapacitet.
4. Manglende adgang og muligheder for at udnytte nye kontrolforanstaltninger og -systemer.
5. Voksende konkurrence og modstridende interesser omkring udnyttelse af havarealerne (vindmølleparker, offshore foretagender, olieledninger o.l.).
6. Konflikter i forhold til forskellige direktiver omkring miljø, natur og fiskeri kan på kort og mellemlangt sigt indebærer begrænsninger i fiskerimuligheder fx. forhold til fredede arter, fiskepladser og redskabsanvendelse.
7. At der ikke sker en koordinering imellem dataindsamlingsforordningen og, kontrolforordningen samt miljødirektiverne.
8. Manglende stabilitet i fangstmuligheder (skiftende naturforhold, klimaændringer, fiskeridødelighed).
9. Langsomme behandlinger af tekniske ændringer, fx ved selektive redskaber.
10. Omkostningstung og ikke tidssvarende havforskningsskibskapacitet.
11. Dårligere havmiljø – Østersøen er et eksempel herpå.
12. Klimaforandringer.

Behovsanalyse

Udpegning af behov på grundlag af SWOT-analysen og under hensyntagen til de elementer, der er anført i artikel 8, stk. 5, i EHFAF-forordningen

På baggrund af ovenstående kan der identificeres et generelt behov for at igangsætte indsatser inden for bæredygtig forvaltning af havmiljøet.

Ud fra SWOT'en er der identificeret behov for følgende:

1. Udvikling af dataindsamlingsprogrammer, der bidrager til tilvejebringelsen af viden om havmiljøet og mulige forvaltningstiltag, der bl.a. kan understøtte havstrategidirektivet (S2-5; W4-8; T5-6).
2. Optimal implementering af økosystembaseret fiskeri på internationalt niveau (W8; O5; T5).
3. Optimal udnyttelse af havarealerne (S5; W1-5; O4-5; T5-6).
4. Etablering af en national digital havplan, der sætter de overordnede rammer for udviklingen af havarealerne (O7; T5-6).
5. Forbedring af det internationale samarbejde om havforvaltning (S1; O3; O5).
6. Vurderingen af effekten af marine beskyttede områder (M1; O6; T5).

Presset på havarealerne er stødt stigende. Voksende konkurrence mellem fiskeri, miljøbeskyttelse, havvindmølleparker, offshore foretagender, olieledninger mv., skaber behov for en øget national koordinering af forvaltningsindsatserne, der tager hensyn til de til tider modsatrettede interesser.

På internationalt plan er der behov for et styrket samarbejde om havforvaltning generelt (ud over fiskeriområdet) og vurderingen af effekten af marine beskyttede områder, havstrategiindsatser og marine habitater i Natura 2000-udpegninger.

Indsatserne fordrer, at der tilvejebringes det nødvendige videns- og datagrundlag. Derfor er der behov for udvikling af dataindsamlingsindsatsen, herunder bl.a. udvikling af tværnationale aftaler om udvikling og implementering af dataindsamlingsprogrammer, der kan understøtte og bidrage til viden relevant for havstrategidirektivet, tilvejebringelse af yderligere viden om havmiljøet og mulige forvaltningstiltag under havstrategiens indsatsprogram samt udvikling af samlede nationale dataindsamlings- og overvågningsprogrammer til understøttelse af gennemførelsen af habitatdirektiv, fuglebeskyttelsesdirektiv og havstrategidirektivet.

Der er ikke i SWOT identificeret behov inden for kystvagtsamarbejde og maritim overvågning jf. bl.a. situationsbeskrivelsen afsnit 6.6.

Begrundelse

Som det også gælder for de øvrige prioriteter, vil kun en del af de behov, som SWOT-analysen peger på, blive løftet gennem programmet. Indsatserne er udvalgt ud fra kriteriet om, at midlerne skal have størst effekt og understøtte formålene med fonden bedst muligt.

Erfaringer fra indsatser under EHFF 2014-2020

Integreret maritim politik

Under unionsprioritet 6 har det danske hav- og fiskeriprogram i perioden 2014-2020 ydet tilskud til offentlige myndigheders projekter, som vedrører oprettelse af overvågnings- og indsatsprogrammer efter havstrategidirektivet. Det overordnede formål har været at bidrage til EU2020-målene og herunder fremme af viden om havmiljøet.

Der er i alt ydet støtte til seks projekter, herunder eksempelvis arbejdet med at kortlægge tilstedeværelsen af marint affald og plastikforurening. På baggrund af denne kortlægning vil der i den kommende programperiode blive gennemført en målrettet indsats med henblik på 1) at opsamle spøgelsesnet i de danske farvande og 2) at forebygge og reducere marint affald i bredere forstand. Disse projekter understøttes gennem indsatser under prioritet 1 i nærværende program.

Indsatser til adressering af behov under prioritet 4:

Behov i forhold til maritim viden og miljøbeskyttelsestiltag vil blive adresseret under prioritet 1. Der vil således ikke blive gennemført indsatser under prioritet 4.

Indsatsen vil støtte forsknings- og vidensprojekter, der indfrier målene i regeringens Natur- og biodiversitetspakke samt forpligtelser ift. havstrategi-, vandramme-, Natura2000-direktiver.

Viden til brug for optimal udnyttelse af havarealer og kortlægning af marine områder vil blive fremmet gennem projekter vedr. kortlægning af marine habitater, etablering af grundlag for udpegning af beskyttede områder, presfaktorer på fiskebestande, sameksistens mellem marine aktiviteter, marine naturtyper og monitorering og effektvurdering af beskyttelsestiltag i beskyttede områder. Dette vil bl.a. bidrage til at understøtte målsætningerne i EU's grønne pagt, herunder biodiversitetsstrategien samt digitaliseringsstrategien.

Der vil blive lagt stor vægt på tværgående vidensprojekter og indsatser, der bidrager bredt til opfyldelsen af regeringens målsætninger og de danske direktivforpligtelser.

Fravalg under prioritet 4:

Maritim overvågning (CISE) og kystvagtsamarbejde

Der findes tre europæiske agenturer, som de nationale myndigheder har direkte samarbejde med om maritim overvågning.

Fiskeristyrelsen samarbejder med EFCA, Søfartsstyrelsen og Søværnskommandoen samarbejder med EMSA, og Forsvarskommandoen støtter Politiet i samarbejdet med Frontex (Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning).

EU's fælles overvågningssystem (CISE) varetages af EMSA (European Maritime Safety Agency), hvorfor Søværnskommandoen er i kontakt med CISE-projektet via EMSA. CISE er under implementering, og CISE er ikke på nuværende tidspunkt stor bidrager i Danmark (jf. situationsbeskrivelsen afsnit 6.6).

Den maritime indsats i Danmark koordineres allerede af én offentlig myndighed (Søværnskommandoen). Derfor er der ikke identificeret behov for at støtte maritime overvågningsindsatser under prioritet 4.

International havforvaltning

Internationalt samarbejde om havforvaltning håndteres nationalt af henholdsvis Miljøministeriet og Erhvervsministeriet (Søfartsstyrelsen), herunder i Helcom. Der er ikke forudset bidrag under EHFAF.

Aftale om finanslov for 2022 omfatter, at Havplanen skal forhandles med Folketingets partier. Aftalen indebærer også etableringen af en trawlfri zone i Lillebælt, Storebælt og Langelandsbælt samt etableringen af to marine naturnationalparker i henholdsvis Øresund og Lillebælt. Indsatsen vil blive håndteret udenfor EHFAF-programmet i et samarbejde mellem ressortministerierne koordineret af Søfartsstyrelsen under Erhvervsministeriet.

Endelig vil der ikke blive prioriteret EHFAF støtte til etablering af overordnede dataindsamlingsprogrammer på havområdet ud over den dataindsamling, der gennemføres under prioritet 1.

2. Aktionstyper (indsatser/ordninger)

Prioritet 1 - Fremme af bæredygtigt fiskeri og genopretning og bevarelse af akvatiske biologiske ressourcer

Specifik målsætning 1: Styrkelse af økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtige fiskeriaktiviteter

Indsatser

Understøtte grøn omstilling af fiskeriet. Med denne indsats søges det at støtte den grønne omstilling, som tilsiger, at der i de danske fiskeri- og akvakulturerhverv udvikles og afprøves grønne teknologier. I fiskerierhvervet kan en klimaomstilling, hvor diesel og olie erstattes med nul- og lav-emissionsløsninger som el- og hybridmotorer, nedbringe udslippet af drivhusgasser markant. Der findes imidlertid en række barrierer for udbredelsen. I dag findes der ikke fiskerfartøjer på grønt brændstof, og der er behov for at styrke og tilpasse løsninger til kommerciel anvendelse.

Formålet er at udvikle og afprøve klima- og miljøforbedrende løsninger, som har potentiale til at blive bredt implementeret og kommercialiseret i fiskerierhvervet, og dermed understøtte den nationale klimamålsætning om at reducere CO₂-udledningerne med 70 pct. frem mod 2030 samt bidrage til målsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi og EU's grønne pagt samt Energieffektivitetsdirektivet.

Indsatsen kan støtte afprøvning af teknologi til en nedbringelse af fiskerierhvervets udledninger af drivhusgasser, samt afprøvning og omlægning til nye bæredygtige fiskerier, eller værdioptimerende håndteringsmetoder i eksisterende fiskerier, hvor der ikke er foretaget en bred markedsintroduktion.

Der kan desuden gives støtte til *udvikling* af klima- og miljøforbedrende løsninger inden for fiskeri og udvikling af nye fiskerimetoder af ikke tidligere udnyttede arter, herunder invasive arter og arter, der gavnnes af et ændret klima.

Eksempler på udviklingsaktiviteter:

- *El-motorer i mindre fiskefartøjer*
- *Hybrid teknologi, hvor f.eks. el og diesel supplerer hinanden*
- *Dual fuel fartøjer, hvor der bruges to slags brændstoffer*
- *Energieffektivisering af fartøjer gennem skibsdesign, fangstredskaber m.m.*
- *Omlægning til nye fiskerier, fx læbefisk som rensefisk, hvor der er et potentiale for eksport til norske opdrætsanlæg.*
- *Udviklingen af nye fangstredskaber, der kan forbedre kvaliteten af den fangede fisk og dermed værdien af fangsten.*

Investeringer i styrket kystfiskeri. Det er nødvendigt at styrke udviklingen af det kystnære og skånsomme fiskeri i Danmark. Kystfiskeriet er udfordret, og flere lokalsamfund er afhængige af et velfungerende og sundt kystfiskeri, der kan bidrage til at sikre arbejdspladser på havet og på land.

Derfor støttes aktiviteter, der vil styrke økonomien i kystfiskeriet, herunder det skånsomme kystfiskeri, gennem investeringsstøtte til kystfiskere, der har svært ved at foretage investeringer til udvikling selv. Herved bliver der ikke kun skabt et godt grundlag for fiskeri, men også for et levende lokalsamfund i fiskeriafhængige områder.

Indsatsen skal styrke kystfiskeriet gennem udvikling af logistik, fangsthåndtering og infrastruktur til at understøtte kvalitet og afsætning af kystfiskeres fangst. Ordningen fokuserer også på udvikling af fartøjers bæredygtighedsprofil, herunder ombygninger, som indebærer omlægning til skånsomme redskaber, samt energieffektivitet, herunder investeringer der bidrager til reduktion af brændstofforbrug og CO₂ udledning (dog ikke modernisering og udskiftning af motorer).

Indsatserne bidrager til målsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi og EU's grønne pagt samt Energieffektivitetsdirektivet.

Projekteksempler:

- *Forbedring af logistik, fangsthåndtering og infrastruktur:*
F.eks. installering af iskar, fødevarer sikkert lastrum, indkøb og ombygning af køletrailere til opbevaring af fisk, forbedringsprojekter vedr. fælles kørsel af fangst fra mindre havne til lokale opsamlingsenheder og forbedring af landingsmuligheder for kystfiskeri i fiskerihavne.
- *Til forbedring af fartøjernes bæredygtighedsprofil:*
F.eks. installering af garnhaler på trawler, krogskiner mm.
- *Til forbedring af energieffektivitet og reduktion af CO₂ udledning:*
F.eks. hydraulik, køling og kompressor (omfatter ikke modernisering og udskiftning af motorer).

Støtte forbedret vidensgrundlag og biologisk rådgivning med henblik på at fremme en bæredygtig forvaltning af fiskebestandene og havet (Maritim viden). Nedgangen i fiskeressourcer indikerer, at der fortsat er behov for at sikre en bæredygtig forvaltning af fiskeriet. Indsatsen skal bidrage med viden til en bæredygtig forvaltning af fiskebestandene og skal desuden bidrage til, at Danmark skal være blandt de førende i verden på miljøområdet og understøtte vidensgrundlaget for at nå klimamålsætningen om 70 pct. reduktion. Indsatsen bidrager også til målsætningerne i EU's biodiversitetsstrategi. Fokus for støtte til beskyttede områder (MPA) er på at sikre god forvaltning og biologisk dataindsamling gennem kortlægning af havbundshabitater i nylyt udpegede MPA'er.

Støtte til udvikling af fiskeri efter arter, der i øjeblikket er uudnyttede, omfatter støtte til bestandsvurderinger, forståelse af den økologiske betydning og bestandens reaktion på fiskeripres. Den danske fiskeriforvaltning følger løbende udviklingen i fiskeriet, herunder ændringer i fiskerimønstre. Man kan derfor identificere potentielle relevante fiskerier og eventuelle nødvendige foranstaltninger for regulering af fiskeriet.

Indsatsen yder støtte til forskning og erhvervsprojekter ift. en bæredygtig forvaltning af havet og fiskeriet.

Projekteksempler:

- Forbedret viden til brug ved tilstandsvurderinger af Natura 2000-områder
- Monitoring af marine arter
- Økosystemsammenhænge og økosystembaseret fiskeriforvaltning
- Kortlægning af havbundshabitater og basisanalyser af nyudpegede beskyttede områder.
- Betydningen af klimaforandringer for havmiljøet og fiskebestande
- Klimaskånsomme fiskemetoder
- Viden til at løse udfordringer vedr. landingsforpligtelsen.
- Etablering af datagrundlag for vurdering af fiskeri og akvakulturs klimapåvirkning

Indsatsen kan også yde støtte til udviklingen af selektive/skånsomme/bæredygtige fiskeredskaber og metoder samt udvikling af løsninger på sæl og skarv problematikken.

De vigtigste målgrupper

Støtten under specifik målsætning 1 har en betydeligt større målgruppe end netop dem, som kan søge støtte under ordningen. Hovedmålgrupperne for støtten er kystfiskere og fiskerierhvervet generelt samt de lokalområder og -miljøer hvori støtten har gavnlige effekter, herunder eksempelvis virksomheder og foreninger i større og mindre havnebyer inkl. opland. Støtten skaber desuden samfundsmæssig merværdi og gavner alle, som bebor, arbejder i eller besøger områderne, som støtten vedrører. Støttemodtagere forventes blandt andet at være fiskere, vidensinstitutioner, anerkendte producentorganisationer, teknologiudviklere i samarbejde med virksomheder.

Aktioner til sikring af ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling

Der er ikke identificeret særlige udfordringer for ligestilling, inklusion og forskelsbehandling for denne prioritet. Alle projekter skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. Ansøger skal i ansøgningen om strukturfondsmidler redegøre for overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af forvaltningsmyndigheden efter en tjekliste, hvor det bl.a. kontrolleres, om projektets aktiviteter overholder principper om ligebehandling. Den danske lovgivning, der udmønter programmerne under ESI-fondene, vil fastsætte betingelserne for at modtage støtte.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger. I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Bestemmelserne i dansk lovgivning vurderes at være tilstrækkelige til at sikre ligebehandling. Af disse årsager vurderes det ikke relevant at opstille yderligere bestemmelser herom i EHFAF-programmet eller særlige monitorerings- eller evalueringstiltag.

Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå støtte under EHFAF. Alene forhold, der har betydning for gennemførelsen af projektet eller overholdelse af ansøgningsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

Den overordnede koordinering og overvågning af programmerne foretages af Overvågningsudvalget for EHFAF. Ved nedsættelsen af udvalget vil der blive indført procedurer, der bl.a. sikrer ligelig fordeling af mænd og kvinder.

Angivelse af specifikke målområder, herunder den planlagte anvendelse af territoriale redskaber

Ingen af ordningerne under dette specifikke mål fokuserer på specifikke territorier.

Interregionale og tværnationale aktioner

Samarbejde med aktører i flere lande kan indgå i et projekt for at styrke opfyldelsen af projektets mål. Samarbejde med aktører i andre lande kan også tilføjes til allerede igangværende projekter når det skønnes hensigtsmæssigt. Endelig vil det også være muligt at gennemføre synkroniserede ansøgningsrunder.

I Østersøstrategiens handlingsplan er det særligt relevant med samarbejde inden for politikområdet bioøkonomi.

Påtænkt anvendelse af finansielle instrumenter

Seks procent (2,48 mio. EUR årligt) af det danske program er forbeholdt produktive investeringer, hvor finansielle instrumenter kan være aktuelle, herunder 1.54 mio. EUR til investeringer i fiskerierhvervet.

Fiskerierhvervet har øget sin lånefinansiering fra finansielle institutioner samtidig med, at finansielle institutioners samlede udlån har været faldende. Der vurderes ikke at være et generelt behov for brug af finansielle instrumenter til fiskerierhvervet, da eksisterende finansieringsmuligheder, erhvervsstøtteordninger (fx Vækstfonden) og god økonomi i erhvervet imødekommer nuværende behov. Som en del af Vækstfonden blev Danmarks Grønne Fremtidsfond stiftet i 2020, hvis formål er at bidrage til national og grøn omstilling herunder støtte til udvikling og udbredelse af grønne teknologier og eksempelvis omlægning af energisystemer til vedvarende energi. Endelig omfatter Vækstfonden også etableringslån, med henblik på at sikre vækst og nye arbejdspladser i fiskeriet.

På baggrund af ovenstående er det besluttet ikke at gøre brug af finansielle instrumenter under prioritet 1, SO 1, i første del af programperioden. Den analyse, der ligger til grund for ministeriets vurdering, udgør ikke en egentlig ex ante vurdering, som der henvises til i CPR-forordningens artikel 58(3). Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil, hvis det i relation til implementering af EHFAF skønnes nødvendigt, foretage en egentlig ex ante vurdering af SMV'ers behov for finansielle ydelser senere i programperioden.

Specifik målsætning 4 - Fremme af effektiv fiskerikontrol og -håndhævelse, herunder bekæmpelse af IUU-fiskeri, samt pålidelige data med henblik på vidensbaseret beslutningstagning

Indsatser

Sikre håndhævelse af en effektiv fiskerikontrol. Indsatsen støtter gennemførslen af den fælles fiskeripolitik og EU's kontrolforordning med henblik på at bidrage til en bæredygtig forvaltning af fiskebestandene.

Indsatsen skal støtte vedligeholdelse, udvikling og opgradering af Fiskerisystemet, som indeholder fartøjers afregninger, logbøger, overtrædelser, fangstrejser m.m. Fiskerisystemet er grundstammen i udøvelsen af den danske fiskerikontrol i forhold til at sikre en effektiv, datadrevet og risikobaseret kontrol af fiskeriet, herunder landingsforpligtelsen gennem f.eks. Last Haul-kontrol og Natura 2000-områder. Opgraderingen vil omfatte *digitale løsninger* i Fiskerisystemet og understøtte en moderne platform for effektiv it-drift og udvikling, som sikrer, at:

- der registreres dækkende og pålidelige obligatoriske data i henhold til lovgivningen,
- der kan gennemføres en effektiv og datadrevet kontrol og håndhævelse af regler ved overtrædelser,
- at der kan deles viden om fiskeriet med Kommissionen og andre medlemslande,
- at platformen er fleksibel for løbende omstilling til nye krav og lovgivning, og
- at fartøjer med en høj risikoprofil, f.eks. i forhold til landingsforpligtelsen, kan identificeres på grundlag af store datamængder, der danner grundlag for en effektiv risikobaseret kontrol, via et nyt IT-system.

Indsatsen understøtter digitalisering af fiskerikontrol og bidrager hermed til gennemførelse af EU's prioritet om digital omstilling.

Herudover skal indsatsen understøtte implementering af nye skærpede kontrolkrav i forbindelse med den kommende kontrolforordning som f.eks. digitalisering af sporbarhed, fartøjsregistrering i det rekreative fiskeri eller elektronisk overvågningsudstyr herunder elektronisk monitorering. Storage af data hos Statens IT er en forudsætning for, at projekt om elektronisk monitorering kan gennemføres, idet man skal kunne opbevare optagelserne i en periode, hvor disse analyseres – og evt. skal gemmes i længere tid i forbindelse med overtrædelsessager.

Der kan desuden støttes aktiviteter som f.eks.:

1. *Uddannelse og kompetenceudvikling, herunder uddannelse af nyt kontrolpersonale samt løbende efteruddannelse af det eksisterende kontrolpersonale og seminarer om specifikke kontrolemner.*
2. *Materielle anskaffelser som indkøb af biler, droner og mindre både til kontrol af f.eks. forbudsområder samt det rekreative fiskeri.*
3. *Omkostninger til fysisk kontrol og håndhævelse af den fælles fiskeripolitik, herunder kontrol via det særlige inspektionsprogram (SCIP).*

Sikre dataindsamling med henblik på primært at efterleve kravene i henhold til EU's dataindsamlingsforordning til understøttelse af den fælles fiskeripolitik samt bidrage til eventuelle yderligere krav til datamonitering af og overvågning i forhold til havstrategidirektivet, habitatdirektiver og vandrammedirektivet.

Der skal indsamles data efter de regler, der er vedtaget for dataindsamling, herunder indsamling, forvaltning, anvendelse og behandling af biologiske, miljømæssige, tekniske og socioøkonomiske data i fiskerisektoren. Sådanne data skal især gøre det muligt at vurdere 1) havets biologiske ressourcers udnyttelsestilstand, 2) fiskeriets omfang og den indvirkning, som fiskeriet har på havets biologiske ressourcer og de marine økosystemer og 3) fiskeriets, akvakulturens og forarbejdningsvirksomhedernes socioøkonomiske resultater.

Ud over gennemførelse af dataindsamlingen efter kravene EU's flerårige program, vil der under EHFAF-dataindsamlingsindsatsen blive adresseret en række konkrete behov, herunder at fremme harmonisering af dataindsamling i forhold til forskellige forordninger, styrket internationalt samarbejde med udvikling af regionale arbejdsplaner for dataindsamling og fremme af fisker-, forsker- og forvaltersamarbejde.

EHFAF-dataindsamlingsindsatsen omfatter også en række nye prioriteter i det danske dataindsamlingsprogram, herunder data fra fartøjer, der fisker med passive redskaber, videobaserede monitoreringssystemer om utilsigtet bifangst af havpattedyr og havfugle samt truede arter (PETS) i nedgarn og vurdering af fiskeriets indvirkning på bentiske marine habitater.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har udpeget en National Korrespondent. Der er indgået en samarbejdsaftale, der definerer forpligtelser og begrænsninger i samarbejdet mellem forvaltningsmyndigheden (Fiskeristyrelsen) og den Nationale Korrespondent for dataindsamling.

Den Nationale Korrespondent og forvaltningsmyndigheden afholder koordinationsmøder på ad hoc basis, og i relevant omfang deltager den attesterende myndighed i disse møder. Den Nationale Korrespondent koordinerer dataindsamlingsprogrammet i Danmark og vil sikre at aktiviteterne er inden for programmet.

De vigtigste målgrupper

Målgruppen for indsatsen er de ansvarlige myndigheder og videnskabelige institutioner samt fiskerisektoren.

Forudsætningen for en hensigtsmæssig og vidensbaseret fiskeriforvaltning er en effektiv fiskerikontrol og dataindsamling.

Støtten under specifik målsætning 4 skaber bred nytte og når en betydeligt større målgruppe end netop dem, som kan søge støtte under ordningen. Støtten skaber samfundsmæssig merværdi og gavner alle som bebor, arbejder i eller områderne, som støtten vedrører.

Aktioner til sikring af ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling

Der er ikke identificeret særlige udfordringer for ligestilling, inklusion og forskelsbehandling for denne prioritet. Alle projekter skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. Ansøger skal i ansøgningen om strukturfondsmidler redegøre for overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af forvaltningsmyndigheden efter en tjekliste, hvor det bl.a. kontrolleres,

om projektets aktiviteter overholder principper om ligebehandling. Den danske lovgivning, der udmønter programmerne under ESI-fondene, vil fastsætte betingelserne for at modtage støtte.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger. I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Bestemmelserne i dansk lovgivning vurderes at være tilstrækkelige til at sikre ligebehandling. Af disse årsager vurderes det ikke relevant at opstille yderligere bestemmelser herom i EHFAF-programmet eller særlige monitorerings- eller evalueringstiltag.

Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå støtte under EHFAF. Alene forhold, der har betydning for gennemførelsen af projektet eller overholdelse af ansøgningsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

Den overordnede koordinering og overvågning af programmet foretages af Overvågningsudvalget for EHFAF. Ved nedsættelsen af udvalget vil der blive indført procedurer, der bl.a. sikrer ligelig fordeling af mænd og kvinder.

Angivelse af specifikke målområder, herunder den planlagte anvendelse af territoriale redskaber

Ingen af ordningerne under dette specifikke mål fokuserer på specifikke territorier.

Interregionale og tværnationale aktioner

Samarbejde med aktører i flere lande kan indgå i et projekt for at styrke opfyldelsen af projektets mål. Samarbejde med aktører i andre lande kan også tilføjes til allerede igangværende projekter når det skønnes hensigtsmæssigt. Endelig vil det også være muligt at gennemføre synkroniserede ansøgningsrunder.

I Østersøstrategiens handlingsplan er det særligt relevant med samarbejde inden for politikområdet bioøkonomi.

Der vil blive iværksat tre regionale pilotprojekter om kameramonitoreret fiskeri i hhv. Nordsøen, Østersøen og de vestlige farvande, hvor DK bidrager med i alt seks fartøjer.

Påtænkt anvendelse af finansielle instrumenter

Det er ikke relevant at benytte finansielle instrumenter, da der ikke er tale om produktive investeringer i denne ordning.

Specifik målsætning 6 - Bidrag til beskyttelse og genopretning af akvatisk biodiversitet og vandøkosystemer

Indsatser

Vandløbsrestaurering. Indsatsen skal bidrage til at opnå god økologisk tilstand jf. vandrammedirektivet (forordning nr. 60/2000) og implementere tredje vandområdeplan ved at støtte aktiviteter til en forbedring af de fysiske forhold i vandløb og sikring af kontinuitet, således at faunaen kan vandre og sprede sig i selve vandløbet og mellem vandløb og kyst. Indsatsen kan også bidrage til målene i EU's biodiversitetsstrategi om restaurering af vandløb. Forbedringerne vil samtidig skabe bedre forudsætninger for fiskeri- og rekreative aktiviteter. Der kan ydes tilskud til både forundersøgelser og gennemførelse af projekterne.

Projekter der omfatter nødvendige ændringer i de fysiske forhold i vandløb kan bl.a. omfatte:

- fjernelse af fysiske spærringer,
- plantering af træer på vandløbets brinker,
- udlæggelse af gydegrus,
- åbning af rørlagte vandløb,
- genslyngning af vandløb, og
- etablering af bassiner til opsamling af sand eller bundfældning af okker.

Indsats mod marint affald. Marint affald kan udgøre en risiko for dyrelivet og skaber en række gener, herunder også for f.eks. fiskerierhvervet, som risikerer at få ødelagt net eller fangster.

Formålet med indsatsen er at reducere mængden af marint affald og forebygge plastikforurening i de danske havområder med fokus på det affald, som stammer fra fiskeri, herunder både erhvervs- og fritidsfiskeri. Indsatsen skal bidrage til målene i EU's plaststrategi, til arbejdet i HELCOM og OSPAR mod marint affald og til initiativerne i Danmarks nationale plathandlingsplan.

Resultaterne af en undersøgelse i 2021 om kortlægning af tabte fiskeredskaber i danske farvande foretaget af Danmarks Tekniske Universitet afdækker muligheden for at bjærge tabte redskaber. Undersøgelsens resultater og anbefalinger vil danne grundlag for ordningens fokus på reduktion og forebyggelse af tabte fiskeredskaber.

En udvidet producentansvarsordning (EPR) er, som led i implementering af Single-Use Plastic direktivet, under udarbejdelse, og skal sikre korrekt håndtering af indsamlede fiskeredskaber samt skabe incitament til genanvendelse. Obligatorisk sortering af indsamlet affald i danske havne i 10 forskellige affaldstyper vil sikre bedre genanvendelsesmuligheder.

Eksempler på aktiviteter:

- Opsamling af tabte og efterladte fiskeredskaber (de såkaldte spøgelsesnet), passivt fisket affald og marint affald generelt.
- Forebyggelse af marint affald fra fiskerierhvervet gennem målrettede informationskampagner.
- Forebyggelse af marint affald fra fiskerierhvervet gennem udvikling og implementering af best practice.
- Forbedret undervisning om affald og miljø i fiskeriuddannelserne.
- Forbedrede metoder til mærkning af fiskeredskaber.

Det forventes, at projekter skal indeholde en plan for bortskaffelse af indsamlede redskaber, og det overvejes at prioritere dem, der tager højde for det cirkulære økonomiske potentiale. For nuværende kan passivt fiskede fiskeredskaber omkostningsfrit indleveres i havne.

Implementering af miljøbeskyttelsestiltag. Indsatsen støtter *implementeringen af miljøbeskyttelsestiltag* i medfør af EU's miljødirektiver, såsom data og kortlægning af marine habitater, og løfter de danske direktivforpligtelser under miljødirektiverne. Projekter kan f.eks. omfatte kortlægning og undersøgelse af havbunden og havmiljøet, belysning af tilstanden og effekterne af beskyttelsestiltag i marine beskyttede områder og sameksistens mellem forskellige marine aktiviteter og beskyttelseshensyn.

Udsætning af åleyngel. Udsætningsforsøg peger på, at de små ål til udsætning (2-5 gram) efter udsætning vokser og overlever som de naturligt indvandrede vilde ål. Efter en årrække bliver de blanke (gydestadiet) og søger mod havet og gydepladserne. En enkelt undersøgelse har vist, at udsatte mærkede ål følger samme vandringsrute i Atlanten som de vilde ål. Som led i Åleforvaltningsplanen ydes der derfor fortsat tilskud til direkte udsætning af åleyngel, herunder evaluering af effekten af udsætningerne, forudsat udsætningen er fastsat som en bevaringsforanstaltning i en EU-retsakt.

De vigtigste målgrupper

Støtten under specifik målsætning 6 har en betydeligt større målgruppe end netop dem, som kan søge støtte under ordningen. Støtten skaber samfundsmæssig merværdi, og hovedmålgrupperne for støtten er bl.a. natur- og friluftsturister (lystfiskere, kanosejlers mv.), fiskeindustrien, beboere, beskæftigede og besøgende i landdistrikterne (herlighedsværdi og samfundsøkonomisk fra lystfiskerturisme), lodsejere og byboere (klimatilpasning). Støttemodtagere kan blandt andet være kommuner, myndigheder, NGO'ere og vidensinstitutioner.

Aktioner til sikring af ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling

Der er ikke identificeret særlige udfordringer for ligestilling, inklusion og forskelsbehandling for denne prioritet. Alle projekter skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. Ansøger skal i ansøgningen om strukturfondsmidler redegøre for overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af forvaltningsmyndigheden efter en tjekliste, hvor det bl.a. kontrolleres, om projektets aktiviteter overholder principper om ligebehandling. Den danske lovgivning, der udmønter programmerne under ESI-fondene, vil fastsætte betingelserne for at modtage støtte.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger. I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Bestemmelserne i dansk lovgivning vurderes at være tilstrækkelige til at sikre ligebehandling. Af disse årsager vurderes det ikke relevant at opstille yderligere bestemmelser herom i EHFAF-programmet eller særlige monitorerings- eller evalueringstiltag.

Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå støtte under EHFAF. Alene forhold, der har betydning for gennemførelsen af projektet eller overholdelse af ansøgningsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

Den overordnede koordinering og overvågning af programmet foretages af Overvågningsudvalget for EHFAF. Ved nedsættelsen af udvalget vil der blive indført procedurer, der bl.a. sikrer ligelig fordeling af mænd og kvinder.

Angivelse af specifikke målområder, herunder den planlagte anvendelse af territoriale redskaber

Ingen af ordningerne under dette specifikke mål fokuserer på specifikke territorier.

Interregionale og tværnationale aktioner

Samarbejde med aktører i et eller flere lande kan indgå i et projekt for at styrke opfyldelsen af projektets mål. Samarbejde med aktører i et eller flere lande kan også tilføjes til allerede eksisterende projekter efter behov. Internationalt samarbejde skal ske i overensstemmelse med EU's strategi for Østersøregionen.

På tænkt anvendelse af finansielle instrumenter

Ikke relevant at benytte finansielle instrumenter, da der ikke er tale om produktive investeringer i denne ordning.

Prioritet 2 - Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter og forarbejdning og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter, som bidrager til forsyningssikkerheden i Unionen

Specifik målsætning 1 - Fremme bæredygtige akvakulturaktiviteter, som navnlig styrker akvakulturproduktionens konkurrenceevne, og samtidigt sikre, at aktiviteterne er miljømæssigt bæredygtige på lang sigt

Indsatser

Understøtte grøn omstilling af akvakulturerhvervet. Der er fortsat behov for udvikling og innovation af miljøforbedrende løsninger, der kan styrke en ressourceeffektiv akvakulturproduktion med henblik på at fastholde og udvikle dansk akvakulturs førerposition inden for brug af grønne teknologier.

Formålet er at udvikle og afprøve klima- og miljøforbedrende løsninger, som har potentiale til at blive bredt implementeret og kommercialiseret i akvakulturerhvervet, og dermed understøtte den nationale klimamålsætning om at reducere CO₂-udledningerne med 70 pct. frem mod 2030 samt bidrage til målsætningerne i EU's biodiversitets-, Green Deal- og Farm to Fork-strategi.

Der stilles krav om, at erhvervsprojekter skal demonstrere udvikling for at få del i midlerne. Herved øger tilskuddet incitamentet til at foretage risikofyldte grønne investeringer, der kan være med til at mindske næringsstofindholdet i det kystnære marine miljø, der ellers ikke ville være foretaget. Der kan også ydes støtte til udvikling af lavtrofisk akvakultur.

Der ydes støtte til investeringer i klimaløsninger og renseteknologi for at reducere akvakulturerhvervets klimaaftryk samt udledningen af kvælstof, fosfor og organisk materiale til det omgivende miljø. Støtte til investeringer er afgrænset til landbaseret akvakultur.

Akvakulturindsatsen er i overensstemmelse med målsætningerne i den nationale flerårige akvakulturstrategi.

Eksempler på aktiviteter:

Udvikling/afprøvning

- *Optimering og afprøvning af nye fodertyper med lavere miljø- og klimabelastning.*
- *Procesoptimering og automatisering via nye teknologier/metoder, der reducerer energiforbruget i akvakulturanlæg på land.*
- *Miljømæssig optimal ressourceudnyttelse af akvakulturanlæg på land.*
- *Omkostningseffektive renseteknologier på dambrug, som evt. også har positive klimaeffekter.*
- *Viden om klimaaftryk fra akvakulturproduktion.*
- *Lavtrofisk akvakultur eksempelvis muslingeproduktion og erhvervmæssig tangproduktion*

Investeringer i landbaseret akvakultur

- *Investeringer i reduktion i energiforbrug.*
- *Investeringer i renseteknologi såsom biofiltre og mekaniske filtre.*

De vigtigste målgrupper

Støtten under specifik målsætning 1 har en betydeligt større målgruppe end netop dem, som kan søge støtte under ordningen. Hovedmålgruppen for støtte er akvakulturvirksomheder, og støtten til innovation samt investeringer i klima- og ressourceeffektive teknologier til landbaseret akvakultur skaber samfundsmæssig merværdi og gavner generelt de områder, som støtten vedrører. Støtteansøgere kan blandt andet være virksomheder beskæftiget med akvakulturproduktion, vidensinstitutioner, organisationer mv.

Aktioner til sikring af ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling

Der er ikke identificeret særlige udfordringer for ligestilling, inklusion og forskelsbehandling for denne prioritet. Alle projekter skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. Ansøger skal i ansøgningen om strukturfondsmidler redegøre for overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af forvaltningsmyndigheden efter en tjekliste, hvor det bl.a. kontrolleres, om projektets aktiviteter overholder principper om ligebehandling. Den danske lovgivning, der udmønter programmerne under ESI-fondene, vil fastsætte betingelserne for at modtage støtte.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger. I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Bestemmelserne i dansk lovgivning vurderes at være tilstrækkelige til at sikre ligebehandling. Af disse årsager vurderes det ikke relevant at opstille yderligere bestemmelser herom EHFAF-programmet eller særlige monitorerings- eller evalueringstiltag.

Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå støtte under EHFAF. Alene forhold, der har betydning for gennemførelsen af projektet eller overholdelse af ansøgningsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

Den overordnede koordinering og overvågning af programmerne foretages af Overvågningsudvalget for EHFAF. Ved nedsættelsen af udvalget vil der blive indført procedurer, der bl.a. sikrer ligelig fordeling af mænd og kvinder.

Angivelse af specifikke målområder, herunder den planlagte anvendelse af territoriale redskaber

Ingen af ordningerne under dette specifikke mål fokuserer på specifikke territorier.

Interregionale og tværnationale aktioner

Samarbejde med aktører i flere lande kan indgå i et projekt for at styrke opfyldelsen af projektets mål. Samarbejde med aktører i andre lande kan også tilføjes til allerede igangværende projekter når det skønnes hensigtsmæssigt. Endelig vil det også være muligt at gennemføre synkroniserede ansøgningsrunder.

I Østersøstrategiens handlingsplan er det særligt relevant med samarbejde inden for politikområdet bioøkonomi.

Påtænkt anvendelse af finansielle instrumenter

Seks procent (2,48 mio. EUR årligt) af det danske program er forbeholdt produktive investeringer, hvor finansielle instrumenter kan være aktuelle, herunder 940.000 EUR årligt til investeringer i klimaløsninger og renseteknologi i akvakulturerhvervet.

Der er udarbejdet en undersøgelse for at identificere et eventuelt behov for finansielle instrumenter i akvakulturerhvervet.

Undersøgelsen viser, at det danske akvakulturerhverv i perioden 2012-2017 har oplevet pæne stigninger i produktion, udbytte og værditilvækst, og sektorens beregnede afkastgrad var i 2017 over 10 procent. Der vurderes ikke at være et generelt behov for brug af finansielle instrumenter til erhvervet, da eksisterende finansieringsmuligheder, erhvervsstøtteordninger (fx Vækstfonden) og god økonomi i erhvervet imødekommer nuværende behov. Investeringsordningens begrænsede omfang tages også i betragtning. Som en del af Vækstfonden blev Danmarks Grønne Fremtidsfond stiftet i 2020, hvis formål er at bidrage til national og grøn omstilling herunder støtte til udvikling og udbredelse af grønne teknologier og eksempelvis omlægning af energisystemer til vedvarende energi.

På den baggrund har Danmark besluttet ikke at gøre brug af finansielle instrumenter under prioritet 2, SO 1 i programmet. Den analyse der ligger til grund for ministeriets vurdering udgør ikke en egentlig ex ante vurdering som der henvises til i CPR-forordningens artikel 58(3). Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri vil, hvis det i relation til implementering af EHFAF skønnes nødvendigt, foretage en egentlig ex ante vurdering af SMV'ers behov for finansielle ydelser senere i programperioden.

Specifik målsætning 2 - Fremme afsætningen, kvaliteten og forædlingen af fiskevarer og akvakulturprodukter samt forarbejdningen heraf

Indsatser

Understøtte producentorganisationers (PO'er) arbejde for at gennemføre den fælles fiskeripolitiks målsætninger, herunder at fremme bæredygtige fiskeri- og akvakulturaktiviteter, afsætning af bæredygtige fiskeprodukter og et bedre arbejdsmiljø for fiskerne. Indsatsen skal bidrage til at øge erhvervets konkurrenceevne og skal desuden bidrage til at fremme omstillingen til mere bæredygtig produktion herunder gennem styrkelse af afsætningen fra bæredygtige fiskerier og bæredygtige produkter, herunder klima- og miljøvenlig produktion.

Indsatsen er en fortsættelse af den nuværende ordning om støtte til udarbejdelse og gennemførelse af produktions- og afsætningsplaner, hvor en anerkendt producentorganisation beskriver de initiativer, den vil gennemføre for at nå bestemte mål i den fælles fiskeripolitik. Der ydes både støtte til selve udarbejdelse af produktions- og afsætningsplanerne og til gennemførelse af de aktiviteter, som de omfatter.

Eksempler på projekter:

- certificering, oprindelsesbetegnelse, kvalitetsmærker og angivelser af bæredygtighed,
- aktiviteter der fremmer medlemmernes bidrag til gennemførelse af landingsforpligtelsen,
- aktiviteter, der kan fremme afsætning af nye arter, herunder erhvervsfremstød til nye markeder,

- kampagner, der bidrager til oplysning til forbrugerne og fremmer forbrug af bæredygtige fiskeprodukter, fx fisk som bæredygtig spise, og
- et beløb pr. producentorganisation til udarbejdelse af afsætningsplaner i overensstemmelse med artikel 28 i forordning 1379/2013.

Der kan ydes støtte i form af forfinansiering og refusion af afholdte udgifter i lighed med tidligere programperiode.

Indsatsen bidrager til målsætningerne i EU's biodiversitets- og jord til bord-strategi samt EU's grønne pagt.

De vigtigste målgrupper

Støttemodtagere er anerkendte producentorganisationer eller sammenslutninger af producentorganisationer, der er oprettet af fiskere eller akvakulturvirksomheder.

Støtten under specifik målsætning 1 skaber bred nytte og når en betydeligt større målgruppe end netop dem, som kan søge støtte under ordningen. Støtten gavner sektoren generelt og herunder kystfiskere og skaber samfundsmæssig merværdi gennem bidraget til gennemførelse af den fælles fiskeripolitikks målsætninger.

Aktioner til sikring af ligestilling, inklusion og ikke-forskelsbehandling

Der er ikke identificeret særlige udfordringer for ligestilling, inklusion og forskelsbehandling for denne prioritet. Alle projekter skal overholde gældende ret, jf. de horisontale grundforudsætninger. Ansøger skal i ansøgningen om strukturfondsmidler redegøre for overholdelse af de horisontale principper. Projektansøgninger sagsbehandles af forvaltningsmyndigheden efter en tjekliste, hvor det bl.a. kontrolleres, om projektets aktiviteter overholder principper om ligebehandling. Den danske lovgivning, der udmønter programmerne under ESI-fondene, vil fastsætte betingelserne for at modtage støtte.

Ikke-diskrimination og tilgængelighed for personer med handicap er et generelt princip i det danske samfund, og der findes danske retsregler om forskelsbehandling og tilgængelighed, som projekterne skal overholde, jf. de horisontale grundforudsætninger. I henhold til dansk lov er der forbud mod forskelsbehandling på grund af køn for enhver arbejdsgiver, myndighed og organisation inden for offentlig forvaltning og almen virksomhed.

Bestemmelserne i dansk lovgivning vurderes at være tilstrækkelige til at sikre ligebehandling. Af disse årsager vurderes det ikke relevant at opstille yderligere bestemmelser herom i EHFAF-programmet eller særlige monitorerings- eller evalueringstiltag.

Ingen ansøger vil på grundlag af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicaps, alder eller seksuel orientering blive forhindret i at ansøge om og opnå støtte under EHFAF. Alene forhold, der har betydning for gennemførelsen af projektet eller overholdelse af ansøgningsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

Den overordnede koordinering og overvågning af programmet foretages af Overvågningsudvalget for EHFAF. Ved nedsættelsen af udvalget vil der blive indført procedurer, der bl.a. sikrer ligelig fordeling af mænd og kvinder.

Angivelse af specifikke målområder, herunder den planlagte anvendelse af territoriale redskaber

Ingen af ordningerne under dette specifikke mål fokuserer på specifikke territorier.

Interregionale og tværnationale aktioner

Samarbejde med aktører i flere lande kan indgå i et projekt for at styrke opfyldelsen af projektets mål. Samarbejde med aktører i andre lande kan også tilføjes til allerede igangværende projekter når det skønnes hensigtsmæssigt. Endelig vil det også være muligt at gennemføre synkroniserede ansøgningsrunder.

I Østersøstrategiens handlingsplan er det særligt relevant med samarbejde inden for politikområdet bioøkonomi.

Aktiviteter i forbindelse med erhvervsfremme under denne prioritet kan finde sted i andre lande end Danmark og i samarbejde med andre lande.

Påtænkt anvendelse af finansielle instrumenter

Ikke relevant at benytte finansielle instrumenter, da der ikke er tale om produktive investeringer i denne ordning.

Teknisk bistand

Indsatser

Anvendelse af teknisk bistand i overensstemmelse med art. 36 i Rådets forordning 2021/1060 af 24. juni 2021 og refusionen fra EHFAF sker på baggrund af de faktisk afholdte udgifter, jf. art. 51b.

Den finansielle ramme til teknisk bistand anvendes til at gennemføre aktiviteter, herunder administrative, kommunikations- og evalueringsmæssige aktiviteter, som forvaltningsmyndigheden er forpligtet til i henhold til forordningerne.

Under teknisk bistand kan der finansieres:

Forvaltning, implementering overvågning og kontrol

- Udgifter til forberedelse og administration af tilskudsordninger, herunder til revision og fysisk kontrol.
- Styrkelse af den administrative kapacitet, herunder kompetenceudvikling, af myndigheder og støttemodtagere.
- IT-systemer og øget digitalisering, herunder udvikling og tilpasning af sagsbehandlingssystemer.
- Databehandling og validering.
- Rapportering, herunder udarbejdelse af materiale til EU-Kommissionen.
- Sekretariatsbetjening af Overvågningsudvalg.

Informations- og kommunikationsaktiviteter

Forvaltningsmyndighedens aktiviteter til overholdelse af kravene i artikel 46-49 i forordning om de fælles bestemmelser herunder information på hjemmeside, deltagelse på DanFish-messe, informationsmøder mv.

Vejledning af ansøgere og støttemodtagere om regler og dokumentationskrav.

Evaluering og studier

- Evalueringer jf. artikel 54 i Rådets forordning 2021/1060 om de fælles bestemmelser.
 - Studier og analyser der skal fremme en gennemførelse af programmets målsætninger
- Indirekte udgifter vil indgå i udgiften med en sats fastsat i forordningen. I programperioden for 2014-2020 blev der anvendt en sats på 25 pct. af de direkte lønudgifter.

Udgifterne vil bl.a. omfatte løn, ekstern konsulentbistand, udgifter til møder, udgifter til kurser og uddannelse, rejser og ophold, indkøb af materialer og udstyr, herunder it-udstyr, samt øvrige driftsudgifter.

De vigtigste målgrupper

Offentlige myndigheder, potentielle ansøgere (bedre mulig for digital ansøgning, kommunikation om støttemuligheder etc.). Fiskeristyrelsen er støttemodtager.

Outputindikatorer og midler pr. interventionstype

Prioritet	Indikator [255]	Måleenhed	Delmål (2024)	Mål (2029)
Teknisk Bistand	Antal operationer	Antal	44	77

Prioritet nr.	Interventionstype	Beløb (EUR)
Teknisk Bistand	16	12.030.547

Indikatorer og opdeling af midler pr. interventionstype

Outputindikatorer

Prioritet	Specifik målsætning	Fond	Regionskategori	ID [5]	Indikator [255]	Måleenhed	Delmål (2024)	Mål (2029)
1	1	EHFAF			antal operationer	antal	111	622
1	4	EHFAF			antal operationer	antal	60	192
1	6	EHFAF			antal operationer	antal	200	614
2	1	EHFAF			antal operationer	antal	10	76
2	2	EHFAF			antal operationer	antal	6	18

Resultatindikatorer

Prioritet	Specifik målsætning	Indikator [255]	Måleenhed	Mål (2029)	Datakilde [200]
1	1	14	Antal innovationer	170	Støttemodtagere
1	1	8	Antal personer	550	Støttemodtagere
1	1	10	Antal projekter	140	Støttemodtagere
1	1	17	Antal enheder	100	Støttemodtagere
1	4	19	Antal projekter	190	Støttemodtagere

1	4	12	Høj/medium/lav	Høj	National korrespondent
1	6	9	km.	2350	Støttemodtagere
1	6	10	Antal aktiviteter	379	Støttemodtagere
2	1	10	Antal aktiviteter	23	Støttemodtagere
2	1	14	Antal innovationer	50	
2	2	16	Antal enheder	743	Støttemodtagere

Vejledende opdeling af de programmerede EU-midler pr. interventionstype

Prioritet nr.	Specifik målsætning	Interventionstype	Kode	Beløb (EUR)
1	A (bæredygtige fiskeriaktiviteter)	1		18.915.789,72
1	A (bæredygtige fiskeriaktiviteter)	2		6.227.835,31
1	A (bæredygtige fiskeriaktiviteter)	3		13.643.385,87
1	D (fiskerikontrol og dataindsamling)	10		43.586.081,74
1	D (fiskerikontrol og dataindsamling)	11		44.900.895,66
1	F (beskyttelse og genopretning af akvatisk biodiversitet og vandøkosystemer)	1		45.163.858,45
2	A (akvakultur)	1		5.324.996,41
2	A (akvakultur)	2		1.117.591,84
2	A (akvakultur)	3		5.324.996,41
2	B (forarbejdning og marked)	2		4.733.330,14

3. Samlet finansiel bevilling pr. fond og national medfinansiering

Prioritet	Specifik målsætning (nomenklatur som i EHFAF-forordningen)	Beregningsgrundlag for EU-støtte	EU-bidrag (euro)	Nationalt offentligt bidrag (euro)	I alt (euro)	Medfinansieringssats
Prioritet 1	1.1.1.	Offentligt	38.787.011	16.623.005	55.410.016	70%
	1.1.2.	Offentligt	-	-	-	-
	1.2.	Offentligt	-	-	-	-
	1.3.	Offentligt	-	-	-	-
	1.4.	Offentligt	88.486.978	37.922.990	126.409.968	70%
	1.5.	Offentligt	-	-	-	-
	1.6.	Offentligt	45.163.858	19.355.939	64.519.797	70%
Prioritet 2	2.1.	Offentligt	11.767.585	5.043.251	16.810.836	70%
	2.2.	Offentligt	4.733.330	2.028.570	6.761.900	70%
Prioritet 3	3.1.	Offentligt	-	-	-	-
Prioritet 4	4.1.	Offentligt	-	-	-	-
Teknisk bistand, jf. artikel 36, stk. 4	5.1.	Offentligt	12.030.547	5.155.949	17.186.496	70%
Teknisk bistand, jf. artikel 37	5.2.	Offentligt	-	-	-	-

4. Grundforudsætninger

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud	<p>Der er indført overvågningsmekanismer, som dækker alle offentlige kontrakter og udbud heraf under fondene i overensstemmelse med EU's lovgivning om offentlige udbud. Dette krav omfatter:</p> <p>1. Ordninger til sikring af indsamling af effektive og pålidelige data om offentlige udbudsprocedurer over EU-tærsklerne i henhold til rapporteringsforpligtelserne i artikel 83 og 84 i direktiv 2014/24/EU og artikel 99 og 100 i direktiv 2014/25/EU</p>	<p>Der henvises til:</p> <p>Den ansvarlige myndigheds hjemmeside om udbud: https://www.kfst.dk/udbud/</p> <p>Udbudsdirektivets implementering i dansk ret ved udbudsloven: https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2015/1564</p>
<p>Begrundelse</p> <p>Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Alle tilskud fra fondene gives på betingelse af, at støttemodtageren overholder udbudsreglerne samt de overordnede principper om gennemsigtighed, ligebehandling og sparsommelighed.</p> <p>Forvaltningsmyndigheden har løbende fokus på at sikre oplysning om reglerne for udbud, så støttemodtagerne forstår og overholder reglerne. Hvis det skønnes fornødent for støttemodtager at hyre ekstern bistand – eller opnå yderligere kompetencer - til at gennemføre et udbud, vil udgifter hertil være støtteberettigede under de danske programmer.</p> <p>Forvaltningsmyndigheden kontrollerer, at støttemodtagerne har opfyldt gældende udbudsregler, inden tilskud udbetales, herunder krav i CPR-forordningen. I den forbindelse skal alle projekter ved anmodninger om udbetaling afreportere data om eventuelle eksterne indkøb inkluderet i de støtteberettigede udgifter, der anmodes om udbetaling på baggrund af.</p> <p>Forvaltningsmyndigheden har et dedikeret team til varetagelse af udbudsretlige spørgsmål, som står til rådighed for alle medarbejdere i forvaltningsmyndigheden.</p> <p>Implementering og opretholdelse af udbudsloven på nationalt plan varetages af Konkurrence- og Forbrugsstyrelsen, herunder art. 83 og 84 i direktiv 2014/24/EU og art. 99 og 100 i direktiv 2014/25/EU. Alle bestemmelser er fuldt implementeret i dansk ret, og danner dermed basis for udmøntningen af udbudsreglerne i Danmark, herunder også indkøb foretaget under fondene.</p>		

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud	2. Ordninger til sikring af, at dataene som minimum omfatter følgende elementer: a) konkurrencens kvalitet og intensitet: navnene på den vindende tilbudsgiver, antal oprindelige tilbudsgivere og kontraktmæssig pris b) oplysninger om den endelige pris efter indgåelsen og om deltagelse af SMV'er som direkte tilbudsgivere, hvor de nationale systemer leverer sådanne oplysninger	
<p>Begrundelse:</p> <p>Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har bl.a. via platformen www.udbud.dk mulighed for at oplyse om den generelle dokumentation for gennemførelse af offentlige indkøb.</p> <p>Ud over den data, der er tilgængelig via de nationale konkurrencemyndigheders databaser, sørger forvaltningsmyndigheden selv for at indhente dokumentation relateret til gennemførte udbud under fondene. Støttemodtagere skal kunne dokumentere det fulde kontrolspor for den vindende tilbudsgiver, herunder kontrakter og komplet tilbudsmateriale. Dertil kræves overblik over tilbudsevaluering samt dokumentation for indkomne tilbud. Data indsamles i det samme it-system, som anvendes til projekternes øvrige afrapportering af udgifter og resultater. Data om eksterne indkøb omfatter bl.a. data om indkøbets karakter, udgiftens størrelse, dato for indkøbet, leverandørens CVR-nummer osv.</p> <p>Afrapportering sker via elektronisk rapporteringssystem hvori relevant data gøres tilgængelig.</p> <p>Forvaltningsmyndigheden foretager løbende overvågning af samlede kontraktværdier mhp. at sikre overholdelse af udbudslovens bestemmelser, herunder ligebehandling blandt tilbudsgivere.</p> <p>På den baggrund vurderes kriteriet at være opfyldt.</p>		

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud	3. Ordninger til sikring af de kompetente nationale myndigheders overvågning og analyse af dataene i overensstemmelse med artikel 83, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU og artikel 99, stk. 2, i direktiv 2014/25/EU	www.kfst.dk https://www.kfst.dk/udbud/vejledninger-og-analyser/
<p>Begrundelse:</p> <p>Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er ressortansvarlig for udbudsreglerne og er derfor den</p>		

myndighed, der overvåger anvendelsen heraf. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen overvåger løbende udbudsområdet og offentliggør både vejledninger og analyser på hjemmesiden. Overvågningen gælder også indkøb foretaget under fondene, da Udbudslovens regler også her finder anvendelse.

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud	4. Ordninger til at gøre resultaterne af analysen tilgængelige for offentligheden i overensstemmelse med artikel 83, stk. 3, i direktiv 2014/24/EU og artikel 99, stk. 3, i direktiv 2014/25/EU	www.kfst.dk https://statensindkob.dk/
<p>Begrundelse:</p> <p>Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen overvåger generelt markedet for offentlige udbud, herunder også de indkøb der indgår i strukturfondsstøttede projekter, da de er underlagt de almindelige bestemmelser i Udbudsloven. Der stilles generelt information om overvågning til rådighed for offentligheden, og information kan vederlagsfrit hentes via hjemmesiden. Herudover udarbejder Statens Rådgivningsenhed diverse værktøjer for alle, der arbejder med indkøb i staten.</p> <p>Oplysninger om overholdelse er både indeholdt i Danmarks årlige monitoreringsrapport, men er også oplyst Kommissionen i forbindelse med deltagelsen i Europa-Kommissionens arbejdsgruppe EXPP (Commission Government Expert Group on Public Procurement).</p>		

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektive mekanismer til overvågning af markedet for offentlige udbud	5. Ordninger til sikring af, at alle oplysninger, der peger på formodet ulovlig samordning af tilbudsgivning, bliver videreformidlet til de kompetente nationale myndigheder i overensstemmelse med artikel 83, stk. 2, i direktiv 2014/24/EU og artikel 99, stk. 2, i direktiv 2014/25/EU	www.kfst.dk https://naevneneshus.dk/start-din-klage/klagenaevnet-for-udbud/aarsberetninger/
<p>Begrundelse:</p> <p>Den danske implementering vurderes at være i overensstemmelse med direktivet, og kriteriet vurderes opfyldt. Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen er ressortansvarlig for udbudsreglerne og er derfor den myndighed, der overvåger anvendelsen heraf. Herudover overvåger Rigsrevisionen også overholdelsen af reglerne. Der er generelt mulighed for at klage til Ombudsmanden, Ankestyrelsen og Klagenævnet for Udbud.</p>		

Sidstnævnte er den officielle klageinstans for EU-udbud i Danmark - klagenævnets afgørelser og praksis sætter retning for Forvaltningsmyndighedens arbejde.

Forvaltningsmyndighederne har opsat faste procedurer for kontroller af støttemodtagernes overholdelse af gældende udbudsregler, inden tilskud udbetales, herunder også håndtering af potentiel svig. Der benyttes i den forbindelse IT-systemer til at udvælge stikprøver i legalitetskontrollen, og konkrete mistanker kommunikerer videre til rette myndigheder af forvaltningsmyndigheden.

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Redskaber og kapacitet til effektiv anvendelse af statsstøttere reglerne	Forvaltningsmyndighederne har redskaber og kapacitet til at verificere overholdelsen af statsstøttere reglerne: 1. For kriseramte virksomheder og virksomheder, der er pålagt et påbud om tilbagebetaling.	
<p>Begrundelse:</p> <p>I ansøgninger om støtte skal der angives en række oplysninger af relevans for håndtering af støttestøttere reglerne, herunder oplysninger til vurdering af ansøgers likviditet, ligesom det i ansøgning skal angives, at ansøger eller partnere ikke skylder at tilbagebetale støtte, som er ydet i strid med reglerne om det indre marked.</p> <p>Hver ansøgning vurderes, om den er omfattet af statsstøttere reglerne og om en virksomhed er i vanskeligheder.</p> <p>Det anføres i alle tilsagn, hvilke statsstøttere regler der administreres efter.</p> <p>Konstateres det, at tilskud er ydet i strid med statsstøttere reglerne, skal den danske stat indkræve den ulovlige støtte hos støttemodtageren.</p> <p>På den baggrund vurderes kriteriet at være opfyldt.</p>		

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Redskaber og kapacitet til effektiv anvendelse af statsstøttere reglerne	Gennem adgang til ekspertrådgivning og vejledning vedrørende statsstøtte fra	Tjekliste for statsstøttevurdering em.dk/media/11923/06-21-statsstoettetjeklisten.pdf

	statsstøtteeksperter i lokale eller nationale organer.	Håndbog for statsstøttevurdering em.dk/media/11922/01-12-statsstttehdbog-2017docx.pdf
<p>Begrundelse:</p> <p>Forvaltningsmyndigheden har løbende fokus på kompetenceudvikling af medarbejdere med henblik på at sikre opdateret viden om statsstøttereglerne, herunder også juridiske medarbejdere med specialiseret viden.</p> <p>I Erhvervsministeriet er en særlig afdeling for statsstøtte (Statsstøttesekretariatet). Statsstøttesekretariatet hjælper forvaltningsmyndigheden i forbindelse med information om nye statsstøtteregler, ligesom de bistår forvaltningsmyndigheden i implementeringen af reglerne. Statsstøttesekretariatet stiller desuden en tjekliste og håndbog til rådighed.</p> <p>På den baggrund vurderes kriteriet at være opfyldt.</p>		

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektiv gennemførelse og anvendelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder	<p>Der er indført effektive mekanismer til at sikre overholdelsen af chartret om grundlæggende rettigheder, som omfatter:</p> <p>1. Ordninger til sikring af, at de programmer, der støttes af fondene, og gennemførelsen heraf overholder de relevante bestemmelser i chartret</p>	<p>Lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2012/553</p> <p>Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/1001</p> <p>Lov om ligestilling af mænd og kvinder: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1147</p> <p>Lov om lige løn til mænd og kvinder: https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/156</p>
<p>Begrundelse:</p> <p>Overvågningsudvalget godkender udvælgelsesprocedure for operationer. Procedurer for udvælgelse skal være ikkediskriminerende, inklusive og gennemsigtige, og de udvalgte operationer skal være i overensstemmelse med de horisontale principper. Overvågningsudvalget kan fremsætte henstillinger til forvaltningsmyndigheden.</p> <p>Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder (herefter Chartret) er bindende EU-ret, jf. TEU art. 6, stk. 1. Danske myndigheder er derfor forpligtet til at overholde Chartret, når de forvalter inden for EU-rettens område jf. Chartret artikel 51, stk. 1.</p> <p>Forvaltningsmyndighederne i Danmark er gennem den danske lovgivning (særligt offentlighedsloven nr. 145 af 24/02/2020 og forvaltningsloven nr. 433 af 22/04/2014) med til at gennemføre EU Chartret om de</p>		

grundlæggende rettigheder. Charteret skal altså overholdes i alle faser: programmering, gennemførelse og evaluering.

Overholdelsen af Chartret sikres navnlig gennem adgang til uafhængig og upartisk domstolskontrol med myndighedernes forvaltning, jf. grundloven § 63. Således kan alle administrative afgørelser indbringes for de nationale domstole med henblik på at prøve lovligheden af afgørelsen, herunder i henhold borgernes grundlæggende rettigheder.

Danske forvaltningsmyndigheder vurderes at have et ligestillingsaspekt i alle deres politikker og aktiviteter.

Personlige forhold – bortset fra alder, hvis ansøgningen kommer fra en person under 18 år - vil ikke indgå i vurderingen af en ansøgning. Alene forhold, der har betydning for gennemførelse af projektet eller overholdelse af ansøgnings- og tilsagnsbetingelserne, vil kunne indgå i vurderingen.

På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Effektiv gennemførelse og anvendelse af EU's charter om grundlæggende rettigheder	2. Ordninger for rapportering til overvågningsudvalget om tilfælde af operationer, der er støttet af fondene, og som ikke overholder chartret, og klager vedrørende chartret, der indgives i overensstemmelse med de ordninger, der er etableret i henhold til artikel 69, stk. 7, i forordningen om fælles bestemmelser	Lov om Ligebehandlingsnævnet https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1147 https://ast.dk/naevn/ligebehandlingsnaevnet/alder-handicap-kon-etnisk-oprindelse-seksuel-orientering-ovrigt-grunde
<p>Begrundelse:</p> <p>Overvågningsudvalget vil blive orienteret af forvaltningsmyndigheden om alle tilfælde vedrørende manglende overholdelse af Chartret. OU vil i den forbindelse få oplysninger om klagens karakter og forvaltningsmyndighedens reaktion. Forvaltningsmyndigheden henviser konkrete tilfælde af diskrimination til Ligebehandlingsnævnet, hvortil den forurettede kan klage.</p> <p>Det følger af forvaltningsretten, at offentlige myndigheder ikke må diskriminere. Folketingets Ombudsmands har til opgave at kontrollere offentlige myndigheder og deres overholdelse af bl.a. forvaltningsretten. Ombudsmanden kan tage sager op af egen drift eller reagere på klager.</p> <p>Det er et grundlæggende princip i forvaltningsretten, at afgørelser truffet af en myndighed kan påklages til en overordnet myndighed. Selvom klageadgangen ved lov er afskåret fsva. forvaltningsmyndighedens afgørelser om støtteberettigelse mv., er det muligt at klage til vedkommende minister og i sidste ende få</p>		

prøvet klagen hos domstolene, jf. grundloven § 63. Ved afgørelser truffet efter delegation fra forvaltningsmyndigheden er der klageadgang til forvaltningsmyndigheden.

En klage kan i hele programperioden indgives til forvaltningsmyndigheden ved anvendelse af digital selvbetjening hos Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal, jf. § 21 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (lov nr. 1715 af 27. december 2016).

Miljø- og Fødevareklagenævnet er en uafhængig domstolslignende klageinstans inden for natur-, miljø-, landbrug-, fiskeri- og fødevareområdet. Nævnet er øverste klagemyndighed for afgørelser truffet af bl.a. Fødevare-, Fiskeri- og Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen og kommunerne.

Klageportalen har til dels et lovmæssigt ophæng, men baggrunden for at overgå til klageportalen er også at indføre et mere transparent system for både klager og førsteinstans. Alle parter i en klagesag vil ved at logge på klageportalen, eksempelvis kunne se alle sagens akter, og holde sig orienterede om, hvor sagen er i proces. Nævnet afviser en klage, der ikke indgives ved digital selvbetjening. Ansøgning om dispensation for fritagelse fra at benytte klageportalen kan indgives til nævnet, hvis der er særlige forhold, der gør sig gældende, og som afskærer klager for at kunne benytte klageportalen. Det er nævnet, der træffer afgørelse i en sag om dispensation. Forvaltningsmyndigheden vil som led i sin vejledningspligt oplyse, hvordan klager kan sendes en anmodning til nævnet om dispensation for fritagelse fra at benytte klageportalen.

Afgørelser truffet af nævnet kan ikke påklages, men indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 63.

Kriteriet vurderes på den baggrund opfyldt.

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Gennemførelse og anvendelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD) i overensstemmelse med Rådets afgørelse 2010/48/EF	Indførelse af en national ramme for at sikre gennemførelsen af UNCRPD, som omfatter: 1. Målsætninger med kvantificerbare mål, dataindsamling og overvågningsmekanismer	Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap uden for arbejdsmarkedet Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet
Begrundelse: Social- og Ældreministeriet fungerer som koordinerende ministerium for FN's handicapkonvention i Danmark og er kontaktpunkt i centraladministrationen for forhold vedrørende gennemførelsen af konventionen, i samarbejde med alle relevante ministerier og relevante organisationer på området. En af de centrale artikler i FN's Handicapkonvention er artikel 9, som udtrykker det grundlæggende princip om tilgængelighed. Medlemsstaterne forpligtes til at sørge for, at samfundet indrettes således, at personer med handicap kan deltage på lige vilkår med andre og leve et selvstændigt liv.		

De centrale love, som beskytter personer med handicap mod diskrimination i Danmark er Lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap uden for arbejdsmarkedet og Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Definitionen af handicap i forskelsbehandlingslovene bygger på et rådsdirektiv (2000/78) og på EU-Domstolens udsagn om, at begrebet "handicap" i direktivet skal forstås som en begrænsning som følge af bl.a. fysiske, mentale eller psykiske skader, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre den berørte person i fuldt og effektivt at deltage i arbejdslivet på lige fod med andre - ikke kun medfødt men også erhvervet begrænsning.

I Danmark gælder princippet om sektoransvar, som indebærer, at en offentlig myndighed, der udbyder en ydelse, en service eller et produkt, også er ansvarlig for, at ydelsen er tilgængelig for personer med handicap. I Danmark er artikel 9 således implementeret gennem dette princip.

Det Tværministerielle Embedsmandsudvalg om Handicapsspørgsmål varetager med Social- og Ældreministeriet som formand, den koordinerende funktion i centraladministrationen med det formål at lette de tværgående indsatser på handicapområdet, jf. konventionens artikel 33 stk. 1, om national gennemførelse og overvågning.

Opgaven med at overvåge gennemførelsen af FN's Handicapkonvention varetages (efter beslutning i Folketinget) af Institut for Menneskerettigheder, som bl.a. indsamler data til Handicapbarometret og derigennem overvåger udviklingen.

På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Gennemførelse og anvendelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD) i overensstemmelse med Rådets afgørelse 2010/48/EF	2. Ordninger til sikring af, at politikker, love og standarder vedrørende tilgængelighed er tilstrækkelig afspejlet i udarbejdelsen og gennemførelsen af programmerne	
<p>Begrundelse:</p> <p>Overvågningsudvalget godkender udvælgelsesprocedure for operationer. Procedurer for udvælgelse skal være ikkediskriminerende, inklusive og gennemsigtige, og de udvalgte operationer skal være i overensstemmelse med de horisontale principper. Overvågningsudvalget kan fremsætte henstillinger til forvaltningsmyndigheden.</p> <p>Forvaltningsmyndigheden, de EU-støttede projekter og programmet er omfattet af den danske lovgivning, som beskytter handicappedes rettigheder.</p> <p>I programmeringsprocessen har forvaltningsmyndigheden været i dialog med de ansvarlige danske myndigheder, sociale partnere (Danske Handicaporganisationer, Fagbevægelsens Hovedorganisation og Røde Kors) og Institut for menneskerettigheder. Det har ikke givet anledning til særlige tiltag i forberedelsen af programmerne.</p>		

Forvaltningsmyndighederne sikrer i implementeringen af programmerne, at programhjemmesiden og alle dokumenter, herunder ansøgningsmateriale, er tilgængeliggjort i overensstemmelse med lov om webtilgængelighed, som er den danske implementering af EU-direktivet om webtilgængelighed.

Den danske lovgivning vurderes tilstrækkelig til, at forvaltningsmyndigheden og Overvågningsudvalget kan sikre, at projekter støttet af programmerne er åbne og tilgængelige for personer med handicap.

På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.

Grundforudsætninger	Kriterier	Henvisning til relevante dokumenter
Gennemførelse og anvendelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD) i overensstemmelse med Rådets afgørelse 2010/48/EF	3. Ordninger for rapportering til overvågningsudvalget om tilfælde af operationer, der er støttet af fondene, og som ikke overholder UNCRPD, og klager vedrørende UNCRPD, der indgives i overensstemmelse med de ordninger, der er etableret i henhold til artikel 69, stk. 7, i forordningen om fælles bestemmelser	Lov om Ligebehandlingsnævnet https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1147 https://ast.dk/naevn/ligebehandlingsnaevnet/alder-handicap-kon-etnisk-oprindelse-seksuel-orientering-ovrige-grunde
<p>Begrundelse:</p> <p>Overtrædelser af konventionen skal indberettes til Overvågningsudvalget via forvaltningsmyndigheden. Forvaltningsmyndigheden vil én gang årligt orientere Overvågningsudvalget om tilfælde af overtrædelser. OU vil i den forbindelse få oplysninger om sagens karakter og forvaltningsmyndighedens reaktion. Forvaltningsmyndigheden henviser konkrete tilfælde af diskrimination til Ligebehandlingsnævnet, hvortil den forurettede kan klage.</p> <p>En klage kan i hele programperioden indgives til forvaltningsmyndigheden ved anvendelse af digital selvbetjening hos Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal, jf. § 21 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (lov nr. 1715 af 27. december 2016).</p> <p>Miljø- og Fødevareklagenævnet er en uafhængig domstolslignende klageinstans inden for natur-, miljø-, landbrug-, fiskeri- og fødevareområdet. Nævnet er øverste klagemyndighed for afgørelser truffet af bl.a. Fødevare-, Fiskeri- og Landbrugsstyrelsen, Miljøstyrelsen og kommunerne.</p> <p>Klageportalen har til dels et lovmæssigt ophæng, men baggrunden for at overgå til klageportalen er også at indføre et mere transparent system for både klager og førsteinstans. Alle parter i en klagesag vil ved at logge på klageportalen, eksempelvis kunne se alle sagens akter, og holde sig orienterede om, hvor sagen er i proces. Nævnet afviser en klage, der ikke indgives ved digital selvbetjening. Ansøgning om dispensation</p>		

for fritagelse fra at benytte klageportalen kan indgives til nævnet, hvis der er særlige forhold, der gør sig gældende, og som afskærer klager for at kunne benytte klageportalen. Det er nævnet, der træffer afgørelse i en sag om dispensation. Forvaltningsmyndigheden vil som led i sin vejledningspligt oplyse, hvordan klager kan sendes en anmodning til nævnet om dispensation for fritagelse fra at benytte klageportalen.

Afgørelser truffet af nævnet kan ikke påklages, men indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 63.

På den baggrund vurderes kriteriet opfyldt.

5. Programmyndigheder

Programmyndigheder	Institutionens navn [500 tegn]	Kontaktperson [200 tegn]	E-mail [200 tegn]
Forvaltningsmyndighed	Fiskeristyrelsen	Anne-Marie Knuth-Winterfeldt	mail@fiskeristyrelsen.dk
Revisionsmyndighed	Fødevareministeriet (Økonomi og Analyse projekter)	Betina Tradsborg	fvm@fvm.dk
Organ, der modtager betalinger fra Kommissionen	Fiskeristyrelsen (Økonomi & Tilskudsøkonomi)	Holger Jakobsen Kirkedal	mail@fiskeristyrelsen.dk

6. Partnerskab

Etablering af partnerskabet

Fiskeristyrelsen har koordineret forberedelsen af det operationelle danske Hav- Fiskeri- og Akvakulturudviklingsprogram (EHFAF-program). Navnlig har arbejdet været organiseret i en projektgruppe bestående af et samarbejde mellem Fiskeristyrelsen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt med bidrag fra eksterne parter. Forberedelsen af programmet startede allerede i 2018 med deltagelse af eksperter repræsenterende alle dele af programmets områder.

I henhold til art. 8 i EU-forordningen om de fælles bestemmelser skal der etableres et partnerskab i forbindelse med udarbejdelsen af partnerskabsaftalen og de enkelte ESI-fondsprogrammer for perioden 2021-2027. Partnerskabet skal inddrages i udarbejdelsen af partnerskabsaftalen og statusrapporter samt i forberedelsen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af EHFAF-programmet. Desuden skal de væsentligste partnere deltage i overvågningsudvalget for programmet.

Følgende partnere skal deltage i partnerskabet:

- Regionale, lokale og øvrige relevante offentlige myndigheder.
- Økonomiske og sociale partnere.
- Organer, der repræsenterer civilsamfundet, såsom miljøorganisationer, ikke-statslige organisationer, organer, der er ansvarlige for at fremme social inklusion, grundlæggende rettigheder, rettigheder for personer med handicap, ligestilling mellem kønnene og ikke-diskrimination.

Partnerskabet for EHFAF-programmet er således etableret ved, at de relevante offentlige myndigheder, interesseorganisationer, arbejdsmarkedsparter, forsknings- og uddannelsesinstitutioner samt repræsentanter for de lokale aktionsgrupper blev inviteret til at deltage i to workshops i 2019, jf. nedenfor.

Inddragelse af partnerskabet i forberedelsen af programmet

Workshops

Udarbejdelsen af partnerskabsaftalen blev formelt skudt i gang med to workshops afholdt den 23. september og 20. november 2019. Medlemmer af overvågningsudvalgene for de operationelle ESI-fondsprogrammer, relevante organisationer inden for fiskeri og akvakultur, miljøorganisationer, relevante ministerier, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, de lokale aktionsgrupper samt øvrige parter bag de regionale vækstfora, herunder arbejdsmarkedets parter og repræsentanter for de regionale videns- og uddannelsesinstitutioner, modtog direkte invitation til workshoppen (Se bilag X for oversigt over inviterede).

På de afholdte workshops om programmet var der oplæg fra bl.a. Fiskeristyrelsen, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi samt DTU Aqua. Fiskeristyrelsen orienterede om de formelle rammer for programmet herunder fondens formål med at understøtte den fælles fiskeripolitik, Unionens havpolitik og forpligtelser i forhold til havforvaltning. Der blev orienteret om hvilken proces interessenterne kunne forvente og den foreløbige tidsplan for programudarbejdelse samt den aktuelle status for politiske forhandlinger både i EU og nationalt. Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi samt DTU Aqua gav oplæg, som vedrørte situationsbeskrivelsen af den danske fiskeri-, akvakultur- og fiskeindustri sektor. Efterfølgende gav deltagerne gennem gruppearbejde bidrag til den SWOT-analyse, som udgør det grundlag, som EHFAF-programmet udarbejdes på baggrund af.

Tværgående inddragelse og koordinering

I forbindelse med programarbejdet, har Fiskeristyrelsen oprettet en særlig side på Fiskeristyrelsens hjemmeside, hvor alle interesserede kan følge programarbejdet. Her er der blevet lagt relevante dokumenter frem, herunder Kommissionens forslag til ny EHFAF-forordning, situationsbeskrivelsen og SWOT-analysen, så også interesserede uden for partnerskabet har kunnet følge med. Der har ligeledes været oprettet en postkasse, hvor alle har kunnet give forenklingsforslag til Fiskeristyrelsen i forhold til den nye programperiode.

Bilaterale møder

Separat fra Fiskeristyrelsens organisering af arbejdet med programforberedelse, har Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri holdt bilaterale møder med nogle af interessenterne inden for fiskeri- og akvakultursektoren, som i den forbindelse har haft en mulighed for at give udtryk for specifikke ønsker til indholdet i det kommende EHFAF-program.

Partnerskabets rolle i udarbejdelsen, implementeringen, monitoreringen og evalueringen af programmet

Partnerskabet er blevet præsenteret for situationsbeskrivelsen og har været med til at udarbejde SWOT-analysen og identificere de udfordringer, som partnerskabet mener, er relevante i forbindelse med hav, fiskeri og akvakultur. De bidrag som partnerskabet har leveret er løbende blevet vurderet og så vidt muligt inddraget i udarbejdelsen af udkast til partnerskabsaftale og udkast det operationelle EHFAF-program.

Der har generelt været opbakning til arbejdet med EHFAF-programmet, herunder de identificerede udfordringer og hvordan disse skal adresseres. Partnerskabet har særligt medvirket til at identificere relevante udfordringer og bidraget med information i den forbindelse, samt peget på relevante løsningsmodeller og konkrete indsatser, der vurderes at kunne medvirke til at løse de overordnede udfordringer vedrørende grøn omstilling, bæredygtig fiskeriforvaltning, bæredygtig udvikling af fiskerierhvervet og fremme af afsætning.

Partnerskabet har løbende medvirket til at kvalificere indholdet af såvel partnerskabsaftalen som det operationelle program, og partnerskabet har medvirket til at beskrive snitflader til andre EU-fonde og nationalt finansierede initiativer.

Overvågningsudvalg

Overvågningsudvalget er nedsat af forvaltningsmyndigheden (Fiskeristyrelsen) med henblik på at udføre de opgaver, der påhviler udvalget i henhold til reglerne for Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond (EHFAF) jf. Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) Nr. 2021/1139, artikel 40. I overvågningsudvalget deltager relevante ministerier, interesseorganisationer og de anerkendte producentorganisationer på fiskeriområdet, miljøorganisationer, arbejdsmarkedets parter, kommunale parter og Europa-Kommissionen.

I perioden indtil Kommissionens godkendelse af det danske EHFAF-program er der etableret et "skyggeudvalg" for EHFAF, der kan varetage opgaver i forhold til det nye program, indtil der formelt kan udpeges et udvalg. Jf. reglerne i de fælles bestemmelser er der krav om, at der skal udarbejdes kriterier for udvælgelse af projekter, der skal finansieres under programmet. Overvågningsudvalget skal godkende disse kriterier. Fiskeristyrelsen har udpeget de eksisterende medlemmer og suppleanter af Overvågningsudvalget for EHFAF (2014-2020) til at indgå i "skyggeudvalget" sammen med enkelte nye medlemmer. Udvalget har godkendt kriterier for nye projekter finansieret med EHFAF midler, herunder i ordningerne om Dataindsamling og Fiskerikontrol.

Den offentlige høring af udkast til Hav- Fiskeri- og Akvakulturudviklingsprogrammet 2021-2027 (afsnit af venter resultat af høringsproces)

[Udkast til det danske EHFAF-program blev sammen med den strategiske miljøvurdering sendt i høring d. 8. april 2022 med svarfrist den 9. maj 2022.]

**Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri**
Fiskeristyrelsen

**Medfinansieret af
Den Europæiske Union**

7. Kommunikation og synlighed

Kommunikationsindsatsen varetages af forvaltningsmyndigheden med inddragelse af relevante interessenter og støttemodtagere.

Formål

1. Sikre et bredt kendskab til programmet og de konkrete støttemuligheder for potentielle støttemodtagere og hermed understøtte implementering af programmet.
2. Synliggøre visionerne bag programmet og de muligheder det åbner for fiskeri- og akvakultursektoren, herunder særligt for kystfiskeri samt miljø- og klimaforbedringer.
3. Bidrage til at skabe engagement om gennemførelsen af aktiviteterne i programmet og sikre fortsat involvering af centrale, regionale og lokale aktører gennem tæt samarbejde med producentorganisationer samt andre offentlige og private interessenter.
4. Sikre at resultater synliggøres for såvel interessenter i fiskeri- og akvakultursektoren som i den brede offentlighed. Der er særlig fokus på at synliggøre EU's, danske myndigheders samt erhvervets engagement inden for bæredygtig udvikling og grøn omstilling.

Målgrupper

- Potentielle støttemodtagere
- Støttemodtagere
- Den brede offentlighed og øvrige interessenter herunder brancheforeninger, arbejdsmarkedets parter, mv.

Kommunikation rettet mod potentielle støttemodtagere skal sikre, at målgruppen er opmærksom på mulighederne for støtte. Der samarbejdes med relevante organisationer, der repræsenterer partnerskabet om videregivelse af information til operatører. Facilitatorrollen, der i 2014-2020 blev varetaget af en ekstern virksomhed, vil fremover blive varetaget af Fiskeristyrelsens som en integreret del af kommunikation om programmet.

Støttemodtagere informeres om tilskuddet fra Den Europæiske Union. Det sker i tilsagnet og i forbindelse med udbetaling. Der vil også blive stillet betingelser om information til offentligheden, fx om resultaterne af et projekt. Kommunikationsaktiviteterne skal leve op til de specifikke krav som fastsat i forordningen om de fælles bestemmelser, herunder regler for design og skiltning med oplysning om EU-tilskuddet i overensstemmelse med bilag VIII. Sikring af korrekt skiltning med EU-flag vil indgå som en del af den fysiske kontrol af støttede projekter.

Kommunikation målrettet den brede offentlighed og øvrige interessenter vil udbrede kendskabet til målsætningerne i programmet, og de resultater fonden bidrager til i Danmark. Det skal synliggøres, at EU, relevante danske myndigheder og operatører i fiskeri- og akvakulturerhvervet bidrager positivt i og omkring fiskeri- og akvakultursektoren og det akvatiske miljø. Det vil ske ved at promovere konkrete eksempler på projekter, og de resultater de har skabt, via sociale medier og i faglige medier såvel som i medier der henvender sig til den brede offentlighed, eksempelvis i samarbejde med støttemodtagere. Endvidere, kommunikeres støttens nytte for samfundet gennem eksempelvis genopretning af vandløb, indsamling af marint affald og støtte til grøn omstilling.

Programmet har en klar grøn profil og bidrager til de overordnede EU-prioriteter som eksempelvis den grønne pagt, såvel som danske politiske prioriteter. Der vil være særlig fokus på at promovere de resultater, der bidrager til strategierne vedrørende grøn omstilling, biodiversitet og bæredygtig udvikling af fiskeri og akvakultur. Kommunikationen af de grønne resultater vil særligt være målrettet den brede offentlighed.

Kommunikationsindsatsen monitoreres internt og rapporteres minimum årligt til overvågningsudvalget for Hav-, fiskeri- og akvakulturprogrammet og ved årsmøde med Kommissionen.

Kanaler

Kommunikationsindsatsen fastlægges på baggrund af formål og målgruppe. Indikatorer vil kunne anvendes til overvågning og evaluering af kommunikationsindsatsen.

Kanal	Eksempel på indhold	Primære målgruppe(r)	Indikator – mål
Programhjemmeside	<p>Overordnet information om EHFAF, det danske program og ordninger.</p> <p>Ansøgningsmateriale, vejledninger, bekendtgørelser, kommunikationsforpligtelser m.m.</p> <p>Der etableres en oversigt over, hvornår hver enkelt ordning kan ansøges, hvad der gives tilskud til, hvem der kan ansøge mv.</p> <p>Forud for åbning af ordninger vil information om lovhjemmel, betingelser, ansøgningsproces blive gjort tilgængeligt via hjemmesiden sammen med relevante dokumenter såsom vejledning og ansøgningsskema.</p> <p>Hjemmesiden opdateres endvidere løbende med gode projekteksempler. En projektdatabase er tilgængelig for offentligheden og herunder til inspiration for potentielle støttemodtagere.</p>	Støttemodtagere og potentielle støttemodtagere.	<p>Etablering af hjemmeside.</p> <p>Fælles web portal med link til information om EHFAF-program.</p> <p>Information om program, programstrategi og fokus.</p> <p>Ansøgningsmateriale tilgængeligt på hjemmeside.</p>
Notifikationer og nyheder	<p>Projekthistorier, ansøgningsrunder, vejledningsmateriale, m.m. Der kan f.eks. etableres særskilt EHFAF-nyhedsabonnement.</p>	Potentielle støttemodtagere og erhvervsorganisationerne.	<p>Notifikation/nyheder forud for åbning af ansøgningsrunder.</p> <p>Der informeres om projekteksempler.</p>

Pressemeddelelser	Lancering af ansøgningsrunder, udbredelse af gode projekteksempler og programresultater.	Potentielle støttemodtagere og den brede offentlighed.	3-6 pressemeddelelser per år.
Sociale medier (Instagram, LinkedIn og Twitter)	Udbredelse af gode projekteksempler og programresultater, herunder med kobling til strategier og den politiske aftale, samt støttens nytte for samfundet. Opslag på sociale medier kan udarbejdes i samarbejde med støttemodtagere.	Den brede offentlighed øvrige interessenter samt potentielle ansøgere.	8-12 opslag på sociale medier per år. Antal opslag forventes at stige i løbet af programperioden.
Messer, workshops, informationsmøder	Videndeling, oplysning om støttemuligheder og udbredelse af programmets resultater.	Potentielle ansøgere støttemodtagere og øvrige interessenter.	Deltagelse på den internationale messe Danfish International. Informationsmøder forud for ansøgningsrunder.

Kommunikationsindsatsen vil løbende blive overvåget af Fiskeristyrelsen.